

4565

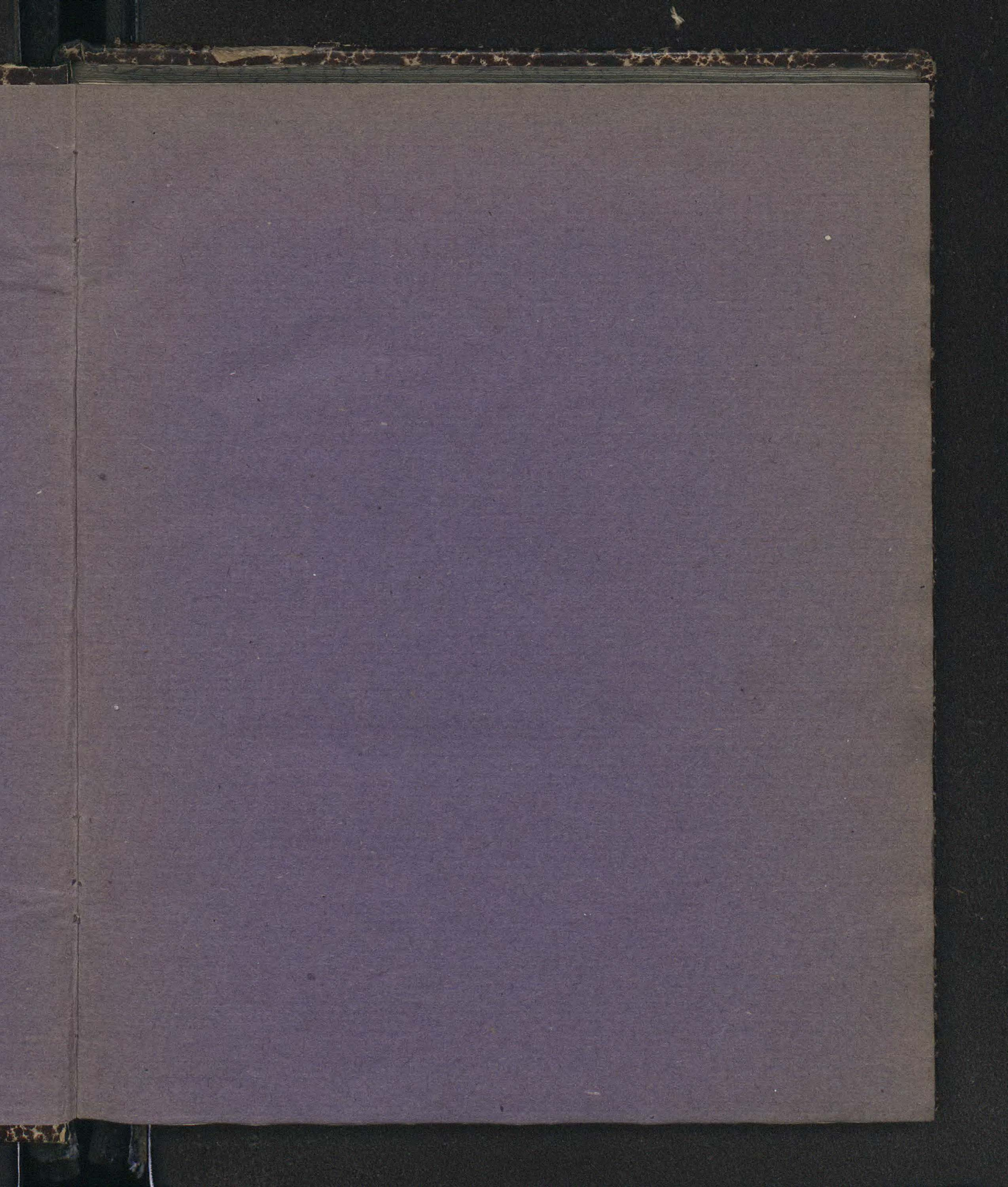
II

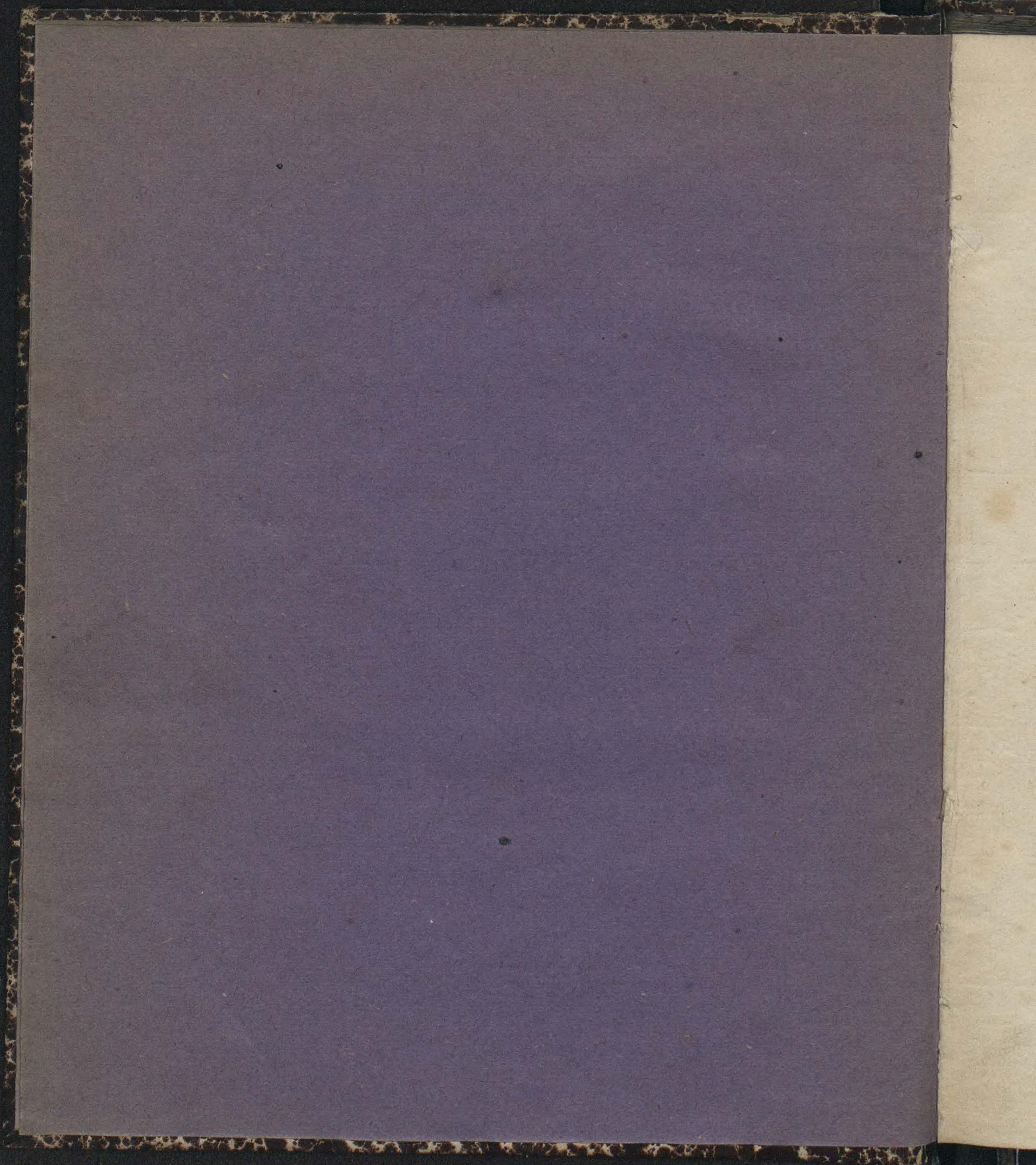
P

BIBLIOTHECA
ROYALE
CIVICAE PARISIENSIS

4565

POETARUM ELEGIOGRAPHORUM
PAR NOBILE
SIMON SIMONIDES
LEOPOLIENSIS

MAGNI JO: ZAMOSCHII à SECRETIS

RAYMUNDUS CUNICH
RAGUSINUS

In Rom: Soc. J. Athenæo Eloq. Professor

NOBILI IUVENTUTI POLONÆ

Propositi in Exemplum

Quibus

PRÆFIXA EST DISSERTATIO

CRISAURI PHILOMUSI

De vera Carminis Elegiaci natura & optima constitutione.

Plin. Lib. V. Epistol. VIII.

*Pulchrum imprimis videtur, non pati occidere,
quibus æternitas debetur.*

VARSAVIÆ.
In Typographia Mizleriana

1771.

FORUM ELECTORUM

PARAGRAPHE

SIMON SIMONIDES

LEOPOLD WENZL

MAJOR GENERAL SECRETARY

1853

RAYMUNDUS CUNICH

RAYMUNDUS

In Rem. Soc. P. A. Henke Hnd. Professor

RECTOR UNIVERSITATIS

PRAGUE

Quibus

4565.II.

RECTOR UNIVERSITATIS

RAYMUNDUS CUNICH

RECTOR UNIVERSITATIS

1853

RECTOR UNIVERSITATIS

PRAGUE

VARSAVIA

In Typographia Mizeriana

1771.

CIC. Pro ARCHIA.

Quis tandem me reprehendat, aut quis mihi iure succenseat, si quantum ceteris ad suas res obeundas, quantum ad festos dies ludorum celebrandos, quantum ad alias voluptates, & ad ipsam requiem animi & corporis conceditur temporis, quantum denique alex, quantum pilæ: tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumptero?

PLINIUS Lib. VII. Ep. IX.

Fas est & carmine remitti, non dico continuo & longo (id enim perfici nisi in otio non potest) sed hoc arguto & brevi, quod apte quantaslibet occupationes curasque distinguit. Lusus vocantur; sed hi lusus non minorem interdum gloriam quam seria consequuntur.

CASSIODORUS.

Cum nulla in mundo possit esse fortuna, quam literarum non augeat gloriosa noticia.

JUL. CÆSAR. SCALIGER.

In Præfatione Librorum Poeticæ.

Non sunt audiendi, qui hisce studiis clamant tempus absumi importunè, quod severioribus ac primariis scientiis impendendum est. His enim, si adhibeas modum, tantum abest, ut fatigent animum, ut etiam alacriorem te reddant ad exquisitiores contemplationes.

DIG. PRO ARCHIA.

Quis tandem me respiciat, aut quis mihi iure liceat
tunc si quantum carnis ad ius res operanda, quantum ad se-
hos diebus habere celebrandos, quantum ad alios voluente-
de ad quod rationem animi de corpore conuenit tempore,
quodam tempore alia ratione, quod tantummodo ego et al-
hoc nihil recedat hinc.

PLINIUS LIB. VII. EP. IX.

AD LECTOREM.

Hæc nos sepositis tractamus ut otia curis,

Scito quoque appositis tractare negotia curis.

CRISTOPHORO

Quis nulli in tanto potest esse formosus, dum in curam
non se est positus hinc.

PLINIUS LIB. VII. EP. IX.

la prima parte de la...

Non sine ratione, qui hinc hinc clamant, tempore ab-
lunt inuenerit, quod hinc hinc ab quibus ratione im-
tenduntur est, in eum de ratione in eum, eum ab-
ne dicitur in eum, de eum dicitur, et hinc ab ex-
dicitur eum hinc.

DE VERA
CARMINIS ELEGIACI NATURA
ET OPTIMA CONSTITUTIONE
CRISAURI PHILOMUSI
DISSERTATIO.

SÆpe numero, fateor, me admiratio incessit, quamobrem, cum tot eruditione præstantes Viri de Arte Metrica scripserint, nullus extiterit, qui de vera Carminis Elegiaci natura, & optimâ constitutione ex professo considerandum putaret. Quæ sit causa huius silentii, nihil interest, indagare. Visum autem est mihi in re obscura certè, necdum, quod sciam, satis explanatâ tentare, quid lucis atque utilitatis Elegiaci Carminis studiosis cultoribus afferre possim. Scio me multorum invidiam & reprehensionem incursum. Allaturus enim eam sum materiam, de qua pleraque statuum, atque affirmabo contra vulgarem & in omnium fere animis receptam opinionem. Dicam contra eos, a quibus dissentire nefarium à vulgo iudicatur; dicam porro ea, quæ frivola quibusdam, nova fere omnibus videbuntur, præcipue Magistellis illis, qui seipos consuetudinis servos & mancipia facere non erubescunt, & extremo sequuntur odio, si quis eorum opiniones atque errores detegere, confutare, seque melioris auctorem sententiæ audeat profiteri. Quorum quidem obtestationes tanti ego non facio, ut propterea ab honesto proposito, cuius mihi causæ sunt laudabiles,

les, resiliam. Jurent illi quantum libet in aliorum verba, & servum pecus audiant. Ego certe in his studiis consuetudinem pro famula & pedissequa habebō semper, rationem pro duce. Sed iam ad ipsum negotii caput veniamus, atque disceptationem ordiamur, quam non studio novitatis, non ingenii ostentatione atque arrogantia, inductum, sed puro puto Poeseos amore, atque iuvandi litteris consilio me instituisse, palam ingenueque profiteor. Iam inde a prima pueritia Poësis latinæ studio mirifice sum delectatus.

*Et me Parnassi deserta per ardua montis
Dulcis amor rapuit.*

Habui Mediolani apud Barnabitas, Lugduni apud Jesuitas præceptores non incommodos, Parisiis etiam atque in urbe urbium Principe, Viros doctrinæ laude præstantes, qui me ad id studii excitarent, atque impellerent; secutus eorum consilium, in eo minime oscitanter me exercui. Ætate sensim adollescente cœpi Poëtarum scripta diligentius introspicere, in quibus lectitandis sæpe occurrerunt, quæ me dubium & fluctuantem in varias difficultates abriperent, e quibus nec ipse me poteram explicare, nec aliorum consilium tale semper inveni, quale quidem optabam.

Inter cætera, quæ longum foret enumerare, hoc, de quo nunc agere decrevi, non est postremum. Videbam Ovidium censerī vulgo Principem Elegiographorum, & quem imitari omnes conveniret. Atque ita ego tunc quoque iudicabam. Legenti mihi tamen postea, & consideratius expendenti reliquos Elegiographos, videbatur Ovidius de priori suavitate & dulcedine remississe. Faciebat hoc numerorum ratio, in qua nimis anxius est & curiosus. Astringit siquidem illam solus omnium & absque aliorum exemplo ad bisyllabas voces, qua de causa cœpi dubitare, solus ne Ovidius esset imitandus, ac tandem eo dubitatione meâ processī, ut ab Ovidio, cætera quidem cuncta nihil vero minus quam rationem numerorum, quibus utitur, expe-

expetendam petendamque mecum decernerem. Quæ mea opinio adeo alte animo infidet, ut nullis argumentis iam nunc expelli possit: Tu quisquis es, ad unum Ovidium imitandum iuventutem qui inflammas, si potes, responde, ac me doce. Estne ullum aliud genus carminis, quod ad certas syllabas ita sit alligatum, ac Promethei instar in Caucaſea quasi rupe devinctum? suntne, inquam, ullæ aliæ syllabæ ad alios versus, tanquam ad triremes, hoc modo damnatæ? Taces vero iam? & quid reponas in promptu non habes? Unum da mihi exemplum, in quo peculiare syllabas ad peculiare & unum carmen alligant Poetæ, daboque manus victas, habeboque pro documento gratiam: Id certe apud Poetas Latinos veteres non invenies; sed neque apud Græcos; Excute Theognidis, Callimachi, Simonidis, Solonis, Mimnermi monumenta Elegiaca, videbis nihil omnino quemquam tibi ad tua bisyllaba vocabula tuenda conferre. Nulli enim omnium minus Græcis de syllabarum numero anxii fuerunt, imo plerique eorum de industria numerum neglexisse cuiquam videri possint; atqui si hoc fecerunt Græci, non video, cur Latini debeant esse severiores, eo magis quod Latina Poesis e Græcia in Latium perducta fuit, quodque omnia Romani à Græcis sunt mutuati. Quia vero ne hic quidem perfugium habent nostri bisyllaborum defensores, quid causæ porro est, cur eos statim non damnemus & cum bisyllabis suis, non in maledictam Narniam, sed in ultimam usque Siberiam deportari iubeamus; aut si id nimis inhumanum sit, eiiciamus saltem ex imperio, quod in Elegiaco carmine per summum nefas usurparunt; ut nimirum & ipsi supercilium posthac demittant, & bisyllaba ipsorum *Proletariorum* vicem sustineant. Ne tamen & hoc duriusculum forte reputetur tantæ dignitatis voces tam subito ex imperii culmine ad imum locum deturbari, & inter plebem servosque censerī, dabimus illis honestiorem inter *Civitatenſes*, ut aiunt, locum, ac fortassis, si modeste se gerent, ad Equestrem dignitatem iterum evehemus:

mus: duplici tamen hac addita cautione, ne ad imperium aspirant, aut Senatoriam dignitatem unquam gerant; metuendum namque, ne amissum regnum per vim rursus sint aliquando occupaturæ: quo peius nihil ac periculosius foret, iam comminiscantur aliquid, si possunt, ut suam suorumque bisyllaborum dignitatem iam iam casuram ne penitus amittant. Quid aitist iamne consilia initis inter vos?

Quid sibi vult rigor in vultu, quidve illa severis

*Frons caperata minis? **

quidque oculi in humum deiectioni portendunt? Non frustra erit, quod tam diu meditantur, quodque inter se diurna nocturnaque ineunt consilia. Exproment aliquid minime vulgare & quod haud facile refutetur. Sed

Parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Sono, inquit, Ovidiana auctoritate, consuetudine nostri temporis, & Magistrorum nostrorum bisyllaba nostra defendimus. Nam sonus quidem illorum longe suavior trisyllabis, quadrisyllabis &c. & mollius quoque finem Pentametri claudit. Ovidius deinde Poeta divinus, cuius auctoritatem flocci facere crimen sit nullis februalium sacris expiandum. Bisyllaba ille fere semper, trisyllaba & alia vix quinque in omnibus suis operibus admisit. Tantam denique vim habet consuetudo à doctis recepta, longique temporis iudicio comprobata, ut, qui ab ea discedat, non homo sit, sed quadrupes. O tu animal bipes & implume, qui sic ratiocinaris! Quid iam vero Bambalionibus, Lucumonibus, Gerronibus, istis respondeam, quibus verbis eorum insolentiam retundam! Summe Iuppiter! quot quantaque sunt, quibus triiceps hoc & puerile rationum commentum, veluti ventus folia difflare possim, atque dissipare!

Ac de sono quidem inferius agam, quemadmodum & quanta Ovidii auctoritas esse debeat; quid præstiterit Ovidius, quantumque sit illi tribuendum, postea rectissime ostendam. De consuetudine autem, de qua mihi infra non erit amplius ser-

mo,

* Buchananus,

mo, pauca differam. Consuetudinem habere vim maximam in vita civili, fateor, in studiis litterarum pernego, neque unquam tantum habere virium in foro litterario consuetudinem putabo, ut eam, relicta veritate, ac ratione ipsâ, me oporteat sequi. An si pravâ consuetudine auctores decepti in errorem lapsi sunt, quem postea multi approbaverint, in eundem nos etiam precipites ibimus? si a Regia via, in tramites distortos prior quisquam decedat, eumque a tergo insequatur multitudo, an subsequar ego? absit. Rationem scilicet homini Deus iniecit, eamque veluti cynosuram esse voluit. At vero blandius, inquit, nobiscum age, qui non plane quidem rationem spernimus, sed præstantium virorum iudicia non possumus non facere maximi. Consuetudinem nos sequimur, sed quam Ovidius, quantum Poeta! totque alii excellentes viri, non Poloni solum, sed Itali, Galli, Germani, Hispani, Belgæ, Angli, Batavi, sua auctoritate etiam ita corroborarunt, ut dubitare de recto bisyllaborum usu nefas prope sit. Itane vero eodem furtim relabimini? Siccine quod omnino facitis, facere tamen non cupitis videri? Respondeo non esse in studiis litterarum auctoritate pugnandum, quam ratio potest expugnare. Quid si vel mille ita iudicent, ratio monstret aliud, an mei transfuga ad illorum me sententiam, contra animi mei sententiam applicabo? Nequaquam vero. Brebovius (*) sublimioris Poetæ spiritus, qui magnum nomen Gallica Lucani interpretatione adeptus est, despectus sordebat Virgilius, eique ac cæteris quoque omnibus antiquis Poetis Lucanum anteferebat. Eodem delirio scimus laborasse Petrum Cornelium Tragicorum Gallorum Principem. Sic quoque Franciscum Matherbam nulli Lyricorum gentis Gallicæ secundum accepimus, ad Statii clangorem & crepitacula insanisse. Adeo verum est, quod sæpe alias expertus sum, *rariores esse sanos honorum Posmatum astimatores, Et iudices, quam probos eorundem artifices.* Quod si hac in re, illi, contra quos dico, rationem adhibuerint, non modo non tuebuntur amplius, nisi sint desperatæ pertinaciæ, priorem de vocabulis

(*) Brebovius.

opinionem, sed ultro etiam ab auctoritate, quâ prius nihil antea habebant, ad meliorem sententiam nostrasque partes confugient. Id ut recte faciam, multis rationibus tentabo, simulque ne nos etiam auctoritate, cui tantum illi tribuunt, in universum destitui, imo longe maiori præstantiorique instructos esse demonstrabo. Quare ut ordine rem totam exequar, primum forte à me quaeritur, quis fuerit primus Elegiæ inventor. Respondebit pro me Horatius in arte Poetica. Versus sunt in omnium ore & memoria.

Quis tamen exiguos Elegos emiserit auctor,

Grammatici certant & adhuc sub iudice lis est.

Grammatici, inquam, multi multa pro more suo blateraverunt. Ego hanc litem sub iudice relinquo. Si quis curiosus es, ito ad æstuantes colluvione verborum Grammaticos. Nec minor est de Etymologia, apud Eosdem primaque huiusce carminis materia, quam de origine opinionum diversitas. Ego sententiam Horatii non possum non certam arbitrari & retinere. Ad testimonium dicendum voco eiusdem versus.

Versibus impariter iunctis querimonia primum,

Post etiam inclusa est voti sententia compos.

quibus aperte significat, materiam Elegorum fuisse initio querelas amantium ad fores amicarum, diffusâ deinde significatione ad eos, qui voti compotes essent facti. Hæc sententia fuit magni illius Cæsaris Scaligeri, additque pulcherrimam facti istius rationem. Nam, inquit, & frequens conquestio est in amoribus, & verissima mors, quæ nobis amentissimis, amentissimo atque ingratiissimo sexui vivitur. Verba hæc sunt, an fulmina ac tonitrua! insignem sententiam, & plane cum hoc Poetæ cuiusdam Epigrammatico convenientem.

Nil amor est aliud, si nescis, quam sine vita

Vivere, nil aliud, quam sine morte mori.

De infe-

De infelicitate amantum seu potius amentum, sic olim scripsisse me memini.

Ah miser insano qui se committit amori,
 Incidit atque tuos sæve Puer laqueos!
 Sordidus & vitiiis, & probris undique opertus
 Inde sui labem contrahit ingenii:
 Nec satis innumeras sævire in corpora pestes,
 Ni quoque in infandum mens ruat exitium.
 Quid mihi Caucasæo pendere Promethea saxo,
 Fæcunda & pœnis viscera commemoras?
 Et fixos manibus clavos, & fortia vincla,
 Membraque perpetua torrida de glacie.
 His graviora pati miserabile vulgus amantum
 Imperiosa malæ sceptrâ iubent Veneris.
 Nulla quies animo, ceu cum fera Saga susurro,
 Devovitque suis pectora carminibus,
 Impia cantatas exurit flamma medullas,
 Sævit ante pyra qualis in Herculeâ:
 Hinc patrii subeunt animis obliviam cœli,
 Nec sedet in casto pectore Religio;
 Non pietas cordi, nulla est reverentia legum,
 Cui Venus ardentem ipsa adhibet stimulos.
 Cunctorum inventrix scelerum est vesana libido,
 Ingenii atque hominum maxima pernicies.
 Non amor hic primo fuerat, sed amaror ab ævo.
 Dicendus, cum sit nil nisi amarities;
 Turpis & est morbi species horrenda caduci;
 Aspice post sua furta, ut iacet exanimis?
 Sed tu dius amor gemino de lumine lumen,
 Fons & origo boni alme amor omnigeni,
 Tu mihi divino sensus, tu flamine lustra,
 Ure rogo igne tuo mentem animi atque animam,

Scilicet hi poterunt felicem ducere vitam,

Quorum casta tuis corda calent facibus.

Sed iam audire mihi voces cuiusdam videor Pædagogi conque-
rentis ex me, quod reverendis crinitæ turbæ moderatoribus
illudendi gratia & studio trisyllaba hic mea & quadrisyllaba
importune ac veluti proditorie intruserim: Adhuc, inquit, ti-
bi res est cum loricata bisyllaborum nostrorum cohorte, atque
ut est in triviali proverbio nemini licet canere ante victoriam;
sic tibi nefas tua hæc trisyllaba atque quadrisyllaba obtrudere,
antequam cum bisyllaborum cataphractis phalangibus pugnam
ineas, atque egeris *iusto domitas triumpho*, * sed prænuncio,

Gens dura & vivida bello

debellanda est. Tibi est

Ne irascaris mi Magistelle.

*Rem pateris modicam & mediocri bile ferendam.***

Non hæc tibi Ovidii mancipio, non fungis scripsimus, sed qui-
bus cor salit, & acre acetum est in pectore, quique sciunt quid
distent æra lupinis, apage a me.

- procul hinc procul esto prophane

*Non mihi res tecum est ludi seclerate Magister,****

Invisum Pueris virginibusque caput.

Habes ecce bisyllabum, cuius sonus videtur tibi suavior, &
mollius quoque finem pentametri claudere. *Jamque accipe in*
*me quietum animum atque hac galeâ contentus abito.*****

Sed iam redeo ad propositum, totamque Elegiaci carminis
rationem breviter evolvam. Etsi igitur Elegiarum primus in-
ventor adhuc sit sub iudice, tamen si nos eum statuamus, quem
plerique Theoclen Naxium, qui furens primus effudisse elegos
narratur, putatis ne illum in isto furore carmen Ovidianum ef-
fudisse, quod numerorum eorundem uniformi æqualitate de-
currens nihil furoris, nihil caloris præ se fert, sed nescio quem
languorem (languorem dico, si ad furoris rationem respiciamus;
nam alias versus Ovidii languidos appellare mihi sane religio
sit)

*Horacius. **Horat. ***Martialis, **** Virgilius.

fit) propius & penitus intuenti exhibet. Quis autem spiritus, qui numeri, qui soni in carminibus eorum, qui spiritus libertatem angustis Ovidianorum pedum includunt legibus, numeros suspenso animo velut ostiatim emendicatos, eodem vel nullo colore conspicuos, exsuccos atque sine anima usque ad nauseam infarciunt, sonos non ex rei natura, sed afinarum auricularum suarum stultissimo iudicio adhibent, adhibitos admirantur, & in iis se palam ostentant. Hæc hercle ad enthusiastici calorís impetum non quadrant, quin imo adeo meo iudicio pugnant, ut nihil dissimilius, nihil absurdius inveniri posse censeam. Et tamen hæcce optima versificandi via habetur in Polonia a multis, verus scribendi carminis Elegiaci modus, iudicatur, profitetur, atque etiam propugnatur. Sed resipisce tandem Juventus Polona, & vel ex ipso Elegiæ ortu discite qualem Elegiam esse conveniat. Quod si hoc frigiduli quidam Magistelli non admittant, iube illos suam numerorum æquabilitatem, id est suum languorem, suam maciem, suum sibi habere cadaver, *tu contra audentior ito.* * Memini sic olim me strinxisse calamum in rus merum Grammatisten.

Vana solæcisini quod te conturbat imago,
 Non stupeo, cum sis de grege Grammaticum:
 Siren, Sirenis, Sireni dicier, & scit
 Nondum subducta est cui manus a ferula.
 Græca per Ausoniæ fines sine lege vagari,
 Ignoras insulissime quot fuerunt,
 Pædagoge? palam & vates maiore loquendi
 Libertate uti, & multa licere, caput
 Quis vincitum lauro Parnasside, quisque Camæna,
 Permessi Sanctos ducere dant Latices?
 Non tibi, cui geminâ Alecto comitata sorore
 De phlegethontâ pocla tulit scatebrâ.
 Tantum ergo te diligimus, Saturnius Heros
 Quam Enceladum, torto fulmine cum ferit
 Et merito;

* Virgilius.

Et merito; nam quis te nostras, improbe, Musas
 Contemerare tuis egit asellitibus?
 Et falso carmen nostrum insimulare solæco,
 Fædare & nostras turpiter illecebras?
 Phœbe Pater Lycio late spectabilis arcu
 Nodosâ *Atardi* cæde nates scuticâ
 Et vos Permessi Divæ, bifidique Heliconis,
 Quæ colitæ fontem lastrigera & memora.
 Turpantem flores, & vestri munera montis,
Atardum furcis præcipitem eiicite.
 Ast ego te Pindi labem, Pindi te ego pestem
 Armato æternum prosequar *Archiloco*.

Sic ego soleo Grammatistas istos, qui res diversissimas uno quodam orationis filo contextunt, certisque quibusdam & eiusdem generis numeris includunt. Egregium sane coquum, qui varia iura in unam simul confundat ollam. Nonne idem illud illi agunt, qui res diversissimas, una eademque Ovidiana phrasi, unis iisdemque Ovidianis pedibus illigant, ex eodem calice dulce amarumque propinant, iisdemque coloribus tristes, hilaresque depingunt, iisdem vestibus & Principes, & Plebem induunt? Vel me tacente res ipsa clamat, & loquuntur eorum Poemata, quæ quoties legimus, plerumque non sine stomacho, sæpe etiam cum risu legimus; Danda ergo sedulo est opera, & hoc unum assidue nobis ob oculos ponendum, ut ad omnem animorum motum orationis harmoniam ipsamque formam numerorum, quibus in oratione utimur ad intimam rei naturam omnino accomodemus. Quis autem id vel mediocriter præstet, nisi vocum naturam, pedumque proprietatem omnem exactissime didicerit? In id itaque vero Poetæ est incumbendum, ut pro ratione argumenti, verbis numerisque nunc assurgat, nunc subsidat, tolutim modo, nunc gradatim incedat, nunc dulce lectori, nunc amarum depromat. Poteritne Poeta, varietatem & inconstantiam affectuum humanorum Euripo æstuosiore, uni
 formi

formi versuum tractu, æquali numerorum serie, pari syllabarum dimensione, quasi in pictura, ut oportet, representare?

Ut Pictura Poesis erit.

inquit, Romanæ fidicen lyræ. Profecto non poterit, si rei naturæ parem velit orationis naturam & esse, & videri; poterit autem commoda tum verborum, tum sententiarum varietate, tum grata pedum accomodatorum dissimilitudine, numerorumque diversorum tempestiva mutatione; ad quod quidem consequendum opus erit industria singulari, vehementi studio, prudenti sinceroque iudicio. Mihi vero quantum & a Viris doctissimis, præcipue à Raymundo Cunich, illustri Poeseos in Romano Loiolitarum athæneo nunc Professore accepi, & ipse non mediocri studio atque assiduâ Græcorum & Romanorum Poetarum lectione percepi, nihil ad Elegiaci carminis varietatem & rerum diversarum exprimendam conditionem accomodatius videtur inter alia, quam frequentes in quinta Hexametrorum sede spondæi, quorum natura gravis ac lenta, nec solum lamentantibus apta, sed aliis quoque effectibus conveniens. Quis fortunam in rota sua nutantem melius nobis depingere potuit, quam qui dixit?

Fortunam rotulis insistere casabundam.

Quis non languorem videt in hoc versu?

Nil iuvat Assyriis in odoribus elanguere.

Quis non præcipitem cernit agitationem numerorum in hoc Catulli.

Atque illud prono præceps agitur decursu.

Sunt voces aliæ tales, ut *exturbatus*, *conturbatus*, *exsternatus*, *expugnatus* &c. quæ si commode adhibeantur, dici non potest quanto Elegiam efficiant elegantiore. Olim de Nymphis in Elegia sic lusi.

Ast illæ gelidis sub frondibus inclinatæ

Laxatis recubant molliter uberibus.

Virgineos somnos e pectoribus spirantes.

alibi etiam Græcorum & Catulli more sic clausi Hexametra mea.

At me

At me pallida mors magis atque magis languentem.
 Ebriaque ignotis mens vulneribus languescens.
 At circum faciles Nymphæ choreas ducebant.
 Ergo omnes fontes, nemora omnia circumcurso.
 Cunctaque dum lustro, dumque omnia circumspecto.
 Cui circum malas flos aureus emergebat.
 Lustantem frustra, frustra puerilia tendentem
 Undique cum multis brachia lacrymulis.
 Undaque vicinis e littoribus procurrens.
 Mox si illam Boreas radicitus extirpavit.
 Aut tenerum somno leviter caput inclinaret.
 Euridice clamabat, at Euridice clamanti.
 In tauro hærebat, in tauro suspirabat.
 Omnia nequicquam plangoribus incendebat.
 O Nereu Pater, ô & cærulea Amphitrite.
 Hic illam gelidas auras fluvii captantem.
 Nos doctis Sophiæ complexibus immorientes.
 Impia mors, quam me crudeliter externasti!
 Turbatos alii fluctus maris, & salientis
 Neptuni strepitus & Thyros undosai
 Fluctifragis spectent de verticibus scopulorum.
 Qua Zephiri invitat vis languida suspirantis.
 Qua riguo fons argenteus è nemore
 Molli lapsus rore levem somnum suadebat.
 Ædibus ex altis vel culminibus desertis.
 Et lauri fragiles, & quæ superimpedentes
 Solis oberrantes excipitis radios.
 Cunctaque turbantes gemitu, Pater, ac languentes.
 At nobis superant tristes lacrymæ & singultus.
 Mentem sollicitam lento sopor interventu
 Paulatim dubiis fallit imaginibus.

Isthæc exempla congerere utile iudico, cum videam agresti & barbaro quosdam supercilio ex Elegorum censu spondæos omnino reiecisse. Quo eodem supercilio Varfaviæ sunt nonnulli, qui cæsuram brevem nunquam ingredi legem versuum Elegiacorum permittunt. Legant divinum Scaligerum Patrem, & discant omnem cæsuram indifferentem esse. *Sistitur enim, inquit, in ea dimensio, & in saltationibus ad cæsuras pede terram veteres feriebant.* Accedit omnium Poetarum auctoritas, qui consulto Grammaticorum edicta transgressi varietatis & nitentis causa, sæpe numero cæsuram acquisiverunt. Obvia sunt exempla, & illud Catulli e plurimis:

Perspecta exigitur unica amicitia.

illud Propertii

Aut pudor ingenuus aut retinendus amor.

Hoc Tibulli e multis

Quidquid agit, sanguis est tamen illa meus.

Horatius quoque admisit in alio versuum genere. Quapropter ab hac licentia abstinere non debemus, securi de insulis Grammatistarum iudiciis, de quibus hanc olim contexui fabulam.

Dum veteres nuper repetens de more querelas

Gutture cantum edit Daulias artifice,

Olli ausus streperâ Cuculus contendere voce

Obscuro stolidum gutture Cucu sonat.

Nec mora diversæ fervent certamina linguæ;

Nec litem Iudex ullus adest dirimens.

Forte Asinum Cuculus cernens, hic iudicet, inquit,

Longa utrinque satis cui patet auricula.

Ille probans aliquid secum commune sonantem,

Judicat esse melos nobilius Cuculi.

Hinc Cuculis cordi est sua tantum Musica, nulla hinc

Luscinia est, tardi cui faveant asini.

Sic nec illa Pentametri est respuenda forma, quæ cæsuram in medio transilit, ita ut præcisio non in ultimam cadat syllabam,

bam, sed versus ipse perpetuo tractu ducatur, atque continetur. Cuius rei quidem in Græcis multa exempla videre est. Apud Latinos multa quoque extant. In Propertio saccurrit unum lib. III.

*Geryone stabula, & luctantum in pulvere signa,
Herculis Antaique Hesperidumque cohors.*

Catullus frequentissime usus est; e quo unum & alterum proferam.

*Quem modo, qui me unum atque unicum amicum habuit,
Troia Virum & virtutum omnium acerba cinis.*

Quibus versibus nihil horridius esse multi statuunt. Ego nihil iisdem aptius à Catullo poni potuisse contendo. Revocate in memoriam, quæ supra de numeris ad res ipsas accommodandis retulerim, ut res languidæ languido, tristes tristi, asperæ aspero numerorum sono representarentur. Jam quid illa prioris versiculi Catullianj sententia languidius ac tristius? quid istâ posterioris asperius? querela est de amico ingrato, lamentatio de lacrymoso Trojæ excidio, quibus certe exultans Ovidianorum pedum lascivia non potuit, nec debuit adhiberi. Catullus, si quisquam alius, optime numerorum calluit naturam, eorumque sonum ita rebus novit applicare, ut à doctissimis Viris præcipue ex mea Italia, artium adinventrice & Magistra doctrinarum propter artificium hoc, vero Poetæ ut maxime necessarium, sic maxime omnium difficile, Princeps inter Elegiacos censeatur. Quocirca eum imitati sunt recentiores aliquot; inter quos aymen ducit Raymundus Cunich, quem nominare laudare est. Videamus aliquot exempla, ut appareat, sæcula quoque nostra non carere omnino Poetis, qui cum Priscis hocce artificio possunt comparari. Nomina Poetarum brevitatis causa prætereo.

Immemor ah animi externor, & obstupeo.

Nonne numeris ipsis & elisione cæsura subitam animi consternationem & stuporem aptissime expressit? Nonne in hoc altero.

Natalesque ambusta hauriat e cinere:

verbum

verbum *hauriat* præcedentem vocalem, haurit & absorbet? Et in isto

Cum senio defessa ossa gravi exuitur.

nonne tam lento numerorum tractu senii tarditas & onerosa molestia pulchre hic nobis ostenditur? Hic etiam versus gravitate & lentitudine sua mirum quiddam & insolens declarat.

Atque ipsi naturæ amulum Aristotelem.

Hinc manifeste apparet, non reiiciendos esse huius modi versus, sed studio etiam captandos. Ego certe captavi, captaboque quoties elegos mihi scribere contingeret. En profero exempla. In Eleg. ad Caj. Valenti Equitem Hierosolymitanum.

Sic ubi frigidior brumæ rigor impulit annum,

Frigoraque hybernâ astricta stupent glacie

Ora premunt volucres & vepribus in perplexis

Languidulæ nullis se solvunt studiis.

In Eleg. ad Antonium Comitem Ciantar Melitensem Virum eruditissimum.

Etsi mi incerto titubent vestigia gressu

Languida adhuc artusque officium renuant.

In Eleg. In mortem Hiacinthæ Ursinæ Ducissæ de Arce inter Arcades Euridices nuncupatæ.

Quosque graves planctus per & æthera fudit & æquor,

Alcyone infelicissima pallidulum

Coniugis, ut vidit spoliatum lumine corpus &c.

In Eadem.

Fata nimis fera, crudelia & omnivola!

Quis dirus furor, aut quæ vos insana cupido

Egit nostram agro evellere corde animam!

In Eleg. ad Comitem Origo.

Ac nisi me assiduæ factæ simul agmine curæ

Mentem animi, vitamque usque adeo opprimerent.

In Eleg. ad Emanuelem Pinto SSmum Melitæ Principem.

Infesto aut Nautis consurgens impete Orion
Neptuni dorsum immane fatiget, aquis,
Ut summis, non glaucarum Rex Nereidarum,
Tritonesque ausint exeruisse caput.

In Genethliacis Principis Alex: CZARTORYSKI Varfaviæ à me editis.

Sive vias cœli, rerumque exquirere formas
Naturæ, & iuvet involvere te latebris.

In Elegia contra luem Hypochondriacam.

O vagus Upilio felix & durus Arator!

Queis cerebrum & nervi robore stant solido
Spirituumque latex fluit integer & generosus,
Difficiles non illi increpitant tenebras.

In Eadem de capitis vertigine.

Sæpe reor novus errantem Copernicus orbem
Circumagor dum vertigine fumiferâ.

Denique in nostris carminibus

Ad Castellanam Caminensem Catherinam Potociam sæculi nostri Heroïnâ.

Illius ingenium velox, mentemque capacem

Imperii, prudentem atque futuri animum,

Fatales rerum nodos secuisse peritum

Vestigare arcana ancipitesque dolos

Solertem

Et paulo post

Non nebulam exhalat, quam cæca superbia gignit,

Fortunam, sed virtutis amore domat.

Sed satis exemplorum huiusmodi versuum, qui non modo Elegiam non dedecorant, sed etiam exornant. Blatterent quidquid volunt illi, qui Catullum reprehendunt, atque hanc etiam ob causam durissimum esse Poetam audent vociferari. In osorem Catulli, & *Catullientium* sic infurgo.

Assuetus lappis asinus, lolio, tribulisque
Hypocrena tuas polluere audet aquas.
Hei! quid erit puri purissima Numina fontis?
Hei! quid erit vestris Pierides numeris?
Alma novensium miserere Diana Sororum,
*Asebi*um nequeunt quæ prohibere asinum.
Tu Dictynna tuas Venatrix mitte sagittas,
Tu submitte acres, corpora fida, canes.
Verum opus est magnos, ut mittas Diva molossos.
Longe ut tam magnum disiicias asinum,
Væ auri Grammatista tuæ, dabis improbe pœnas,
J nunc & puras turba Heliconis aquas.

Illud etiam, quod non minus severè præcipiunt Grammatici, ut quælibet sententiæ singulis distichis absolvantur, minus rectè nobis præcipiunt. Incidunt enim non raro sententiæ latiores, quæ tam angustis coarctari spatiis nequeunt, aut si coarctentur, multum deperdunt gratiæ & venustatis, quæ plurimum versuum subsidio retineri, atque augeri potest. Consule Græcos, mox Catullum & Propertium, quorum ego artificium in mea ad magnum fontem Elegia imitari placuit.

Nam seu post solem super herba sternere corpus

Ludentem cytharâ, sive iuvat vacuum

Matutina quies ad fontis amabile murmur,

Securo teneris haud loca graminibus

Commoda defuerint, nec citra aut punica mala

Ditia nec ramis robora Athlantiacis

Cæsum ubi Ithyn philomela canit sub frondibus aureis

Et turtur viduus voce nemus querula

Replet, densa comis ubi sibila perstrepat aura,

Et somnos fremitu pellicit exiguo.

Hic me tegmine sub Siliquæ tenuis captantem

Auræ frigus opacum, arbiter Aonidum

Numine

Numine toto afflat, non iam ut cantibus ausim
 Titanas memorare atque acies Superum.
 Ut genus antiquum terræ Phlegræa Caterva,
 Congestos montes montibus imposuit
 Vassa mole tumens & in æthera protulit hostes
 Saturni unde periculum Aulæ senis tremuit.
 alibi ad Ioach. Corognam.
 — — nimboſis ceu tempeſtatibus acti
 Jonio in magno, vi maris undifoni
 Si fortasse remiſſâ, appellant littora nautæ,
 Poſt iterum rapido credere ſe pelago
 Nolint, & decurſa pericula rurfus adire,
 Spes quamvis lucri affulgeat auriferi.
 alibi ad Caj. Valentium Equitem Melicenfem.
 Ac veluti denſis horrens exercitus armis
 Cum pugnam meditans agmen agit dubius
 Spemque metumque inter, ſi circumferre tuetur,
 Ductorem flexu lumina læta hilari
 Martia flammato ſpirantem prælia vultu
 Ira ſubit totos impatiens cuneos,
 Conclamant pugnam nutu, ſtrepituque minaci,
 Tota acie Mavors æſtuat armipotens.

Non addam plura exempla, quibus oſtendam non ſemper uni-
 co diſticho periodicam ſententiarum continuationem debere
 includi, ſed ſæpe ultra binos, interdum etiam plures verſus ex-
 tendi. Quod ſi hoc argumentum levius eſt, quam ut hodie-
 nos Grammatiflas tam pervicaci duritie inſlectere queat, di-
 cam ipsis, quod olim ſcripſi in Magiſtellum quemdam nomine
Atardium.

Phœbi medulla cur minus fatuo ſapit
 Blenni palato Atardii? ſænum comest.
 Illud ſaltem conſiderent, an effectus, qui, ut ſupra dixi in
 Elegiis frequentes, varii, ſolliciti, mobiles, an querelæ, quæ
 copioſæ,

copiosæ, anxîæ, sæpius interruptæ sunt, an exultatio, admiratio, indignatio, in quibus animus extra se quasi raptus, in hanc partem modo, modo in illam fertur, neque fere consistit: an, inquam, hæc omnia arctis distichorum vinculis constringi patientur? an hæc omnia æquabili semper orationis filo, nec usquam recedente a distichorum monotonia et vinculo possint comprehendi? Negabunt, scio, si qui sapiunt, & in optimorum Poetarum libris magnam invenient exemplorum copiam, quibus nostrorum Pædagogorum retundant pervicacem audaciam. Ego interim Magistellum quemdam, cui me hac de causa displicuisse, placere est,

Ad cælum hoc lepto vocabo versu,

Insulssime quot fuere, quot sunt,

Quotque dehinc aliis erunt in annis,

Quem rogo facies tuis cavillis

Modum? Grammaticalibus cavillis.

Non dudum tibi maximam esse sentis

A grege Aonio crucem paratam?

Quam non effugere est, nisi unico isto

Modo, teque tuaque forte digno.

Te porco ut iubeas sacro expiari.

Ut vites igitur crucem paratam

Tuæ stultitiæ atque asellitari,

Porco te iubeas cito expiari.

Aut si fors placeat magis, tuoque

Statu victima dignior videri

Possit, auriculosiore Asello.

Ha! Ha te caput insubidum quod diximus, Ha! Ha!

Te stupidum, & nequam diximus, Ha! Ha! asinum

Pædagege animo, diras male concipis iras,

Ha! Ha ridendo dicere vera licet.

Accedamus porro ad ea, quæ restant de fine Pentametri, ut disputatio quoque nostra scopum sibi propositum attingat. Pen-

tametrum

tametrum non aliis quam bisyllabis terminari ferme iam omnes, præcipue in hacce vestra Polonia magistros velle scitis; cur ita velint, ego vero nescio, & superius me causas ab iis flagitasse meministis. Adferebant meliorem bisyllaborum, quam reliquorum sonum, Ovidii auctoritatem, & consuetudinem doctorum hominum calculo approbatam, longoque tempore confirmatam. Postremam hancce fatis refutavimus. Priores duas nunc refutabo, quo absoluto, absoluta erit omnis de hoc argumento disputatio. *Faucte linguis studiosi iuvenes, & cubito remanete presso.* ac sonum quidem bisyllaborum esse aliis dicunt elegantiorum, ideoque solis bisyllabis finiendum. Præclaram vero rationem! Quid? in pentametri fine sola mollities erit spectanda! At non res omnes, ad quarum naturam numeros semper accomodandos esse, ad rævum ferè clamari, non res omnes, inquam, de quibus Elegia scribitur, tam sunt molles, ut iis quadrent bisyllaborum delicia? Ergo ne res etiam asperæ, duræ, tristes, intricatæ, sublimes, mollibus possunt numeris exprimi? Non iam Protheus ultra erit fabula, quem absurdum est, in tot se formas transmutare posse, demus hoc illis, quod minime damus. Unde autem ista mollities, ista elegancia? a sono, inquit Magistellus, bisyllaborum. Audio quidem hoc, & sæpe audivi, sed ego, quæ mea ingenii tarditas, nondum intelligo, quomodo bisyllaba meliorem edant, quam aliæ, sonum. Ridiculus es, inquit. Consule aures, & rem totam habebis. Tu, Magistelle me ridiculum? dabis improbe pœnas.

Carmen ridiculo canamus ore,

Bardum in Grammaticæ scholæ Magistrum,

Oestro qui Arcadico furens Crisaurum,

Vatem ridiculum ausus est vocare.

Iam haud Magister adest, abit, recessit.

Ignosco tibi, iam redi Magister.

Sed frustra voco; percitus furore

Infelix rapitur, sonant flagella,

Dat pœnas

Dat pœnas sceleris, Megæra cædit,
Ardentesque faces in ora quassat.
En nudus sine pelle iam rediuit.
Sed cur auriculas habes aselli?
Dic quo Marfyam agis Midamque fato?
Chrysaſaurum fuge denuo laceſſas;
Inaſaniſſe ſemel ſatis ſuperque eſt;
Ni ſtriſctam cohibent lupata linguam,
Quod reſtat corii, miſelle, perdes.

Sed iam aures meas conſulo; verum ille negant ſe tam teretes,
ut biſyllaba mollius, quam poliſyllaba in Pentametro adver-
tant ſonare. Sed ecce alius Magiſtellus provocat ad eruditi-
orum aurium iudicia; Libenter vero, & quin iam imus con-
ſulturi de ſono aures? ſed ne mihi iudicem inter Philomelæ
& Cuculi cantum Aſinum ſtatuas; non Midam protenſis libera-
liter auribus inſtruſtum volo, ſed virum eruditum, cui aures
animi ſale & aceto doſtrinarum lotæ purgatæque ſint; quid
plura, non illum, ut ſupra dixi,

Bardum Grammaticæ Scholæ Magiſtrum,
Plenum ruris & inſcetiærum;
In quo cum falis invenire non ſit
Micam, ſe tamen uſque & uſque falſum
Nullo tempore prædicare ceſſat,
Et tanquam reliquus Catonis eſſet
Sanguis, in modulos meos frequenter
Sumpſit arbitrium, elegantiasque
Sermonis Latii, negans venuſtum
Quod non de Ovidio videt petitum,
Quod non de trivio videt petitum.
Viri haud nomine dignus, aſt aselli.

Et quia de ſono biſyllaborum Poetico diſceptamus, Poeticas
quoque aures adire, & in iudicium adhibere neceſſe eſt. In-
terea lectores iudicate, an quidquam uſquam his verſiculis,

quos modo referam, venustius, mollius, suavius, rotundius inveniri possit? Scaligeri quidem hi sunt:

Candida Luteolis arrident liliæ Calthis,

Luteola at violis Calthula pallidulis.

Isti diversorum Poetarum, quorum nomina studio brevitatis omitto.

Vivere desisto, vivere ut incipiam.

Quaque odor e nardo, quaque odor e casia,

Nulla tenent aures, nulla tenent oculos.

Putatis ne eandem numerorum rotunditatem & stupendam concinnitatem e bisyllabis confici potuisse? quod si dubius quisquam vestrum hæret, consideret mecum istum versum desumptum à Græco.

Vivam si vivet, si cadat illa cadam.

tum ubi satis consideraverit, cum hocce conferat

Si vivit, vivo, si moritur, morior.

Eadem est utrobique sententia; sed numeri quantum discrepant! quanto plus veritatis hic ac concinnitatis habet illo! Quare melior? sono, inquam, trisyllabi vocabuli, quod male de sono nunc audit, non apud doctos Professores, sed apud Magistellos illos.

Molestam scabiem Puellulorum,

Culum cædere, verberare doctos.

Torvo lumine, voce, fronte, naso.

Væ vobis pueri cutique vestræ!

O Cives adeone cæca mens est

Vobis! ficcine liberos amatis!

Vestra & viscera, sanguinemque vestrum?

Qui idem sonus an sit etiam quadrisyllabis dubitare nemo poterit, si cum bisyllabo illo versu, hunc conferat.

Vivet, viva estis, occidit, occiditis.

Equidem si verum fateri vultis, non tantum non meliorem, sed ne parem quidem iam fatebimini. Ne quid tamen forte

deside-

desideretur, nonnulla adiungam exempla, ut pateat, quam contra ius bisyllaba reliquis fuerint hætenus prælata, nec prælata tantum, sed sola, cæteris deiectis. Non possum, quin exclamem, miseros versus! qui quicquid habent elegantia à bisyllabis coguntur mendicare. Miseros Poetas! qui quicquid habent laudis, id omne ex bisyllabis conantur acquirere, reiecta stultè polysyllaborum maiestate & gratia.

O insulsi, fungi, buccones, atque pagani. Nunquam vos credam in bicipiti somniasse Parnasso, neque laurea unquam donandos apollinari.

- * *Cui mens divinior atque os*

Magna sonaturum do nominis huius honorem.

non tibi, quisquis es, Ovidii mancipio atque Simiolo, cui si detrahatur Ovidii persona, quid tibi restat, nisi quod Afello Æsopico. Eum ecce tibi consecro, Magistelle

Quid mi asine obrudis? Tibi non sum iniurius, ipsi
Si te ipsum Sacro dedico, pono tibi.

Asinus pelle Leonis indutus.

F A B U L A.

Cum nemorum venisset Afellus in alta, Leonis

Exuvias cæsi repperit; induitur

Illis; ad pastum sic personatus opimum

Mox redit, atque ruens impete præcipiti,

Lanigeros fugat ille greges, hirtasque capellas,

Et cerebrosa boum corpora: cernit herum;

Inque ipsum pariter ruit inflammatus. Herus sed

Apprehensis Asini fortiter auriculis.

O bardum, insulsumque animal scuticaque dolandum

Dixit, decipias artibus his alios.

Ast ego cum te intus norim, atque in cute dura,

Et mihi Afellus es, & semper Afellus eris.

D 2

Sed vos

Sed vos ut iniuriam polysyllabis nostris illatam, iuste vindicetis, attendite quæso porro, & an vere quod affirmabo, iam affirmem cogitate. Multas esse aio insignes & eximias sententias, quæ non alio numerorum, quam trisyllaborum, quadrisyllaborum & monosyllaborum genere exprimi possunt. Perpendite hoc distichon.

*Aut qua secretum illudit tremulis nemus umbris,
Lymphaque muscosâ profilit e latebrâ.*

In priori versu verborumque, numerorumque tremorem deprehenditis, in posteriori lympha ex ipsa veluti scatebrâ profilientem videtis & auditis. Par & in hoc Catulliano numerorum ratio, ex quo illud à recentiore adumbratum.

Rivus muscoso profilit e lapide.

Claudianus.

Magna repente ruunt: summa cadunt subito.

Ruunt simul cum verbis ac vi sententiæ, caduntque hic ipsi numeri. Scribe

Magna repente ruunt: summa repente cadunt.

languet tota sententia, & numeri fiunt insipidi ac pueriles: Considera & hoc.

Fractaque anhelantes vox cadit in gemitus.

numeri cum voce fracta cadunt. Similis ratio & in isto.

Raptaque lascivi verba ferunt Zephiri.

nonne ibi verba cum Zephiro per numeros auolant. Et in illo

Fallor? an omne mihi cor salit ad strepitum.

ipsi numeri subsiliunt. Ex quibus patet, quæ & quam apta sit Pentametris natura trisyllaborum. Habent etiam peculiarem energiam in interrogationibus. Sannazarii istud est

- - - hunc tamen alto

Christe vides cælo, (proh dolor) & pateris?
reponere in eius locum,

- - - hunc tamen alto

Christe vides cælo, (proh dolor) atque finis.

continuo

continuo languidum & invenustum fit Epigramma, ac prorsus corrumpitur. Quid de admirationibus dicam, in quibus trisyllaba stupendam vim & potestatem habent? Nam in hoc disticho.

Miratur iaculos celeres Lybiæ incola: virus

Dii magni, quanto maius habent oculi!

poterat captari bisyllabum in hunc modum

- - - - - *virus*

Dii magni, quanto lumina maius habent!

Verum longe aptior trisyllabi sonus admirationi declarandæ visus fuit, & revera est longe aptior: quod pluribus exemplis docerem, nisi iam manifesto ex his perspiceretis trisyllaba vocabula non modo Pentametris ad res apte describendas idonea, vel utilia, sed etiam necessaria esse, quandoquidem tam multa sunt, quæ non possunt aliis, quam trisyllaborum numeris commode recteque declarari. Quadrissyllaba etiam iisdem fultus rationibus potior censeo bisyllabis atque optime in Pentametris collocari. Certe ad palatum omnium Eruditorum sunt hi versus.

Et nondum veris ignibus incaluit,

Deque tuis nectar sugere carminibus.

atque his similia; nec vero id temere aut casu scribunt veri Poetæ, quando non tam supine & oscitanter in hoc studio versantur, ut dummodo versus repleant, non considerent etiam, quæ verborum sit melior connexio, qui situs & dispositio pedum magis sit conveniens. Sed heu! aliter nunc fieri videmus: dum totum istud, quod poetari vocamus scholasticum nescio quid, & otiosus puerorum lusus putatur. Ita enim præpostero plerique iudicio nunc censent ludicram esse Poeticam artem, & pueris etiam, vel nescio quibus de trivio Magistellis, secretissima sacratissimaque illa Musarum penetralia patere: quæ gravissimi quondam ætate, prudentia & doctrina Viri frequentavere.

Poeta-

Poetabantur quin ipsimet Reges, studia hæc nostra tutabantur,
& qua pote provehebant.

Pars quota nunc latix curat modo sacra Minervæ?

Cui cordi Musarum inclyta sunt studia?

Quis Sacros Vates & Phœbo digna locutos

Protegit, & grato detinet hospitio!

Nunc ubi Mæcenas Pater & Zamoscius artium

Maximus ille armis, Maximus ille Togâ?

In decus antiquum qui restituit prostratam

Sarmatiam, hinc armis, artibus inde bonis?

Qui nunc divitiis pollent & honoribus! an qui

Aurea sectantur munera Pieridum,

Et qui antiquorum recolentes scripta Virorum

Se Sophiæ in sanctis involuunt latebris?

Nil minus infelix ætas si te ista tulisset

Simonide, Virtutum omnium acerba cinis,

Non te donandum titulo vulgaret Equestri,

Qui nunc Lechææ sceptrâ tenet Themidos:

Hæc siquidem veteres ætas oblita labores,

Nil nisi quæ pingui Pallade deblaterat

Bartolus, aut spurco Baldus sermone pedes ter

Æstimat, atque alios, quos pudet eloquier.

Hinc Musis præclusus honos, non ulla laborum

Hinc ratio, hinc nulli præmia proposita

Doctrinæ, & studiis merces ablata bonarum

Artium, & earumdem grande prius columen

Heu Procerum cecidit largâ & proluxa voluntas!

Nilque adeo, quo se iam tueantur, habent.

Haud secus ac Scythico Gothus cum fufus ab amne

Barbarus eversâ funditus Aufoniâ

Urbem ipsam sævis tenuit (proh dedecus) armis,

Pressit & obscæno libera servitio

Italiæ colla, & pulchris procul artibus actis,
 Invasit fœdans omnia barbaries.
 Quemnam igitur deinceps iuuet ardua culmina Pindi,
 Atque sequi fontes vertice difficiles?
 Quemve & Apollineâ circumdare tempora lauro,
 Ora caballinâ proluere & scatebrâ?
 Quem penetrare iuuet natura arcana latentis
 Mensuris que suis corpora dividere!
 Quemve orbem solisque vias percurrere mente;
 Unde tremor terris, unde polo tonitrus,
 Unde procellosum surgat mare, moxque residat,
 Quid quatiat cœlo lampadas horrifono,
 Unde nigror solis, cursu quid deficit ipso,
 Luna cruentato picta genas minio.
 Nil laudis titulique ferent, nihil utilitatis,
 Qua se sustentent, Vatibus ista sacris.
 Quare age, multi aiunt, misero quid carmen Alumno
 Quidve dabis testudo aurea, mellifluum
 Dœnatura sonum vel mutis piscibus? eheu!
 Nil nisi plena dolis verba dari aspiciamus.
 Nempe *pruinosis horret facundia pannis,*
 Sunt tentandæ alio tramite divitiæ.
 Hæc ratio multos cogit valedicere Musis,
 Et flocci cætus ducere Pierios,
 Idque potissimum eorum crimine, Publica quos res
 Deligit ad supremum imperii Regimen.
 Tu tamen in reſtis ſtudiis Lechæa Juventus
 Esto uſque intrepido peſtore, nec quid agant
 Ignavi Proceres ad debita præmia pigri
 Sit cura, aſt homines quid facere, atque ſequi
 Conveniat, quos ſola movet fax mentis honeſtæ
 Gloria, & egregiis laudis amor ſtimulis.

Nam

Nam sua virtuti quamvis non præmia dentur,
 Perpulchrum virtus ipsa sibi pretium est.
 Venio num ad monosyllaba, quæ ut scitis pentametrum in-
 gredi nolunt, nisi vox item altera monosyllaba ultimam præ-
 cedat. Ut in hoc versu Ovidii,

Præmia si studio consequar ista, sat est.

quod quidem ego valde probandum censeo. Est enim sicut in
 trisyllabis, ita in his peculiaris quædam facultas ad interrogan-
 dum. Qui non penitus naris obesæ est facile ex hisce exem-
 plis animadvertet.

*Ex his, qui vivunt, nullum probat Avila vatem,
 Cui nemo bonus est, quis precor huic malus est.*

Item

Heu mihi cur ludus tam vetus hic novus est?

Postremo

Congrua sermoni verba latino ubi sunt?

Monosyllaba apte collocari in Hexametris nemo non scit. Nulli
 ignotum illud Virgilii

procumbit humi bos.

In mea ad Eq. Valenti: Elegiâ succurrit exemplum.

*Nobis rauca negat protendere se in sonitum vox,
 Ægrè & verba suos inveniunt numeros.*

Quorum similia proprio quisque studio in Poetarum lectio-
 ne observabit. Nos hæc adduximus, ut pateat quam superbe
 & crudeliter novi Romuli isti litterarum Tyrannos agunt in
 Poesi Elegiaca. Percepistis iam satis copiose tum ipsam Ele-
 giarum naturam, tum ea, quæ ad illius optimam constitutio-
 nem facere nobis est visum; quod si non satis clare explicavi,
 id ne toti causæ meæ noceat, ad extremum accerso varietatem.
 Est enim Poeticarum virtutum maxima. Iam quid magis
 varietati adversum, ac proinde fastidii plenius quam eodem
 semper modo scribere, nusquam ab incepta æquabilitate recedere.
 Dicant mihi bisyllabarii Poetæ, quid eorum palato insuavius,
 quid

quid stomacho inimicus, quam eodem ferculo perpetuo sabur-
rari, & ad nauseam oppleri. Hoc non illi tantum, sed & ipso-
rum vasta loquuntur canacula. Nonne idem animo accidat ex
insipida versuum eiusdem saporis copiâ. Quatuor sunt Poeseos
animæ, venustas, nervus, candor, numerus. Pulcherrimum Sca-
ligeri tractatum quarto Poetices libro consulant Bisyllabarii.
Ego de numero sic argumentor. Cum sit anima ille Poeseos, ne-
quaquam barbarico contemptu est negligendus. Meminerint
Magistelli versiculi illius Horatiani.

Ridetur, chordâ qui semper oberrat eddem.

Magnam habet cum Musicâ Poesis affinitatem, quin imo Poesis
musica est, & quædam saltatio. In saltatione autem, quid in-
venustius, quam in staculis iisdem pedem ponere, eundem-
que saltatorium orbem versare semper? Quod in saltationi-
bus est membrorum agilitas, in versibus est numerorum va-
rietas. Vos comparisonem hanc latius extendite. Mihi neque
fidibus canere, neque saltare iam est integrum, Juvenes Nobi-
lissimi: sed cursu celeri ad aliud propero argumentum, quod
mihi ab oratoria arte suppeditatur, quæ circa numeros etiam
non leviter occupatur; orationes enim licet versuum legibus
non sint adstrictæ, numeris tamen suis vincuntur, ut in aures
auditorum molliter & suaviter influant. Id Rhetores in initio
periodorum, sed in fine maxime spectant. Quo nomine Cicero
tot in locis, *numeros non eodem modo, sed varie concludendos* præ-
cipit. Si hoc in orationibus, quanto magis in Poematis fieri
debebit? ubi iam sunt illi Bisyllabarii? quid mustant? fatentur-
ne se victos? nec iam amplius resistunt? aut prohibent, quo
minus cum Scaligero statuamus *in Elego Pentametro* libertatem
esse cuiuscumque modi, cuius exempla omnis generis com-
periantur. Verum illi veluti Antæi sunt, qui nec victos se esse
volunt, ubi terram momorderunt: opus est omnino Hercule
ad eos extinguendos. Congrediamur adhuc semel, & quid va-
leant, experiamur. Fluidos, inquit, oportet esse Elegiacos
versus.

versus. Elegiarum quam tu adfers ratio, aspera, hiulca, confragosa, nec sani coloris est. Instar rivuli mollissime fluentis per prata Elegia decurrere debet. Tu eam duriozem reddis, & Euripum ipsum imitari vis. Non faciemus. O nugatores! metuebam quorsum evaderetis. Scilicet

Quodcumque argutum doctis lepidumque vocatur,

Grammatici inlepidum frigidulumque putant,

Quod vero insulsum doctis fastidia movit,

Grammatici laudant, mirificeque probant.

Quæ sit causa peto? respondet Phœbus Apollo,

Florum gluten apes, carduum amant Asini.

Et o revera stultæ mentis asinos, atque iniquæ, qui pro fluidis versiculis fluxos nobis & languidos obtruditis. Elabuntur quidem ex auribus, neque sui vestigium relinquunt ullum, nusquam hærent, sine aceto, sine sale toti sunt. Rationem mihi reddite, cur nostra Elegiarum ratio aspera, hiulca, confragosa, neque sani coloris vobis videatur. Nonne ex intima Elegiarum natura, constitutionem eduxi? nonne quæ affirmavi, firmiter comprobavi! Ergo iterabo? Ego vero id non faciam. Id unum tantum addam, quod olim nescio, de quo dictum legimus: *Peccare eum, quod nihil peccaret.* Et quemadmodum Martialis de faminarum munditia, & nimio unguentorum studio scripsit.

Famina non bene olet, quæ bene semper olet.

sic ego pronuncio de vestra fluidâ venâ.

Non bene vena fluit, quæ bene ubique fluit.

Etenim ut mulieram pulchritudo, non in perpetuo cultu, sed simplici apparatu consistit; Ita verus Elegiarum decor, non ex ornatu nimio, quem Nasonis Simioli isti nasutuli adhibent, & exquisita illa pedum æquabilitate, quam illi fluidam venam putant, ego fluxam, sed apta rerum, verborum, numerorumque inter se legitime dispositorum concinnitate pendet. Videmus in picturis id nobis accidere, ut, si diu pulchram imaginem fixis oculis

oculis intueamur, obforDESCat illa visui nostro, at tandem fastidium pariat. Idem in animo eveniat necesse est, quem si diu in unius rei nulla varietate distinctæ detineas, an censes illum delectari magis, quam cruciari? Videmus proinde pictores non venustas semper imagines, neque colore semper uno depingere, sed apponere etiam exesas rupes, diruta palatia, columnas dimidiatas, piramides truncas. Ad istum modum in Elegiis, non unus semper rei color, non una facies oculis lectorum obiicienda; sit oratio mollis modo, aspera etiam, ut res ipsa feret. Interdum leniter ac placide fluant numeri, interdum, ubi opus sit, rapido cursu intorqueantur, obhærescant modo, modo in orbem circumagantur, modo celerius, modo tardiuscule decurrant. Quæ omnia cum satis copiose demonstrata sint ad finem perducta esse videtur, hæc omnis de pedum Elegiacorum ratione, & sono numerorum disceptatio; in qua quominus finem faciam, Ovidii facit auctoritas. Hic igitur, quam potero breviter de re sic agam, ut liquido appareat, neque Ovidium esse Principem Poetarum Elegiacorum, neque tantum habere auctoritatis, ut quia solus ipse solis bisyllabis semper est usus, eo ipso facto necessitatem nobis imponat, ut reiectis polysyllabis bisyllabis tantum utamur. Hoc præmitto, me Ovidium facere maximi; sed quod ipsius simiæ detractum aliis contra fas Ovidio addiderunt, id detraham ego vicissim illi, & suum cuique reddam. Sic ergo ratiocinium meum instituo, & quidem in forma Logicali, cum mihi res sit cum Magistellis,

Indixere mihi Bardo, qui bella tumultu,

Atque canunt tardi classica more Asini.

Quid faciam? dem terga? quid o bardissima turba?

Si volo, mors unus, mors tibi, Jambus erit.

Poetarum Elegiacorum illum Principem statuere & fateri debemus, qui carminibus suis ipsam Elegiarum naturam optime expressam repræsentat, atqui Ovidius dum genio suo nimis indulget, procul à vera, quam sequi debebat, Elegorum natura

discessit; ergo &c. Sed extra formam. Quales Elegia esse debeant, iam demonstravi; quales sint Ovidii Elegiæ iam ostendi. Nihil ergo opus est longam instituere comparationem. Aut igitur quæ de carminis Elegiaci constitutione, attuli, falsa erunt, quæ falsa esse non possunt, aut Naso, quem hætenus Principem Elegiacorum Poetarum statuerunt Magistelli, Princeps non erit; cui tamen omnia me tribuere profiteor, præter summum inter Vates Elegiacos locum. Scio Ovidium esse plane admirabilem; addo etiam nulli imitabilem: Admirati sunt omnes; imitati sunt multi; nemini successit. Hoc denique affirmo, si quis Nasonem imitari possit, imitari tamen eum non debere. Cuius causam, ne toties inculcem, vos ipsi iam novistis. Valeat ergo Ovidii auctoritas, qua sola tabernarii isti bisyllabarii nituntur; Vincat ratio. Utatur more suo Ovidius bisyllabis, nos more nostro, id est cum ratione, monosyllabis, trisyllabis, quadrisyllabis, & aliis utamur vocibus, quas natura carminis Elegiaci requirit. Relinquamus Ovidio suam venam. Rationem nos optimam illam in omnibus ducem perpetuo sequamur. Tribuamus aliquid Ovidio, sed plus aliis; Catullo dico, Tibullo & Propertio, quos certare inter se de principe loco videmus. Ac de Catullo, ut prius agam, tantum ab eruditis omnibus adeptus est laudem, ut Docti cognomine passim donaretur; Martialis unum hunc sibi audacter præponi voluit.

Nec multos mihi præferat Poetas,

Uno sed modo sim minor Catullo.

Aulus Gellius in noctibus Atticis Catullum *elegantissimum, mundissimum, venustissimum* asserit; à quorum iudicio discedunt huius ætatis insulsi Magistelli, à quibus aut omnino improbantur Catulli versus, aut ut hiulci, duri & confragosi censentur. Contra quos sic insurgo.

Et potis est quisquam docto obtrectare Catullo;

Inque venustum illum dicere, & illepidum!

Id nempe

Id nempe hâc audent ætate, nec unus & alter
 Sarmatia in magna, verum alii, atque alii,
 Rurfus ab his alii, laudant ut cætera tanti
 Vatis, non illam in carmine scabritiem.
 Idcirco curant Elegos cum fingere versus,
 Nafonis solo ex fonte petunt numeros.
 O seclum insipiens, cui sit Rhamnusia Virgo,
 Cuique sit iratus carminis ipse Pater!
 Tu haud secli hoc vitio *Lechaæ* ferere *Iuventus*,
 Non si quis laudis incaluit stimulis.
 Ipse facem unus nobis præferat ad iuga Pindi,
 Seu placeat Jambos, sive Elegos facere.
 Nam neque nativis verbis est purior alter,
 Nec plus largifluo fonte scatet Venerum,
 Seu canit Heroum laudes, clarosque hymeneos,
 Sive tuum, Peleu, nobile coniugium.
 Sive iocos agitat, vel amaros mittit Jambos,
 Seu duram aggreditur flectere *Lesbiolam*.
 Quare mi sanguis cor circum accenditur igne
 Plurimo, & ex toto pectore discrucior.
 Hac quod Regione Virum vulgus, Iuvenumque
 Qui laudem instituunt quærere carminibus.
 Unde, unde ingressum hunc quærunt, exempla petuntque
 A quovis alio, ut cuique magis volupe est,
 Unum prætereunt, Phæbo indignante, Catullum,
 Nec scio qua Genitor Juppiter id toleret.
 Quid fieri hoc dicam, paulum permitte Musæ,
 Dissolvam mæsti cordis amaritiem!
 An quia non placet is, vel quod minus illa probatur
 Condendorum Elegorum & ratio atque tenor?
 Verum hoc est illis miserum; ut miserum ægotanti est,
 Cui sapit esca malam dulcis amaritiem.

Esurit

Esurit & pupus despecto acipentere pomum :
 Omne adeo exigua in mente perit pretium.
 Vel si Phidiacum marmor spectaret agrestis,
 Quod Iove sub duro longa dies tetigit;
 Ipsam etiam ex Indo Tritonida dente politam
 Cui clypeus sculptis asper Amazonidis,
 Terrigenasque gerit Fratres cœlum affectantes,
 Centaurosque graves sunt Lapithæ in soleis;
 Illico præteriens obrutus declinaret
 Indocilis, quantæ cerneret artis opus!
 Græcia quod cupide tota olim prospectavit.
 Si par iis ratio est; hoc magis est miserum.
 An labor ingens, & magni res plena pericli
 Se vocat à laude hac carminis ingenia?
 Insuetum quod iter visus tenuisse Catullus,
 Quod vix fas tetigisse est hominum pedibus.
 Sed quid non potis est hominis labor, & studium, & mens
 Eius, quem possis dicere magnanimum?
 At vos interea à docto quoscumque Catullo.
 Fex mala Grammatici se vocat Asepii,
 Nil mihi vobiscum est, incommoda seculi abite,
 Tuque veni in nostras usque Catulle manus.

Hij! exclamant Magistelli. Ne tu simius es Catulli, qui tam feliciter ipsius scabritiem aucuparis, eius stercora colligis, eiusdemque amarulentiam liberaliter nobis propinas? Cave sis interea, ne & tu quoque *Ibidis* * nomen habeas. Et nos remorsuros scias, & scenum habere in cornu. Splendide mentiti estis. Non in cornu, quo si est insigniti, inerme illud est & sine ictu, sed in ore potius scenum, lappas, tribulos, carduos habetis, qui tam dilucidis & apertis rationibus obniti adhuc & resistere audetis. Nihil igitur quidquam apud vos profeci? ergo quæ dicta sunt semel, iterare sapius ac repetere cupitis. Ego vero si id faciam,

Infelix

* Ovidius in Jbin. Ibidis interea tu quoque nomen habe.

*Infelix operam deperdam, * ut si quis Afellum
In campum doceat spatiosum currere frano.*
Itote ad vestros carduos, aut fuste dedolati referetis hinc pedes.

Huc huc o Musæ hi flagris cædantur aselli,
Et sint grata Deo victima Lampfacidæ.

Cur cessatis Agannipides; subito arma parate,
Et Socius Vatum perfremat arma chorus.

Audistis bardos fremitus crepitusque Magistrum?

Iniectis calcant (proh scelus!) ut pedibus

Inscriptos Pindo versus; ipsumque Catullum

Dilectum Aoniam dente petunt stolido!

Et cessatis Agannipides! arma, arma parate,

Arma Poetarum perfremat arma chorus.

Mox densis bardas pecudes circumdate turmis,

Atque hinc, atque illinc, labra oculos, pædicem

Pungite, figite, dilacerate, plagas duplicate,

Ut dura cute sint, spicula vestra tamen

Sentiet Asebii bardissima tusha Magistri,

Atque capistro aveat reddier, atque molæ.

Venio ad Tibullum, qui ab omnibus *culti* epitheto censetur.
Quintiliano etiam summo iudicio Viro tersus atque elegans vi-
sus fuit, sed *esse tamen*, inquit, *qui malint Propertium*. Divini
Scaligeri hæc eadem est sententia, cui me subscribo. *Tibullus*
inquit *cultissimus, sed uniformis pene totus, & à seipso vix discedit,*
Propertius vero facilis, candidus & vere Elegiacus est. Auditis de
Propertio, quid affirmet? *Vere Elegiacum* inquit. Nemo autem
non scit Propertium clausisse Pentametra multisyllabis numeris,
quos idem Scaliger *molliusculos & mollitudinis alumnos* vocat.
Quod si Propertius vere Elegiacus est, nonne stabilitur illa,
quam ego hætenus tradidi numerorum ratio multisyllaborum?
quos de industria quæritos electosque veri Poetæ adhibent, quod
& in multis locis ipsummet Tibullum fecisse facile persuadeor,
& vobis æqui lectores me facili negotio persuasurum puto. Si

* *Horatius.*

lubet

lubet in rem præsentem veniamus. Atque ecce in secundo libro istos Pentametros.

Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.

Abdita quæ senis fata canit pedibus.

Troica qui profugis sacra vehis ratibus.

Istos, inquam, versiculos retentis iisdem verbis atque in finem reiectis bisyllabis, hoc modo interpolate.

Cum dubiis ratibus bellica rostra dedit.

Quæ pedibus senis abdita fata canit.

Qui profugis ratibus Troica sacra vehis.

Non animadvertitis quantum iisdem versus iisdem vocibus, numeris tantum aliis affecti, quantum à priori sono & Venere degenerarint, allato hoc bisyllaborum fuce? vel hos duos adhuc videte.

Et madefacta meis ferta feram lacrymis.

Neve neget quisquam me duce, se Comitem.

Retinete verba, dispositionem numerorum immutate in hanc formam.

Ferta feram lacrymis Et madefacta meis

Se Comitem quisquam me duce neve neget.

Nonne aures dolent tam eximia soni se privari voluptate? Idem accidit in quadrisyllabis.

Unda Deum cælo miserit indigetem.

In hanc faciem scribitote.

Indigetem cælo miserit unda Deum.

Omnem fere simul ornatum detrahitis. Ad Propertium redeo, qui rationem habuit pedum & numerorum accuratissimam, ut siquid vel levissime transponas, in concinnitatem subito pecces vel gravissime. Perspicuum tribus faciam exemplis. Propertii hi versus sunt.

Sed quos ipse suis fecit amor manibus.

Semper vive meo libera iudicio.

Et terram

Et terram rumor transilit & maria.
 sic inverti possunt.
Sed fecit manibus quos amor ipse suis.
Judicio semper libera vive meo.
Et terram rumor transilit atque mare.

Nihil immutavimus, nisi in versu postremo duas voces, & evanuit omnis versuum prior elegantia, versæque sunt numerorum illæ deliciae in rusticas, cum Catullo loquar, inficitias. Quamobrem Catulli, Tibulli ac Propertii auctoritas, & hæc tot exempla multorum instar argumentorum vobis esse debent, ut numerorum supra traditam rationem eo veriore, certioreque iudicetis, nec in scriptis vestris eadem uti, vel tantillum vereamini, licet Magistelli, vel rideant, vel ringantur, atque etiam rumpantur universi.

Asebiûm nasus sit regula Grammaticorum,
 Stultius hac nihil est & sapidiputius.

Retineant Asebiî Deum suum Nasonem. Vos rationi & eius certissimis argumentis obtemperetis; muniatis vos auctoritate Catulli, Tibulli ac Propertii, quos illi fortassis nec legere quidem & aspicere dignantur.

Usque adeo bardi, stulti stolidique, Midæque
 Digni sunt, Phœbus quos similes faciat.

Alterum at interea permulcet laudibus alter,
 Nempe fricant, scitis, sic Asinos Asini.

Obrudant per me licet, donec stupidissimam agant animam. Ego certe non moveor eorum maledictis quidquam.

Dum Asebiî me nigra tuo sæx impetis ore,
 Atque notas thetâ carmina nostra nigro.

Vis quod stulta facis, quid sit tibi dicere pergam?
 Illud quod tardi nempe Asini facere

Dum rudunt soliti, gement quantum libet hiha,
 Non tamen ad Superos permeat *hiha* polos.
 Dicam porro cum Martiali.

Si me laudasset, laeserat illa magis.

Sed iam fumum etiam creabo acerbiorum, ut illis oculi dolent vehementius. De Catullo, Tibullo, Propertio, retuli iudicia veterum. Addam, quid de Ovidio senserint veteres, quos certe sine affectu iudicare potuisse, non est negandum. Ac precipue ab omnibus Ovidio obiicitur fatalis illa ingenii luxuria, quam nunquam cohibere valuit. Hinc Fabius *nimum ingenii sui amatorem* vocat, ut *indulgere illi maluerit, quam imperare*. Scaurus apud Senecam Declamatorem inter Oratores Ovidium vocare solitus fuit, addiditque, *non minorem esse virtutem scire desinere, quam scire dicere*. Sed non posse Ovidium, quod bene cesserit, relinquere. Hæc pauca satis sunt ad Veterum de Nasone censuras & iudicia declaranda. Valeant ergo Ovidii Simiæ, qui se omnes laudum numeros implevisse, seque beatos arbitrantur, cum Elegos bisyllabis voculis concluderunt, cum una pertica omnes Pentametros dimensi sunt. Quare sua opinione meri sunt Ovidii, sed meâ, Musarum carcinomata & vomica; Hinc chartas frigidis illotis, scabiosis carminibus, pene criminibus dixeram, complent, ut fiat illud Satyrici.

- - - *misere vitiata papyrus*

Carnificem stulto complectitur ordine versum.

Jaçent se illi Ovidiani carminis Artifices,

Artifices possum hos dicere Carnifices,

Carmina quotque cacant, tot sunt mihi nomine verso
 Crimina.

Vos, utin illorum numero, ne sitis, Juvenes Poloni, omnes ingenii nervos contendite. Quod, si feceritis, Musas habebitis propitias, & Apollo sponte vos in Parnassum suum semotis omnibus viæ difficultatibus & angustiis, deducet. Facietis autem id recte, si non somnolenter & supine, quemadmodum Magistelli

stelli illi poeticam artem tractetis, & quæ de vera hætenus Elegiarum naturâ, deque optima carminis Elegiaci constitutione differui, in lectione veterum Elegiographorum, deinceps observetis, & in scriptis vestris ad usum transferre nequaquam dubitetis. Eiusdem ac ego sententiæ fuit, Leopoliensis vester Simon Simonida, Magni Jo: Zamoscii Secretarius, quem Justus Lipsius, suisæculi Varro, inter *doctorum ac bonorum Virorum apices* posuit.

Non tam Hypanis Veneto dissidet Eridano.

Quantum Simon Simonida ab illa Ovidianorum heresi longe recessit in suis divinis Elegis, quos idem Lipsius, *eruditos, antiquos, suaves, & numeros ac phrasim Catulli habere pronunciat.* Habetis Concivem, quem imitemini, Juvenes Poloni, quemque ut liceat vobis

Nocturna versare manu, versare diurnâ,

Unicum illud exemplar Bibliothecæ Zalusciæ, Zamosci impressum, anno MDC.II. ab Andrea Janocio Can: Kiioviensi dignissimo eiusdem Bibliothecæ Custode, Viro apud litteratos conspicuo, mutuo mihi traditum, ad Polonici nominis gloriam, vestramque utilitatem denuo typis committere constitui. Simonidæ vero vestro Socium addere visum est nostrum Raymundum Cunich, eloquentiæ in Romano Loiolitarum Athenæo Professore. Non pomum pomo, non ovum ovo magis simile, quam Cunichius noster Simonidæ vestro.

Namque facit, pol Cunichius cognata Catullo

Carmina, quæque idem duxerit ille sua.

Quæque ego iurarem & quivis uno edita partu,

Ni ætatum facerent sæcula diffidium.

Hunc ego suspicio multis in millibus unum,

Multa nec ornando millia sufficiunt.

Huic ego Viro clarissimo, antequam ab urbe discederem Var-
 vianam concessurus, sequens Hendecasyllabum scripsisse memini.

Ineptus fero, noctuas Athenas,

Et poma Alcynoo, lyramque Phæbo

Et spicas Cereri, Pali & recentis

Lactis cymbia, retia & Diana

Floræ lilia, vineamque Baccho,

Qui Tibi lepidissimo Poetæ,

Cunichi venerande mitto versus,

Quamvis nec lepidos, nec elegantes

Atque omni sale, gratiaque nudos;

Sed ne rusticulus nimis Poeta, &

Ingratus videar, tibi has repente

Nugas illepidas & inficetas.

Scripsi pessimus optimo Poetæ,

Ut nostri monumenta sint amoris,

Erit qui penitis mihi in medullis

Fixus, Sarmatiam licet nivalem

Petam, Vistula stat gelu qua acuto,

Tergo & sustinet unda stricta currus

Plaustris hospita, quæ fuit carinis.

Memor semper ubique & usque suavis

Tuæ amicitia, tuæque laudis,

Semper te reminiscar, atque semper

Tuumque ingenium tuasque Musas,

Dum vivam, celebrare me iuvabit.

Sed iam

Sed iam abrumpo styli luxuriam, & coronidem impono huic-
 ce disceptationi, in quâ, si prolixior fui, quam debui, impu-
 tabitis id, iuvenes æquissimi, materiæ amplitudini, cui parem
 sermonem nostrum oportuit esse: vel si à proposito longius ali-
 quando recessi, cogitabitis me ad alia, quæ nostræ disputatio-
 ni affinia erant, sic fuisse tractum;

Non secus arcanis Lydorum effossus in agris
 Hercules lapis, aut cautes Marpesia ferrum
 Fundit in oppositum leges; vi percitus illâ,
 Cogitur in Lapidem connitier annulus ultro,
 Et socios secum perducere; ferrea donec
 Ordine demisso conserta trilicibus hamis,
 Flectitur in longum nexu pendente catena.

Non aliter ego ex una disputatione incidi in aliam vicinam,
 ut rei toti, quatenus possem, omni ex parte satisfacerem. Quod
 si acrior, quibusdam & vehementior in malis opinionibus Poe-
 ticularum insectandis visus sum, ii sciant me iusto dolore com-
 motum, ea protulisse, quæ ab aliis audire maluissem, ut miseri-
 am Scholarum declararem, atque istius temporis infelicitatem.
 Certe qui litteras amant, & bonis litteris consultum cupiunt,
 non possunt hos Magistellos Musarum Carnifices amare, sed ex-
 treme, quotquot sic docent, odisse debent, & ut e suggestu
 deiiciantur, adiuuare. Quod etiam profecto nisi fit, ut Viri
 Magnates & docti coniunctis animis illorum inscitæ obviam
 quamprimum eant, actum erit de studiis litterarum, atque ista
 nobilissima & vastissima Regio, quæ tanquam sæcunda Genitrix
 illustres edidit Hosios, Zamoscios, Simones Simonidas, Cochano-
 vios, Sarbievios, Lubienios, Naruscevios, totque alios insignes
 Viros, quasi lassæ & effatæ infelici nixu parturiet Chærilos, Mævi-
 os, Bayios, Asebios.

Sæcli incommoda, barbaros Poetas,
 Inanes vacuosque litterarum,
 Insultos homines & infictos,
 Quorum Carmina nec legunt cacantes,
 His se tergere, qui solent cacantes.

Ad me quod attinet, volui quidem opera mea aliquid afferre
 hisce studiis adiumenti. Quid effecerim, iudicent Poloni illi.

Qui afflati propiore Deo & divina sonantes,
 Commune haud feriunt carmen triviale monerâ,

non spurii Magistelli, qui neque primis labiis, dulcissimos Par-
 nassi fontes degustarunt, reiecti à Musis, atque ablegati ad fœ-
 dos lacus, in quibus ranas habent Musas, quarum cantus adeo
 celeriter addiscunt, ut versibus suis assidue coaxantes ipsas ranas
 magistras importuno stridore superent, & nunquam desinunt
 molesti esse auribus Eruditorum.

F I N I S.

SIMONIS

SIMONIS SIMONIDÆ

ELEGIACA MONUMENTA

id est

HERCULES

PRODICEUS

A D

THOMAM ZAMOYSCIUM

MAGNI IOANNIS F.

IMAGINES

DIÆTÆ ZAMOSCIANÆ

a d

JOANNEM DUCEM in OSTROG

Juxta Exemplar Zamoscii impressum

à MARTINO LENSICIO

A. d. Tybogr. MDCII. & IV.

SELECTA ILLUSTRUM VIRORUM
DE SIMONE SIMONIDA LEOPOLITANO
TESTIMONIA.

I.

*Ex Justi Lipsii Epistolarum Cent. V. Epist. LVII. pag. 56. **

SIMONI SIMONIDÆ. *In Polesiam.*

Litteras tuas, & quod librorum adiunctum fuit, nimis libens legi. illas, ab humanitate & affectu mei, quem spirabant; istos ab eruditione variâ, quam præferabant. Ego mi Simonide, ut de affectu dicam, pretium laborum meorum censeo à talibus amari: id est à doctis, bonis, quorum inter apices te pono. ut fama mihi non dixerit (quam & hic habes) unum illud carmen tuum *in Imagines Zamosciana diata* approbet: quod, ita me Deus, eruditum, antiquum, suave est, & numeros ac phrasim Catulli, ac veterum illorum habet. Maeste! spondeo tibi, paucos in Europâ esse (& est ingens Poetarum copia, ut apud) paucos, inquam, qui meo quidem sensu sic scribant. Iam illa Stoïca, quam putas ipso titulo & argumento blandita esse? quid cum cœpi legere, tam multa è Græcis Latinisque, & remotis etiam auctoribus petita: sic adaptata & nexa, subtiliter explicata: quam putas, inquam animo affectum & motum esse? Amo illam sectam, & conatus sum producere, ut vidisti: sed hanc Logicam partem reformidavi pœne tangere, vix otii, certe non languoris huius mei. Gaudeo illuc factum à Bursio, & sic erudite factum: à Bursio, an vis me magnum ** illum Herodem vestrum inscribere, quod vix ulla ætas credat? Virum in

tot

* Antverpiæ ex Officina Plantinianâ apud Viduam & Filios Jo: Moreti, cl. loc. xi.

** Joannes Zamoscus Magnus Cancellarius.

tot, & tam arduis occupationibus, regni Atlantem, sustinere & has litterarias curas ac lucubrationes posse? Diuinum ingenium dicendum est, in admirationem æui, vix in exemplum (quis enim imitetur, vel ausit?) datum. Diu nobis viuat, quem toto animo suspicimus & colimus: diu tu tali patrono felix, mi Simonide, flore itemque viue. Louanii, vii. Idus Nouemb. ∞. Iocum.

I I.

*Ex Simonis STAROVOLSCII Centum Illustrium
Poloniae Scriptorum Elogio & vita. pag. 131.*

SIMON SIMONIDES.

Magni Io: Samoscii Secretarius. Leopoli in Russia natus, puer domi, adolescens in Acad. Crac. melioribus artibus imbutus, primâque Philosophicâ laureâ, vnâ cum Nicolao Dobrociescio, sub Decano Anselmo Bodzentinio, ornatus, breui in Italiam, quæ felicissima omnia ingenia inclusit, profectus, bibit è sacris illis pectoribus *Clauii*, *Vitellescii*, *Moreti*, *Molinae* aliorumque, hianti ore abditæ doctrinæ fontes adeo, vt in patriam reuersus, paucos sibi æquales haberet, neminem autem, qui maiores illo latentium litterarum gazas in pectore gestaret. Quas vbi primo obtutu Magnus ille Heros in eo reconditas pernoui, statim virum sic adamavit, ut nusquam eum postea à se dimiserit; sed ornatum beneficiis etiam in aula Principis ita promoueret, ut & baltheo equestri, cum aliis virtute illustribus viris, ob egregias animi dotes, ornandum curarit, atque paulò post lauru Poetica à Clemente VIII. Pont. Max. quod solus fere, Magni Lipsii iudicio, sua ætate pòetas, usque ad inuidiam veteris sæculi, eruditione superarit; idque non in phrasi tantum, aut numeris pòeticis, in quibus eum Catullo similem facit, verum etiam

rum etiam in omnis generis scientiarum cognitione. Cuius rei fidem faciunt scripta, varia de re, varioque carminum genere à se conscripta. Ac primum *Naenia in obitum Jacobi Gorscii & Stanislai Socolovii, Carmen in imagines Samosciana diaetæ, Herculem Prodicium. Oïonarios in D. Stanislai laudes. Flagellum Livoris. Castum Josephum, Joëlem, Pentezileam. Odas in victoriam, Nuptias, atque Obitum Samoscii. Inque victoriam Thomæ Samoscii Joannis F. Polonico vero carmine Eclogas XX. Scripsit & Epigrammata varia, tam Latina quam Polonica, tum Epistolas quoque familiares. Sed quæ omnia nondum sunt vno volumine comprehensa.*

IO: SCROBCOVICII. *

*Grande virum pectus, quicquid molitur acuti,
Latius aut quicquid Musa leporis habet;
Id facunda ferunt monumenta Simonidis omne,
Fontes & cytharas vir tenet iste Deum.*

III.

*Ex Dictionario Historico & Critico Petri BAYLE
pag. 148. Edit. 5.*

SIMONIDES (SIMON) l'un des bons Poëtes Latins du XVI. Siecle, nâquit à Leopole en Pologne, & après avoir fait son Cours de Philosophie à Cracovie, il alla se perfectionner dans les études en Italie; d'où il revint si rempli d'érudition que Iean Zamoski le plus grand Héros qui fut en Pologne, le choisit pour son Secrétaire, & lui témoigna beaucoup d'affection, & lui procura la dignité de Chevalier. Le Pape Clement VIII. l'honora de la Couronne Poëtique. Iuste Lipse lui donna des loüanges fort distinguées, le comparant à Catulle, & prétendant que ses Vers eussent pû donner de la jalousie à l'Antiquité

* Apage Scrobcovici cum tuo hocce insulssimo Epigrammate. O inficero inficior rure, ut ait Catullus.

quité (a) Simonides reçut chez lui à Léopole en 1597: avec une affection très-particulière George Douza qui alloit à Constantinople, & qui étoit fils de Janus Douza, bon Poëte, & bon Humaniste. Cela lui valut un Eloge que l'on verra ci dessous avec le Titre de ses Poëmes. (A)

(A) Un Eloge que l'on verra ci-dessous avec le Titre de ses Poëmes] George Douza écrivant à son pere une Relation de son Voyage lui parla ainsi de son séjour à Leopole: *Hinc urbi (Leopoli) plurimum me debere fateor, quod hic cum Simone Simonide hospitium & amicitiam contrahere licuerit: qui Vir quanto orchestrae plausu Parnassi collem insituerit, è Scriptis eius editis Ælinopæane videlicet, & casto Josepho, cum Joelis illâ Paraphrasi satis superque constare arbitror (1) Son pere lui écrivit à Constantinople une Lettre où il lui marqua sa reconnoissance pour le bons offices de Simonides, & l'estime qu'il avoit depuis long-tems pour les Poësies de ce Polonois. *Nescis, mi fili, quantâ cum animi voluptate illam Epistolæ tuæ particulam legendo ruminaverim, ubi non modo tanti viri (Interpretis Polonici, natione Armenii) faventiam ultro tibi oblatam gloriaris ac prædicas: verum etiam incomparabilis Viri Simonis Simonidis benevolentia fores iam pridem patefactas aditum tibi porro ad doctissimi illius ac disertissimi Interpretis amicitiam concinnasse. . . Nunc Cessator esse cogor, ac commodiori tempore hoc scribendi officium reservare, præsertim ad Simonem Simonidem, quem virum ego iam pridem ex Scriptis editis, Ælinopæane puta, atque Odæ Pindaricis, cum Joelis Paraphrasi illâ Poetica multo quæsitissimâ, procul distans licet, & veneratus sum, & admiratus. (2)**

Outre les Poëmes dont vous venez de voir le Titre, Simonides composa. *Hercules Prodicus: Pentezilea: Flagellam livoris: Ode in victoriam, nuptias, atque obitum Samoscii, inque victoriam Thomæ Samoscii Joannis filii, &c. (2)*

I V.

*Ex Autographo Viri Eruditissimi, mihiq; amicissimi,
Josephi Epiphaniæ MINASOVICII Canonici Kiioviensis, cui titulus:
Viri Illustres Inclytæ Nationis Armenæ in Polonia.*

SIMON SIMONIDES [*Szymon Szymonowicz*] Armenius Leopoliensis, quidquid in contrarium dicere conetur Bartholomæus Zimorowicz, Consul Leopoliensis litteratus, qui illum in eo libello (quem de *Viris Illustr. Leopol.* conscripsit) populari-

G 2

bus

(a) *Titré de Starovolscius in Centum Script. Polon: pag. 130. 131.*

(1) Georg. Douza, de Itinere suo Constan. pag. 14. (2) G. Douza de Itinere suo Constant. pag. 129. (3) *Voiez Simon Starovolscius, in Centum Script. Polon. pag. 131.*

bus suis asserere studet, quòque magis opinioni suæ fidem ad-
 struat, cuiusdam Magistri Simonis Brzezinenſis, Viri apud suos
 Confularis filium appellat: potior tamen habenda fides GEOR-
 GIO DOUSÆ, IANI illius doctissimi Batavi filio, veluti Simoni-
 dis ſynchrono, quàm Zimorovicio annis prope centum ambo-
 bus poſteriori. Ille itaque Bataviâ ſuâ profectus, cùm per Rus-
 ſiam Conſtantinopolim iter faceret, & Leopolim amicam tum
 Muſis civitatem, deditâ operâ diverteret, famâ imprimis tanti
 Viri excitus, quantus tum erat SIMONIDES; cum eo non in notitiam
 duntaxat, ſed & in amicitiam pervenit, quemadmodum ipſe in
 ſuo *Itinerario Conſtantinopolitano* teſtatur, ubi quoque exertè Ar-
 menium fuiſſe indicat, quod alioqui neſtquam ſcripſiſſet, niſi
 id probè compertum & exploratum haberet, uſus familiaritate,
 ut & contubernio Clariffimi Viri. Præterea nec illud omit-
 tendum, quod in rem præſentem aliquatenus facere videtur,
 nempe quod in uno operum eius exemplari, Amſtelodamensi-
 bus ni fallor typis exſcripto in 12. quodque cum reliquis eius-
 dem Auſtoris cimeliis in Bibl: ZALUSC. Varſ. diligenter ad-
 ſervatur, manu cuiusdam eâque non recenti adſcriptum eſſe de-
 prehendi: *is fuit Armenius*, ut taceam, inter gentis eius homi-
 nes SIMONOVICIAM aliquando Leopoli floruiſſe familiam, eam-
 que haud incelebrem. Ex hac itaque ortus SIMONIDES noſter,
 Eques torquatus, qui & Magno illi IOANNI ZAMOSCIO, Regni
 tum Cancellario, & copiarum ſupremo Duci, Litteratorum ſui
 temporis in Polonia facile Principi ac ſingulari Patrono, in tan-
 tum ingenium & prudentiam ſuam adprobavit, ut is ſummani
 de eo conceptam ſemel exiſtimationem, nunquam depoſuerit;
 quin & in deliciis habitum, ſuoque lateri aſſidudò hærentem,
 veluti Comitum individuum, ſecretioribus etiam conſiliis ad-
 hibuerit; ſuoque THOMÆ paternæ virtutis & dignitatis hære-
 di, ſtudiorum Eius in adoleſcentia moderatorem, morumque ho-
 norarium Cuſtodem præeſſe voluerit. Ingenio æque ad eloquen-
 tiam valuit ac Poëſim, eamque imprimis Lyricam, cuius præ-
 clata,

clara, variis editis operibus græce & latine, specimina reliquit; veluti: *Joëlem prophetam: Josephum castum: Herculem Prodicium: Penthesileam: Livoris flagellum: Nuptias & Obitum Zamoscii &c.* Scripsit & vernaculo idiomate elegantissima carmina, qualia sunt eius *Bucolica* [vulgo *Sielanki*] XX. eclogis absoluta; *Epitaphia* item diversa &c. Iusti Lipsii testimonio, adeo in Poësi excelluit, ut eum Catullo similem diceret; vid. *Geor. Königii Biblioth: vet. & nov. p. 257.* Neque minus honorificum de eo iudicium posteritati reliquit Clarissimus inter Scriptores Sarmatiæ Polygraphus, *Simon Starovolscius*, qui in eo libello, quem *de Clar. Orat. Sarmat.* inscripsit, p. m. 91. "Si scriptorum [inquit] pondus examines, Græco illi Simonidi par, si eloquentiam consideres, tum in prosa, tum in carmine, multis gradibus superior. Nam quemadmodum apud Græcos Homerum, omnis divitis inventionis fontem originemque pronuntiat Macrobius, sic ego inter Sarmatiæ Poëtas, nostrum SIMONIDEM existimaverim, qui tam perspicaci tamque luminoso animo fuit, ut ei parem ex modernis cuiusvis nationis Scriptoribus non videam. Iam autem de eloquentia quid disputem? cum inter illum & Cochánovium, quis superior dicendus sit, inextricabilem controversiam inter eruditos videam, dum millibus argumentorum, modò hic, modò ille, superior ostenditur, modò tam pares, ut lectorem iudicii dubium relinquant. Hactenus de Simone Simon, de Simonide Starovolscius, quem præterea & in *Hecatontade* sua collaudavit. Biographiam eius Latinam exhibet I. B. Lotichius, in *Bibl. Poet. Parte IV. p. 100.* Polonicam, IOSEPHUS Comes ZALUSKIUS, Litteratorum & Kióviensium Antistes doctissimus, eisdem in *Bibl. Poet. Polon. p. Decessit porro SIMONIDES de statione vitæ, A. S. 1629. d. 5. Maii, horâ 9. ante meridiem, vixit annos 71. Zamoscii in Ecclesia Collegiali tumulatus, atque à nepote suo Gaspare Solcio, Phil. & Med. Doct. nec non Ordinario Academiæ Zamosc. Professore, hoc monumento, quod sequitur ad perpetuam sui nominis memoriam, honoratus:*

SIMON

SIMON SIMONIDES fitus est hic, cui bene credas
 Congessisse Charin omnia mella sua.
 Versibus hic rigidas ducebat montibus ornos,
 Et dulcis suadae fluxerat ore melos.
 Non illum latuit, quod pagina sacra docebat,
 Quæque canit divæ pagina iustitiæ.
 Noverat & culti nutantia sydera mundi,
 Noverat, excellens quod docet Hippocrates.
 Principibus placuitque Viris, sat cultus ab illis,
 Illos consilio, mente bonâque iuvans.
 JANE ZAMOYSKI! tuus fuit hic lectissimus olim
 Cinæas, rerum & flos, dulcis amorque tuus.
 Illius ingenio posuisti maxima rerum,
 Ille THOMAMque tuum surgere dat studiis.
 Illustres Animæ! vos hic locus unus habebat,
 Et nunc una domus post pia fata tenet.
 Nil magnum spirate, ô nil mortalia corda!
 Gloria nil vestra est, nil quoque divitiæ.
 Conf. laudatum STAROVOLSCIUM in *Monum. Sarmat.* & ZIMOROVICIUM de *Viris Illustr. Leop.* utrumque monumenti huius exscriptorem.

SIMONIS SIMONIDÆ

ENCOMIUM

▲ CRISAURO PHILOMUSO CONSCRIPTUM

Sive

PRÆFATIO AD LECTOREM

Maximas debeo *Andrea Ianocio* Viro eruditissimo gratias, quod *Simonis Simonidæ* carmina varia, præcipue Elegiaca; cuius ego Hominis nomen tantum ex *Epistola Iusti Lipsii* cognoveram, mihi inspicienda ac legenda tradiderit. Etenim cœpi incredibilem ex eis voluptatem; ac si dicendum est magis apte,

aptè, non solum ad ingentem venerationem elatus sum, verum-
 etiam in eorum elegantia, splendore, atque magnificentia, ut ita
 dicam, exhorui. Verum non possum satis intelligere, quomo-
 do, tanti Viri carmina, Polonorum, si paucos excipias erudi-
 tos, notitiam effugiant. Equidem in Italia mea nemo est lit-
 teris vel leviter tinctus, qui *Sannazarii, Politiani, Fracastorii, Io-
 viani, Vidae*, atque tot aliorum poeticâ laude præstantium Poe-
 mata non noverit atque etiam lectitaverit. Non possum, Lector
 sapientissime, me continere, quin exclamem. O infelicitatem istius
 Juventutis! ô miseriam scholarum! ô inscitiam, si non nequitiam
 Magistrorum! qui, ut Reipublicæ Litterariæ Senatores habeantur,
 celant discipulos de *Simone Simonida*, de *Cochanovio*, aliisque
 illustribus Viris, dignis, quos in primis veterum Poetarum or-
 dinibus collocarent. De *Raphaelè Urbinatè* audivi Pictorum no-
 strorum, ut scis, atque adeo omnium Coriphæo, Eum scilicet
 in Cryptas planeque in viscera Romæ veteris pervadere, atque
 ibi quascunque inveniret veterum picturas, iis in tabulis suis
 prius descriptis, expungere ac penitus delere fuisse solitum, ut
 nempe picturarum illarum auctor haberetur ipse atque Inven-
 tor. Eadem suspicor arte utuntur quidam hodie Magistelli, qui
Simonis Simonidæ & Cochanovii sublatâ prorsus in scholis & col-
 loquiis mentione omni; Eorundem exemplaria vel sub sigillis
 clausa improbe abscondunt, vel tradiderunt *protervis in mare
 Balthicum portare ventis*: veniâ aliquâ fortasse digni, si quos ex
 Polonorum memoriâ eradere conati sunt, saltem fuissent imi-
 tati, atque in eorum carminibus effingere studuissent. Sed heu!
 caudato Pavone superbiores, nullas alias merces æstimant illi,
 nisi quæ è sua extruduntur Apotheca, nulli alii vino hederam
 suspendunt, quam suo, sectantes Gallicum illud Adagium

Nul aura de l'esprit que nous & nos amis.

Redeo ad *Simonem Simonida*, de quo ego pronuncio; aut non
 alium fuisse Pindari & Catulli cantum, aut Pindarum & Catul-
 lum ipsum in *Simonem Simonida* Pythagoræo veluti commento
 esse

esse transfusos. Nihil in illo desideratur, quod ab ingenioso, docto ac facundo Pöeta vel inveniri acutius, vel disponi aptius, vel explicari ornatus, vel tractari sublimius possit.

Seu grandiori carmine concinens

Heroas altum tollit in æthera,

Seu quærit argutos iocosâ

Musâ modos levioere plectro.

omnes in eo verborum, omnes sententiarum illigantur lepores, omnes in eo Pöetici numeri, ad aurium non solum lenocinium, verumetiam ad rerum, quas describit, naturam aptiores explentur. Mira in eo amplitudo & maiestas aspicitur. Verùm ita eius sermo grandis est verbis, ut nullo tumidæ & inflatæ orationis vitio laboret, ita sententiis elatus, ut intelligentiæ aciem non effugiat, ita translationibus frequens, ut ab usitata transferendi licentia vel insaniam profus abhorreat; non ita cultum omnem nitoremque persequens, ut naturali, non fucato nitore resplendeat. Ac legendus *Simon Simonides*, si quisquam alius, Juventuti Polonæ, ut ab eo veram Græcorum & Romanorum Poetarum imitandi rationem accipere discat atque imitari. Utinam verò omnia extarent, quæ tantus Vir scripsit! utinam saltem quæ extant, & tot sigillis clauduntur, publici iuris fierent! Quapropter orandi sunt atque obtestandi maiorem in modum, qui habent præcipue latina (Zamoscii enim, aut Leopoli, aut Cracoviæ latere haud dubito) ne hæc bona situ & tenebris consumi, quàm in manibus & in admiratione hominum versari malint. Ac de *Simone Simonida* quid attinet plura dicere? Legantur eius Poemata; ex eorum lectione multò melius, quam ex cuiusquam oratione quantus fuerit, cognosci poterit ab iis, quibus *mamilla salit, atque acre acetum est in pectore*. Fruere interim lector his ingeniosissimis ac revera Catullianis *Simonis Simonida* Elegis. Qui famem publicam redimunt luculentæ

lentæ frugis vecturâ gratiam publicam merentur. Eamdem & mihi deberi puto, qui desideria doctorum recreo novo hoc litteraturæ ac Poeseos commeatu. Vale & lege. Ex Musæo nostro Varfaviæ anno MDCCLXXI. Mense Octobri.

CRISAURI PHILOMUSI
IN LAUDEM
SIMONIS SIMONIDÆ
EPIGRAMMATA ATQUE ODÆ
AD POLONOS

Phaleucion.

NE quid vos Latio invidete *Lechi*,
Habes *Lechia* tu novum *Catullum*
In Simone tuo Leopolita,
Phaleucis, Elegis Catullientem.
Ne quid *Lechia* tu invideto Græcis,
Et Tu Pindarum habes novum, profundo
Ruentem ore, velut ruit Fluentum.
Ergo & Tu numeris *Simonianis*
Æternum volita Virum per ora;
Volat ceu Aufonis, ora ceu Pelasgum.

EPIGRAMMA.

JNgenii flores, Pindi usque virentis Imago
Nobilis, Aufoniis ebria deliciis,
Salvete Aonidum munus præsigne Sororum
Pagina divini docta Simonovii.

H

Vos

Vos ne ego cum raucis fatuâ de plebe Cicadis,
 Vos ne ego cum Asepii contulerim populo?
 Pindarus ipse tuas animat *Simonides* Odas,
 Ipse tuos *Cajus* (a) defluit inque Elegos.
 Et mentem vincere novâ dulcedine pellax,
 Non excussuris hæret in auriculis.
 Hic lepor, hic Veneris species nativa Latinæ
 In prisca qualis floruit Aufoniâ.
 Vos quoque cum latius longum florete Poëtis
 Carmina, Romanis æmula carminibus?

EPIGRAMMA.

SI divine *Simon*, quos est mirata Verustos
 Implentes miris docta Theatra modis.
 Thebanus Fidicen, Verenonsisque Poeta
 Nunc emittantur Elisi e latebris
 Ingeniique Tui felicia munera sumant
 Versus, quos volvent nonnisi fronte hilari,
 Hos ratio alterutrum coget vel utrumque fateri
Se didicisse Tuos, Te docuisse suos.

EPIGRAMMA.

QUALIS præcipiti Jovis armiger astra volatu
 Corripit, ætheriæ gloria magna plagæ.
 Qui patitur nitidi vivos Hyperionis ignes,
 Sustinet & lucis spicula recto oculo.
 Sic divine *Simon* nubes tu vertice pulsas
 Et caput ad sedes tollis Olympicolûm,
 Thebanum cernis propiori ibi lumine Vatem,
 Atque Catullæi carminis illecebras.

Forfitan

(a) Caius Catullus.

Forſitan ambobus dubiam facientia palmam
Fundis inexhauſtūm nobiliore lyā.
Quippe libens famulas dederat tibi Pegafus alas
Scandebas Clarii dum iuga celfa Dei.
Ite modo Aſebii *veſtros* iam carpere verſus,
Num vos freudentes præſocat iſte liber.

IN LAUDEM
SIMONIS SIMONIDÆ

CRISAURI PHILOMUSI

ODE I.

Quis entheati peſtiniſ arbiter
In tot ſonores carmina dividit?
Servatque per omnes canendo
Pierium numeros tenorem?

Seu dulce Sapphus, ſeu grave Pindari
Genus ſequatur, ſeu fide Teia
Cantet venuſtūm, ſeu minaces
Stefichori cieat Camœnas.

Nunc te ſonantem provocat aureo
Catulle plectro, nunc tibi concinit
Æquus Properti; nunc licellit
Te Latix Fidicen choreæ.

Hic ille fœtus clara *Leopolis*,
Quem ſtirpe felix Armenia dedit,
Subtile cui *gentes acuta* (a)
Ingenii peperere munus.

H 2

Hic

(a) Vide Stravolſcium ubi de itinere Italico Simonis Simonidæ.

Hic mentis altæ vividus impetus,
 Per omne traxit quem genus artium,
 Egitque per gentes, per urbes
 Nolle vias, documenta, mores.

Urbs Roma testis, Urbs caput Urbium,
 Cinxit coronâ quæ tua tempora (a)

Mirata virtutes, beati
 Ingenii venerata dotes.

In te vetustûm vidit imagines
 Spirare Vatum, temporis aurei
 Tu annos dedisti, prisca surxit
 Roma tuo rediviva versu.

Hinc Te *Joannes* ille *Zamoscius*
 Magnus bonarum conditor artium,
 Clarusque *Mæcenas*, *Polonæ*
 Præsidium, columenque *Gentis*.

Cui lingua *Tullâ* contigit aurea,
 Cui bellicosi *Cæsar*is impetus,
 Cui scæta legum mens *Trebatî*,
 Cui rigidi gravitas *Catonis*
 Doctum probavit: dum lateri suo
 Adiunxit altis sensibus intimum,
 Curis levamen, litterarum
 Participem, & Sobolis Magistrum. (b)

O D E I I.

Vates Latinæ Fons opulentiaë,
 Quem vidit ingens carminis arbiter
 Dulces in auras prodeuntem
 Luminibus placidis *Apollo*.

Cui

(a) Vide *Scarovolscium* & *Diction*. *D. Bayle*.

(b) *Thomæ Zamoscii Magni Joannis Filii*.

Cui docta semper Pieridum cohors
 Sacros liquores uberius dedit
 Haurire, & audaci volatu
 Aonios penetrare saltus.
 Cum vena metris imparibus fluit,
 Suavem Properti spiritum ego putem,
 Modos avenâ grandiore
 Romuleis sociare nervis;
 Putem aut noveni delicias chori
 Catulli alumnum Vatis amabilem
 Fudisse concentus, & aureo
 Dulce melos cecinisse plectro.
 Sed trux protervis turbinibus furor
 Blande sonantem concidit, ad lyram;
 Lechæa reptavere saxa
 Sarmaticæ saliere quercus.
 Urnâ recumbens audit Istula,
 Dixitque lymphis carmina purius
 Manare, & immotis sonoros
 Obstupuit numeros fluentis.
 Aurita quales ad vada Strymonis
 Vates choræis charus Apollinis,
 Orco relabentis maritæ
 Fata dolens iterata fudit.
 At summe Vates non imitabilis,
 Quis credat eheu! crimine Sarmatum
 Ætate marcescis Zalusci
 Conditus interiore tecto.
 Teque ista prorsus sæcula nesciunt
 Insulsa, nullus perlegit o Simon,
 Quæcumque decurrens profudit
 Uberibus tua vena rivis.

Ergo

Ergo indecore tot Latias opes
 Obliviosis nox tenebris premet,
 Et digna Musis unicum usque
 Scripta *Zalusciadem* beabunt?
 Non hocce, Phœbus pectore cui sedet,
 Quicumque donet: Divitis ingeni
 En scripta victuris in ævum
 Crederè codicibus laboro.
 Sic fita vinces, magne Simonide, et
 Nunquam timebit pars melior tui,
 Doctique sermonis leporem
 Ore legent memori Poloni.
 Vir Magne vives, illa protinus
 Rumpantur atris invida *Asibiis*:
 Vir Magne qua laudis decore
 Parte cupis meliore vives.
 Orbisque & ævi iam supera ultimos
 Claro canorus pectine terminos,
 Vir summæ vives; hoc Simonis
Italus en meritis repono.

O D E I I I.

Quid iam Roma vetus, quid sibi vindicent
 Pelasgum proprium Natio? quid precor,
 Aer mitior aspero
 Aut quid sol oriens queat,
 Præferre occiduo? en frigida *Roxia*
 Urbs quidquid Latii, quidquid Apulia
 Et doctæ cecinere
 Thæbe pectine, protulit.
 Longo est veridicus tempore creditus
 Flaccus, Pindaricum non imitabile

Lapsuro

Lapsuro omine vulgans
 Carmen: grande Simonidis
 Sed postquam ille melos audiit, illico
 Quod dixit revocat; quemque sibi parem,
 Miraturque gemellum,
 Anceps tollit & æmulus
 Mixto cum trepidâ letitiâ metu;
 Nam clare videt haud currere se amplius
 Solum dum sua sentit
 Retro signa pedum premi.

CRISAURI PHILOMUSI
 IN LAUDEM
 SIMONIS SIMONIDÆ

JAM sibi decus arrogarat ingens
 Tellus Itala litteris, Polonus
 Tum fortis fuit, Italus disertus,
 Ille miles erat, sed iste Vates,
 Ille Martis honos, sed iste Phœbi.
 Cum tandem caput efferens tenebris,
 Pudendis habetudinis tenebris
 Polonûm inelyta Terra sub *Zamoscio*
 Duce atque auspice musicos alumnos
 Multos edidit optimos Poetas,
 Quales Itala Terra sub *Leone*,
 Musarum Patre & artium *Leone*.
 In his *Simonides* locum tuetur
 Primum, *Simonides Leopolda*,
 Siren Lechia sæculi eruditi
 Non solum Patrias colens *Camœnas*,

Sed

Sed Phœbi celeberrimus cliens Pelasgi,
 Musis Pindarus alter & Latinis,
 Alter Virgilius, Catullus alter,
 Atque alter Seneca, alter & Terentius,
 Per quem est Lechia clara nunc Camœnis,
 Solo quæ fuerat prius Duello.

E I U S D E M

ENDECASYLLAEUS.

Prodite o Elegi *Simoniani*,
 Atque imponite denique pudorem,
 Pudorem petulantibus *Afebtis*,
 Qui solis sibi Romuli Remique
 Insulse attribuunt salem & leporem,
 Sint Vappæ licet, atque Apollinæ
 Lixæ, classica castra inambulantes
 Cornuto petaso, toga fluente:
 Vos contra o Elegi *Simoniani*,
 Vos contra Ausoniæ perelegantes
 Bello carmine vincitis Poetas.
 O iucundula raritate dona!
 O suaves Elegi *Simoniani*,
 In quibus spirat imago, imago blanda
 Catulli, Ovidii, Propertiique!
 Vos ne obliviam sempiterna condant?
 Claudat Bibliotheca vos *Zalusci*?
Pro Fide & Patriâ exulis Zalusci.
 Pater *Simonides* id haud meretur
 Vester, magnanimus nec id *Zamoscius*,
Artium Pater atque Litterarum,
 Vestrarum decus & Poloniarum.

Prodite

Prodite ergo Elegi *Simoniani*,
 Per me denuo vos inite lucem,
 Per me rumpite dura tot sigilla,
 Per me sumite denuoque vitam;
 Cenforum trepidate nec lituras,
 Timendas Elegis *Asebianis*,
 Qui iuncti Baviique, Mæviique,
 Unctas ingrediuntur officinas,
 Galerum piperi togamque præstant.
 Victores tineæque, Zoilique
 Sed vos scrinia gentis eruditæ
 Et Senatorias Domos subite;
 Vos noctu Juvenes legant diuque,
 Vos solos imitentur usque & usque,
 Prodite ergo *Elegi Simoniani*.

PETRVS CIEKLINIVS
 THOMÆ ZAMOSCIO

S. D.

EXcessisse te ex incunabulis, & bonarum disciplinarum doctoribus
 traditum esse, magna cum voluptate audiui. diem enim hunc, quo
 id ingressus es, non minus salutarem tibi existimo, quam natalem
 ipsum. is enim efficiet, ut vitam quam à natura accepisti, cum ho-
 nestate transigas: sine qua, nec illa vitalis est, & hominem à pecude
 vix discernit. Gratulari tibi multis, fortuna tua in excelsso posita,
 & patris tui summa de te cura, non permittit: mihi ut gratuler, at-
 que adeo gaudeam, ob animum meum vobis devotissimum planè debeo.

siquidem DEUS ea felicitate me compotuit, ut tuam diuinam indolem, tanto patri succrescentem videam. Ex more clientum aliquid usurpauero, qui natales patronorum manusculis solebant exornare: itidem ut natalem hunc tuum litterarium, munere litterario celebrem habeam. Atque eius ergo adfero ad te, clientis familiae vestrae Simonis Simonidæ carmen tibi scriptum. cohortatiuncula est nonnihil. imò ista ipsa sunt, quæ tibi nunc ex Xenophonte de Hercule traduntur Latinis numeris inclusa: si forte Græcæ linguæ primordia molestiam tibi pariant, ut istis Musarum scitamentis detergas. Ea est modestia Simonides, aut potius ita est rerum suarum parcus promus, ut vix sperem, ista unquam ab illo tibi oblatum iri. in manus meas postquam deuenere, nolui committere, ut tam bello carmine diutius careres. Addidi præterea aliud alterius notæ, quod duos ante annos ad te scriptum, scio nondum tibi exhibitum esse. Ætatulæ tuæ fortunam vide, quæ propè in cunis præconem laudum inuenit. Frustrari de te expectationem omnium mortalium non debes. Bene vale.
Ex prædio vestro Zamchano Kal. Octob. Anno M. DC. II.

SIMONIS SIMONIDÆ
HERCULES
PRODICEUS

A D

THOMAM ZAMOYSCIVM

MAGNI IOANNIS F.

Alcidem mihi Musa refer, non quantus in Hydram,
Non quantusque ierat sternere Geryonem.
Sed qualis modo decursis puerilibus annis,
Ætatis primo in limine constiterat.
Imberbes quando iuvenes, custode remoto,
Jam propriis gaudent se regere imperiis.
Inque viam vitæ cursu nituntur anhelò,
Atque sui præbent non dubium indicium.
Ardua virtutis num se in penetralia mittant.
Num fluxo in vitium se impete præcipitent.
Ergo ancepsque sui, trepidusque errore iuventæ,
Desertis solus federat usque locis.
Multa putans animo, multum ratione vagatus.
Virtutis ne alta poneret arce gradum.
An vaga multiplici quæ se via tramite fundit,
Vaderet ignavas carpere delicias.
Inque voluptatum miseris se mergeret undis,
Qua rapidus vortex pectora lenta vorat.
Hæc alternanti, dubiaque in mente frementi,
Apparent geminæ, numina magna, Deæ.

Ire simul, visæque pari vestigia gressu
 Proferre, & iam iam non nimis esse procul.
 Altera nativo formæ præsignis honore,
 Et vultu, & toto libera sponte animo.
 Mundiciem membris referens, oculisque pudorem.
 In castigatis conspicienda bonis.
 Finxerat & placidos pacata modestia gestus.
 Fluxerat inque imum candida palla pedem.
 Ast aliam tenera nutriverat arte sagina
 Lictæque in toto corpore mollicies.
 Quæstusque ori color, & pigmenta reperta.
 Nec facies constans, nec lepor ingenuus.
 Sed fallaxque nimis candor, fallaxque nitebat
 In cerusatis purpura fusa genis.
 Membrorumque modus surgens procerior æquo.
 Incessusque fluens, perspicuumque latus.
 Ast oculi nunc huc volucres nunc protinus illuc.
 Et vestis nudis facta Cupidinibus.
 Quæ mage lascivæ radiaret lumina formæ.
 Et transparentes nequitas faceret.
 Tum se sollicito lustrabat sedula visu.
 Ornatusque ibat cernere sæpe suos.
 Inque alios limis aciem vertebat ocellis.
 Ecquis in illam avidus lumina conijceret.
 Non raro affixam pone aspectabat ad umbram.
 Se se perpendens illius ad modulos.
 Postquam prospectum iuvenis venire sub ipsum.
 Proximiorque loci constitit esse via.
 Non celerare gradum, non immutare tenorem
 Diva prior, studio nec trepidare avido.
 Evolat interea, & gradientem præterit illam
 Altera, sermonisque occupat officium.

Atque

Atque ait. ô iuvenum fortunatissime, frustra
 Frustra animum curis conficis ipse tuum.
 Frustra suspensam crucias formidine mentem.
 Non opus est vobis consilio ambiguo.
 Nec tibi sollicitæ quærenda est orbita vitæ.
 Nec labor instandus, nec via dura nimis.
 Me tibi si sociam, tibi me si sumis amicam.
 Ipsa dabo cursus, ipsa regamque pedes.
 Ipsa ego deducam te inter latissima Tempe,
 Inter delicias luxuriamque loci.
 Quicquid iucundum, quicquid formosius usquam est.
 Non per gustatum nil tibi prætereat.
 Ast quicquid durum, quicquid rigidumque ferumque.
 Immunem te horum degere constituam.
 Principio tibi bellorum non ingruet horror.
 Non adimet somni munera rauca tuba.
 Non rerum nimio pressabit pondere moles.
 Nil tibi cum curis, nil tibi cum strepitu.
 Unica sola tibi tantum dulcissima cura.
 Ut lætus læto cuncta feras genio.
 Obsoni sive insignis se proferet usquam
 Gloria, prompta gulæ serviet illa tuæ.
 Pocula seu blandum crescent superantia nectar.
 His cupies mensas exhilarare tuas.
 Nec solum inventis utebere, lautior ipse
 Invenies, quæ te sumere non pigeat.
 Quæque oculos satiare solent, quæque ire per aures.
 Quisquis odor narem suavius insinuat.
 Gaudia quæque manum tangunt, quæque omnibus hærent
 Membris, pervolitat quisquis ubique lepor.
 Floriferis ut apes in saltibus omnia libant.
 Sic tu decerpes omnia grata animo.

Te sibi

Te sibi formosæ cupient prensare puellæ.
 Perfacilem te illis tu quoque nempe dabis.
 Te sibi tuta quies, gremio te somnus amico,
 Te pluma molli gestiet accipere.
 Atque ea ne multo veniant tibi parta labore
 Deuita, hoc unum strenuus advigilans.
 Nec tibi conuellat mentem malus angor habendi.
 Nec quæras, unde hæc suppeditare queant.
 Non metus, haud ullo poteris in tempore egere.
 Nec miseras sudans accumulabis opes.
 Non mare tentabis ratibus, non vomere terram
 Scindes, non fessus corpore, non animo.
 Sed quæ alii sine fine parant, sine fine recondunt.
 Hæc tua sunt, his tu iure fruarere bonis.
 Nil sacrum iubeo esse tibi, nihil esse profanum.
 Quoslibet apra manus convolet in loculos.
 Et quocumque penu spes fulserit alma lucelli.
 Hanc rape non tardus, cætera lentus age.
 Namque meos ista deuinxi lege sodales.
 Quod libitum cuiquam est, ut liceatque simul.
 Liberaque omnigeni permiffa licentia quæstus.
 Utile sit tantum, turpe nefasque nihil.
 Talia dicentem iamdudum obtutibus Heros
 Aduersis, tacito & lumine peruolitat.
 Tandem pauca rogat. quo te Dea femine cretam
 Esse rear! famam nominis ede tui.
 Illa sub hæc paullum verbis & mente morata.
 Oiuuenis, non mî nominis unus honos.
 Ex animo me quisque suo fingitque vocatque.
 Sum bona, sum felix, sum mala, sum misera.
 Felicem dicunt focii, dicuntque beatam.
 Et præfens numen me mea turba colit.

Infelicem alii dicunt, dicuntque malignam.
 His petor ex odio scilicet opprobriis.
 Quisquis amicus erit, gnauam laudatque probatque.
 Deminuit famam, quisquis acerbus erit.
 His interuenit dictis tandem altera Diua.
 Et tales leni protulit ore sonos.
 Alcida generose, etenim iam nomen, & ingens
 Fama tua, in nostris auribus increbuit.
 Det veniam, quæcunque prior properauit adire.
 Sermoni nostro det facilemque locum.
 Et nobis studium esse tui curamque putato.
 Et te conuentum me bona causa monet.
 Ipsa ego te noui, quo sis genitore profectus.
 Noui ego, quæis æuum duxeris in studiis.
 Ingeniique tui patuit mihi libera vena.
 Quamque geras mentem, quosque geras animos.
 Hinc spes constantes, hinc mihi fiducia de te.
 Hinc de te noctes maceror atque dies.
 Si te forte meis socium secessibus addas.
 Seu dux ire viæ, seu velis ire comes.
 Te fore, qui magnum factis ingentibus orbem,
 Te fore, qui cælum, qui maria exuperes.
 Nec tibi gestorum cumulo certauerit alter.
 Seu tractes pacem, seu fera bella geras.
 Ipsa ego te propter longe sublimior ibo.
 Audeboque astris ferre caput propius.
 Cætibus inque virum maior mea gloria surget.
 Tum Diuam me omnes, tum Dominamque ferent.
 Nec te blandiloquis ductabo garrula verbis.
 Nec dabo suadendi mollia principia.
 Quam vitam Deus, & simplex natura parauit,
 Quam legem rebus, quam faciem imposuit.

Hanc

Hanc referam, & dempta calligine singula promam.

Singula nuda tibi, singula vera tibi.

Omnia quæ toto visuntur commoda mundo.

Quicquid honestum usquam, quicquid ubique bonum.

Nil veni invito mortalibus absque labore.

Cuncta labore cati dantque locantque Dii.

Sudandum, contendendum, cura alta voranda.

His veniunt magnis dona operæ preciiis.

Seu cupies superum tibi delenire fauorem.

Cura erit, ut superos cum pietate colas.

Viuerè seu caris quæres incundus amicis.

Candida ab officiis crescit amicitia.

Siue voles, vt te populi venerentur & vrbes.

Vrbibus & populis commodus esse velis.

Seu posces, quem mox patriæ admiretur & Hellas.

Clarè in patriam promeritis vigeas.

Frugibus vt tellus, pecore vt sint pascua læta.

Curandum pecus est, estque colendus ager.

Si tibi bellorum veniat non parua cupido.

Ciues vt serues, hostibus ut noceas.

Durum Martis opus, multa impendenda magistris

Militiæ cura est, multa ferenda animo.

Magnæ artes ediscendæ, nec mitior vsus.

Vsu artes constant, vsus ab arte venit.

Corporis & vires valido firmantur ab vsu.

Præsto vt sint rigidæ mentis ad obsequium.

Et simul algorem, simul & perferre calorem

Sint dociles, labor & quicquid anhelus amat.

Non tulit hortantem impatiens Diua improba plura.

Atque interpellans feruida verba dedit.

O puer, ô teneræ florem modo nactè iuuentæ.

Sentis, quò sermo te iste proteruus agat!

Saxa inter prærupta, interque horrentia tesqua.
Quò pes, quò nunquam semita pressa solo.
Non vlla apparent positæ vestigia plantæ.
Tota remota via est, aspera tota via est.
Talia vix vita constant solatia vitæ.
Carpenda illa brevis, neue terenda nimis.
Quid iuuat infano tantum indulgere labori?
Quod quæras breuius, quodque habeas melius.
Viuas dum viuis, reseces spem, diffluit atas.
Sis lætus paucis. me duce lætus eris.
Me duce pacata incedes regione viarum.
Me duce fortunæ te in gremium referes.
Tum Virtus. ô te miseram, nimiumque supinam.
O falsis lusam semper imaginibus.
Tu ne boni quicquam, aut læti, quicquamue venusti,
Tun' habeas, possis dicere quod volupe?
Cum te omnis fugiat solertia, cum tibi pensi
Sit nihil, & minimum vix moueas digitum.
Ipsa etiam se gaudet emi sudore voluptas.
Ipsa etiam curis pascitur & studiis.
Quam tu nec voto, iustoue cupidine captas.
Nec desiderio das spatium vsque suo.
Quin fartumque facis, plenoque abdnomine turges.
Et misera sensus ingluvie anticipas.
Mensa tibi ante famem, ante sitim carchesia plena.
Et saturata voras, & temulenta bibis.
Vtque cibi surdum possint reuocare palatum.
Blandius & subeat gutturis esca moras.
Omnia vexantur late fora, turba cocorum
Peruigilat, solum hoc ducitur artis opus.
Nec reperire merum leuior labor, acrius illud,
Mitius hoc, istud lene ciere sitim.

Scilicet hesternum vt fallant noua pocula Bacchum ,
 Dum crudus lento nauseat in stomacho.
 Quæritur æstiuas si quis glaciesque niuesque
 Mons celat, si quo fonte rigescit aqua.
 His tu prætepidos infringis nectaris ignes.
 Hic illex, ne sis sobria, sæpe monet.
 Vtque suis somnus te suauius implicet alis.
 Quo non puluillo, quoue tapete cubas?
 Lectulus exstruitur mollissimus, illius oram
 Umbellæ, & circum nimbus opacat hians.
 Ipsa etiam fulmenta parant lenire quietem.
 Et se sub strati margine subiiciunt.
 His tu tormentis requiem petis, hæc tibi somnum
 Et male tutantur, nec bene conciliant.
 Defessis meritum donat natura soporem.
 Vt recreet vires, vtque labore leuet.
 Non tibi causa huius tam seria, sed quia nulli
 Inuigilas factò, nil agitasque rei.
 Ignauæ vt fallas languentia tædia vitæ,
 Sæpius in somnum te sepelire cupis.
 Quid Venerem laudem? Veneris tu præmia noris?
 Inuitam quam tu sollicitas temerè.
 Et petis incassum torpentia gaudia frustra.
 Nam vi, nam præcox, nam petis ante diem.
 Nil hic profuerit Circæis artibus vti.
 Quæ moderata iuuant, immoderata nocent.
 Quærere nec formas, oculos nec pascere inertes.
 Hic quoque languentem proiice desidiã.
 Tune gubernatrix, tu sancta magistra iuuentæ?
 Tu cui committi libera fræna queant!
 Indefessa tuos quæ noctibus vris alumnos.
 Vris, & in quæuis prostituis scelera.

Mox somno absumis potiozem lucis honorem.
 Et spoliās vitam commodiore die.
 Te Pater omnipotens Diis immortalibus vnam
 Addiderat, cœlo tu quoque iura dabas.
 Sed te idem Pater omnipotens eiecit Olympo.
 Dixitque indignam moribus æthereis.
 Nec cœtus celebrare hominum tibi tuta potestas.
 Nec caput in populo vertere conspicuum.
 Te damnare senes, te spernere turba laborat.
 Te vir, te mulier, quæ sapit, improperat.
 Laus tua purgatam nunquam tibi transit aures.
 Vera laude nihil dulcius aure sonat.
 Non opere in proprio fatiasti lumina amica.
 Nil oculis proprio pulchrius est opere.
 Mendacem nouere omnes, iurata vel olim
 Affirmes, surdis dixeris auriculis.
 Siue opis indigeas, & te mala damna fatigent.
 Clamorisque voces fletibus auxilium.
 Nemo impertiri, nemo te tollere curet.
 Destituant omnes, despiciantque palam.
 Imprudens si forte aliquis tua iussa sequatur.
 Namque sciens nemo se tibi dediderit.
 Qui te, quique tuos mores pernouerit ante.
 Nemo adeo præceps, nemo sui hostis erit.
 Tu iuuenum florem lustris depasta malignis,
 Efficis, ut fracti tabida membra trahant.
 Aut miseri ante diem fato rapiantur acerbo.
 Aut senii metas protinus inueniant.
 Tum vanosque senes videas, deliraque corda,
 Fundere tum cano stultitias capite.
 Nam quid agant? quos conuulsis felicior ætas.
 Nec labor instruxit, nec bona mens aluit.

Ergo squallentes, fessique, ignavius ævum
 Nec bene componunt, nec bene conficiunt.
 Ingeminat dolor, & labor, & fœdissima vita,
 Et pudor intentat turpius opprobrium.
 Quæ fecere horrent, & commeminisse verentur.
 Occurrunt vultu damna recepta truci.
 Nec sarcire malum licet, aut noua condere sæcla.
 Serumque incipere est, & male ccepta grauant.
 Quod gratum, quod lene fuit, florentibus annis,
 Permissum, & vires futilis aura tulit.
 Ætatem in tardam seruata asperrima rerum.
 Et gemit innumeris pressa senecta malis.
 Me si forte roges, quo me duce, quo lare tuter.
 Quæis properem factis tempora conterere.
 Principio me læta fouent consortia Diuùm.
 Mi cœli semper libera porta patet.
 Et terras habitare datum, quacunque bonorum
 Floret honos, venio semper in ora virùm.
 Sive quis an sanctos superum molitur honores.
 Me sociam primis aduocat auspiciis.
 Seu genus humanum factis illustribus ornat.
 Nil gestum retur me sine, quisquis agit.
 Non est, quod mecum quisquam contendat honore.
 Sive apud ille Deos, siue apud ille homines.
 Quo studio me cunque sibi quis poscit amicam.
 Adsum, nec renuo fida ministeria.
 Me nocturna faber vigilans ad lumina quærit.
 Et melius mecum currere sentit opus.
 Me custode domum, & sanctos seruante penates,
 Florentes natos educat ipse pater.
 Ipsa ego præfideo famulis, operasque reposco.
 Ipsa reposco operas sedula, blanda tamen.

Aurea pax terras perfudit diuite cornu.
 Pacis ego solers carpere diuitias.
 Mars venit, & pugnæ late sonuere cruentæ.
 Nulla manus bello me prior anteat.
 Prima adsum socia arma ferens, me prima periclis
 Offero, certa simul vincere, certa mori.
 Cana fides, niueique meo se corde receptant
 Sensus, sola bonis lætor amicitis.
 Neu me nulla putes solatia cedere ventri.
 Accipe, quam mensæ dona beata meæ.
 Non tentat quemquam nostrum inclementior esca.
 Nec variare cibos mica negotioli est.
 Plebeiis fruimur, fruimur dulcedine summa.
 Latranti stomacho quidlibet est volupe.
 Latrantem sequimur stomachum, quod mella, quod omnes
 Lautitias vincit, vincit & artifices.
 Suauius alma sitis puris se inuitat in vndis.
 Quam vestra in toto nectare luxuries.
 Ast suasor somni nobis sudorque laborque.
 O qualem vobis otia nulla dabunt.
 Deserat ille licet, serò veniatque vocatus;
 Non nos sollicitos lectulus asper habet.
 Vel veniat, solitaque artus aspergine tangat.
 Interea occurrant quæ peragenda prius.
 Non nobis abit inuitis, querulosque relinquit.
 Cedit sponte locum, tempore deinde redit.
 Laude senum naui iuuenes se crescere gaudent.
 Spectarique volunt, deminuique timent.
 Ast sanctos, meritisque graues, annisque verendos
 Justus honor iuuenum tollit in astra senes.
 O quanta illorum perfundunt gaudia mentes.
 Dum memorant æui fortia facta sui.

Nec minus interea macti præsentibus orsis,
 Pertendunt senii vincere desidiam.
 Diis cari, pietate mera, & virtutibus almis,
 Dilectique suis, rite patres patriæ.
 Tandem fatalis quando se admouerit hora,
 Et veniet tenebris mors adoperta caput.
 Non illos tellure premunt oblivia iniqua.
 Quin durant sæclis innumerabilibus.
 Illustresque vehit sublimes gloria curru.
 Et renouat famam sedula posteritas.
 His tibi, care puer, fas est sine fraude potiri.
 Care puer, magno de genitore fate.
 Hanc tibi fortunam, hæc rerum pulcherrima fata
 Spondeo, tu meritis fac potiare tuis.
 Dixerat, atque illam lustrauerat aureus ignis.
 Et circum radiis est redemita comam.
 Tum vero Alcides totis ardere medullis
 Visus, & ingentes pectore flare animos.
 Quamprimum monitis se se ut præberet honestis.
 Virtutisque irer totus in arbitrium.
 Qualis vbi sonipes generoso semine cretus,
 Ætatis robur sentit inesse sibi.
 Nondum fræna sciens, nondum sessore notatus,
 Ludere tantum audax margine gramineo.
 Si tuba terribilem sonitum procul ære canoro
 Sustulerit, fixis sistitur auriculis.
 Et pede pulsat humum, & vibratos contremjit artus.
 Et marte attonitus tangitur horrifono.
 Tum memorat. si Diua mei, si tanta cupido est,
 Et mouet ætatis te pia cura meæ.
 Nulla mora est, te Diua sequor, tibi dedicor vni.
 Suscipe tu vitæ lubrica lora meæ.

At Dea deterior vultu perstabat iniquo.
 Et noua quærebat conferere alloquia.
 Ter conata manu iuuenem contingere, ter se
 Subduxit toruo pæne supercilio.
 Tandem spreta abiit, syluasque intrauit opacas.
 Ille bonæ Diuæ iunctus erat lateri.
 Æternumque eius mansit mancepsque comesque.
 Eius erat viuus, mortuus eius erat.
 Donec sydereas fama penetrauit ad arces.
 Nunc vbi felicem vescitur ambrosiam.
 Thoma meæ dulcis lepor, & tutela Camenæ.
 Care puer, magni maxima cura patris.
 Nunc mihi tu Alcides, nunc tu Jouis altera proles.
 Tu quoque mihi fies nobilis historia.
 Jam tibi formosam molli languine malam
 Cinget, non ætas tarda venire solet.
 Jam te constituet diuisa ambage viarum.
 Sed tibi virtutis sola terenda via est.
 Nil mortale tibi, nil fas spectare caducum.
 Herculis exemplo iam modo pone gradum.
 Ardua qua cælo condit se semita, quo non
 Aspirant viles, frigida corda, animæ.
 Te decet ante omnes pulchra florere iuuenta.
 Ante omnes quando te bona fata fouent.
 Te decet & magnos patris sperare triumphos.
 O patris exemplis ingrediare viam.
 Ille est virtutum norma, & certissima amussis.
 Ante omnes ille est Amphitryoniadas.
 Eheu quam crudæ plane immemor ille senectæ,
 Immemor & morbos, immemor atque famem.
 Horrendumque gelu, sæuos interque triones,
 Immemor & mediæ tempora dira hyemis.
 Dura expugnator circum castella sub armis
 Nunc sedet, & vasto fulmine saxa ruit.

Defecere acresque viri, feruensque iuuentus.
 Ille animis rigidum constabit senium.
 O Dii, qui magnos hominum curare labores,
 Et iustis orsis ferre soletis opem.
 Hoc nobis seruate caput, ne Sole remoto
 Hoc tandem in tristes cuncta abeant tenebras.
 Tu fili, factisque refer, meritisque parentem.
 Non satis est claro sanguine te genitum.
 Æquandum genus est virtutibus, i pede fausto.
 Et tanto dignum te genitore proba.
 Sed tibi post bellis aderit maturior ætas.
 Tunc tu bella manu dexteriore petes.
 Nunc te Musarum poscunt commercia, nunc tu
 Redde aurem pulchris redde puer studiis.
 Hic etiam inuenies vestigia magna parentis.
 Hic etiam exemplis illius ire potes.
 O quoties illum iuuenem miratus Apollo est,
 Et periit comites inter habere suos.
 O quoties stupuere Dex, stupuere Camæne.
 Atque suam cessit Calliopæa lyram.
 Ille etiam vidit sapientum templa serena.
 Tunc etiam peperit nomen in orbe sibi.
 Nunc quoque Musarum memorem se iactat alumnum.
 Mars illum quamuis sanguinolentus habet.
 Care puer, patris cupidus præcepta capeffe.
 Nil patris est tanti sanctius imperio.
 Nimirum ille nihil ducit te carius vno.
 Deceptum partem non volet ille suam.
 Maxima quæ censet, quæ præclarissima credit,
 Hæc iubet, his docilem te bone dede puer.
 Seu pacem, seu bella geres, te Musa sequetur.
 Musa beat cælo, cætera mortis erunt.

SIMON SIMONIDES
SIXTO LEOPOLIEN. MEDICO EXCELLENTISS.

Næ multum, Optime Sixte, næ satis plus,
Thermarum (a) tibi debeant fluenta,
Quæ tellus gremio suo Polona
Fundit. Nam sine lege, nota nulli,
Et sine artis ope hæcenus meabant
Insignita, benignitate sola
Naturæ: vsibus haud sat expedita
Humanis. veluti rudis metalli,
Terræ viscera dum tenetur intra
Massa iners, pretio leui æstimatur;
Donec officio manus peritæ
Educta e tenebris, & aucta luce,
Magno munere venditat se vbique,
Et vitæ in varios vocatur vsus.
O Sixte Optime, sic tuo labore,
Thermarum e tenebris fluenta prompta,
Atque edocta mederi ad artis vsum,
Illustrem sibi vendicant honorem:
Humanumque genus iuuare gaudent.

CRISAURI PHILOMUSI

Endecasyllabus

AD ADAMUM NARUSEVICIUM Soc. JESU

In Convictu Nobilium Poeseos Professore Virum Eruditissimum.

Nostri Simonides, ADAME sæcli
Omnium Pater elegantiarum,
Atque idem Pater omnium leporum,
Atque idem decus Aonûm sororum,

L

Quæ

(a) Laur. Mizlerus de Kolof, in Regis Poloniae Aula Consiliarius, R. Pol. Historiographus, Medicinæ Doctor, Vir eruditissimus, librum de Thermis in pago Sklo, a Sixto Medico idioma Polono scriptum Latinitate donavit, cui operi Simonides hos versus elegantes in Sixti laudem præfigi voluit.

Quæ te sollicitâ recenter ortum
Suscepere manu, tuos & artus
Formarunt digitis, & irrigarunt
Succis nectareis tuum labellum.
Nostri Simonides, ADAME, sæcli,
Describas Epigramma, quæso, quæso
Pulchrum Simonidis, venustulumque
Es quod pollicitus mi ADAME in aulâ.
Huius nam Veneres Cupidinesque
Totis sensibus ardeo osculari,
Doctorum serere & Virum per ora.
Quod describere si mihi haud graveris,
Illud, quod volupe Aonis Puellis,
Juro me gelidi *Asebi* daturum
Versus tardipedi Deo ustulandos,
Quos hisce egregie cacavit annis,
Totam Varfavium atque concacavit.
Dî magni horribilem, sacramque pestem!

DELL' ABATE

LUIGI SUBLEYRAS

SONETTO.

SE mai sugli Astri a candid' Alma e pura
Perviene il suono di terrene lodi,
Tu, Simonide, al certo esulti e godi,
Ch'or sia tua Fama dall' obbligo sicura:

E Lui ringrazi che al poter ti fura
Di tempi edaci, e di maligne frodi,
Maravigliando che i tuoi dolci modi
Sì poco avesse la tua Patria in cura,

Così

Così pur chiuso e lunga età negletto
 Catullo giacque. Or de' suoi fiori adorno
 Seco tu canta e vivi o Cigno eletto.
 Crisauro, e Cunich ti fann' eco intorno,
 E a te forse sarien d' invidia ogetto;
 Ma non ha fosca Invidia in Ciel foggioro.

ILLUSTRISS. PRINCIPI
 JOANNI DUCI
 IN OSTROG
 CASTELLANO CRACOVIENSI.

ANDREAS SRZEDZINIUS S. D.

PRO ea familiaritate, quæ mihi quotidiana est cum Simone Simo-
 nida, forte scidas eius una reuolebamus; in quibus reperimus
 Elegiam quandam titulum Imaginum Diatæ Zamosciana præfere-
 tem: quam cum auidius relegerem, causamque & tituli, & carminis
 ab eo perquirerem. Optimi dierum, inquit, est hoc *ὀνειδισμός*; atque
 adeo atatem iam habet: ante decennium enim scripta est. Cum Bar-
 baram Tarnouiam nuptam nouam Heroi nostro parentes domum de-
 duccerent, atque ille incredibili festiuitate soceros exciperet, imaginibus
 istis diatam in qua conuiuium apparabatur adornandam iusserat;
 ubi etiamnum celeberrimo spectaculo visuntur: eas tum carmine illu-
 strare voluptas mihi fuit. Enimvero ita, inquam, sciebam, festiuita-
 tis illius hæc fuisse ornamenta. de carmine tuo nonnihil inaudiue-
 ram; & laudari, causamque à nonnullis adferri, cur iam tum edi-

tum non fuisset, memineram: nempe ista, quæ ex occasione de consiliis belli Turcici à Sixto V. Pontifice Maximo cum Stephano Rege Polonia agitatis, adpersa sunt, ne inuidiosa apud vulgus illis temporibus forent, quibus post defunctos illos Heroas, Societas belli Turcici, sæpius à nostris tentata, non coaluit. Nunc postquam dies iudicia hominum composuit, triconum ex numero, aut negligens nominis tui fueris, si fatui huic lucem negaueris. Quum non renuisset, cupido me incessit Elegiam ipsam in publicum dare: idque duplici ex causa. primum, ut tam bello carmini vitam redderem: deinde, ut in memoriam apud præsens sæculum reuocarem, quanti momenti res à summis principibus instituta tum fuerit: si forte exemplo aut incitamento esse possit iis, qui nunc ad clauum sedent. Porro apud te Illustrissime Dux, deponendam putavi, non ingrato, quantum spero, munere; quum auorum tuorum Paterni atque Materni laudes contineat; quorum diuini simam stirpem ut familia vestra immortalibus sæculis propaget, pro bono publico, etiam atque etiam cupio. Zamoscii. Calen. Iulij. Anno M. DC. IV.

PRO EA FACILITATE, QUÆ MIHI QUOTIDIANE EST CUM SIMONE SIMONIS
Elegiam præsentem in publicum dare: idque duplici ex causa. primum, ut tam bello carmini vitam redderem: deinde, ut in memoriam apud præsens sæculum reuocarem, quanti momenti res à summis principibus instituta tum fuerit: si forte exemplo aut incitamento esse possit iis, qui nunc ad clauum sedent. Porro apud te Illustrissime Dux, deponendam putavi, non ingrato, quantum spero, munere; quum auorum tuorum Paterni atque Materni laudes contineat; quorum diuini simam stirpem ut familia vestra immortalibus sæculis propaget, pro bono publico, etiam atque etiam cupio. Zamoscii. Calen. Iulij. Anno M. DC. IV.

SIMONIS

SIMONIS SIMONIDÆ
IMAGINES DIÆTÆ
ZAMOSCIANÆ.

Festa Zamosciades celebrat conuiuia Princeps,
Et renouat magnæ munera lætitiæ.
Qualia par læceris generum renouare vocatis,
Acceptæ lautum coniugis hospitio.
Dicite Pierides, neque enim vos defore vestro
Heroui blandis addecet officiis,
Dicite, qua pompa, quo vos sisteris honore,
Quo cultu vester gestiet ire lepor?
Non ego vos credo, quæ pulchra modestia vestra est,
Inter convivas velle sedere viros.
Qua proceres, qua lectus eques, qua flos sedet omnis
Regni, quo nullum Sol videt eximius.
Non epulis duci vestrum est, non pocula plena
Siccare, aut mensæ quærere luxurias.
Non choreis, quanquam choreis Heliconæ soletis
Lustrare, hic operam insumere censuerim.
Talia Sarmatides melius ludicra puellæ
Præstiterint, longo syrmate Sarmatides.
Scilicet appensam ex humeris cytharamque lyramque
Sit potius vobis, aptaque pleetra fidi.
Ni, quod forte manu quoties tractastis eburnam
Aut cytharam, aut curuæ grandia fila lyræ,
Magna Zamosciadæ quis nomina iactarentur,
Nomina cælorum proxima culminibus.
Semper se obtulerint Mauortia gesta canenda.
Et quæ magna Heros præstitit arte togæ.

Vt leue

Ut leue sit munus molles resonare Hymenæos.
 Dum maiora vocant, pæne minora tacent.
 Non tamen immunes, non mutas esse Camanas,
 Nec stando studium perdere velle decet.
 Nec vero Heroum sunt maxima seria sola.
 In mediis splendent, seria multa, iocis.
 At vos vel paries iam fecerit iste disertas.
 Inclyta qui paries picta habet ora virum.
 Quois exornari noster sua gaudia Princeps
 Quæsiuit, causa non sapiente sine.
 Huc oculos adhibete Deæ, huc deflectite carmen.
 Non procul a pictis carmen imaginibus.
 Sic ego, sic Diuæ blanda sunt voce fecutæ.
 Et digitum Clio verterat ad tabulas.
 Hæc quæcunque vides signata coloribus ora,
 Vultibus e viuis transtulit apta manus.
 Atque illi Diuum numerum iam sedibus augent
 Æthereis, vitæ post pia fata suæ.
 Noster at his foceris gaudet lætissimus Heros.
 Affines virtus quos sibi vera dedit.
 Hic qui subducto vultu, qui fronte seuera,
 Viuacique oculo, canicieque breui,
 Imminet auratis foribus, laquearia subter,
 Conspicuus vestis simplicitate suæ,
 Hic ille est ingens Tarnovius, ille vel Indis
 Cognitus, armigeræ munere militiæ.
 Mox gelidos Marte indomito pulsare Triones,
 Seu solitus Moschum, seu solitusue Scytham.
 Atque Gethem, innumeris quamuis Gethes ibat in armis.
 Parua manus tamen hos fuderat innumeros.
 Testes albentes constratis ossibus agri.
 Testis Obertini sanguine pinguis humus.

Artis opus fuit hoc, Ducis & solertia summa.
 Ars facile immensis viribus ora domat.
 Nec minus ille domi, si quando læta vocabant
 Munia, paxque rotis fulserat in niueis,
 Consiliisque opulens, rerumque grauissimus auctor,
 Et iuris cautus fræna tenere manu.
 Ad nostros idem facilis se flectere iusus.
 Illius hic primis creuimus auspiciis.
 Barbariemque eluctatæ, cæcæque tenebras,
 Vidimus hic nostros molliter ire pedes.
 Hoc patruo magno neptis nunc pulchra superbit.
 Quæ modo pulchra bono nupta Zamosciadæ est.
 O Pater, o lux sola domus, o gloria prima.
 Te, nomenque tuum, fama perennis habet.
 Inuida sed longam stirpem tibi fata negarunt.
 Nam seruauit opes filia sola tuas.
 Non tamen inferiore loco fortuna recepit
 Se tua, nec titulis deteriore tuis.
 Ostrouis Ducibus, Ducibus queis Russia auitis
 Assurgit, cæptis vsque ab originibus,
 Filia connubii postquam concessit honore,
 Transtulit ad generos remque domumque tuam.
 Quare haud immerito, vel cum iam lumine functus,
 Depicta tacitus cerneris in tabula,
 Cernitur Ostrouius iunctus tibi maximus Heros,
 Olim coniunctus militiæ studiis.
 Constantine senex, tetrico te noscere vultu,
 Et datur hoc multo crine comante gena.
 Tu Moschum frænare ferox, tu vertere curmas
 Doctus, & hostili sternere cæde solum.
 Millia quot celsam proffigas victor ad Orsam.
 Militis haud villo vulnere pæne tui.

Quot veritisque acies, rapidoque in flumine merfas.
 Quot captiua trahis colla prehensa Ducum!
 Scilicet ante tuum nullo superabile bello
 Magnanimum robur fenserat ante Scythes.
 Non bellare Scythes, non campo credere aperto,
 Sed raptu, & volucri fidere fuetus equo.
 Tunc numero fretus, campestribus arduus aruis,
 Olszanicza vago qua trepidat fluuio,
 Explicuit Mauorti aciem, pugnamque petiuit.
 Sed cito quam explicuit, tam cito damna tulit.
 Exuperat res gesta fidem, numerusque cadentium.
 Cum tamen e nostris vix minus vlla cadit.
 Fortunate senex, cui se Tarnovia iunxit
 Et domus & virtus, & bona spes generis.
 Nunc super usque nouis surge auctior incrementis.
 Tarnouis iuncta gente Zamosciada.
 Cuius vel summo virtus se exaequat Olympo,
 Et splendor toto nominis orbe volat.
 At sibi iam facies Stephani augustissima visum
 Auocat, o magni Regis imago mei.
 O quam dulce tuis saturari obtutibus, o quam
 Os, oculosque tuos cernere pervolupte est,
 Et maiestatem reuereri, & figere mentem,
 Et dium ex vultu nescio quid capere
 Sed tua facta modis tenuare ingentia paruis
 Dedecet, aut curtis laudibus atterere.
 Olim alias pleno liceat te dicere versu,
 Inque tuum nomen libera vela dare.
 Nunc fat erit, quanto tu semper promptus amore
 Heroem in nostrum, quamque benignus eras.
 Maxima virtutem eximiam cognoscere laus est.
 Nec minor, inuentam surgere velle pati.

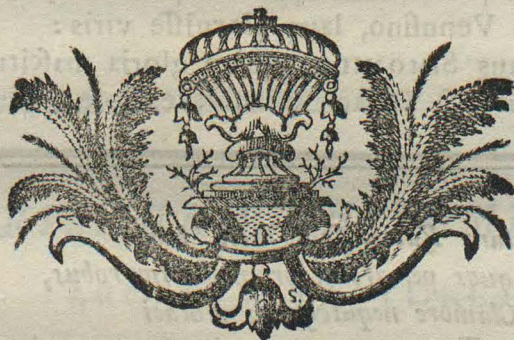
Virtuti innixi pollentūm sæpe virorum
 Vsq̄ polo Reges inseruere caput.
 Ergo tuo emicuit splendore Zamoscius Heros.
 Nec minor ex illo lux tibi nempe data.
 Hunc opibus, hunc tu titulis, & honoribus ornas,
 Hunc dono magni denique coniugii.
 Affini vt sese tanto iactaret amico.
 Nam virtus focero vel Jove digna satis.
 Sed cita mors & te nobis, & post tua carpsit
 Heu nimium viduo dona Zamosciada.
 Ille tui careat licet, & te cœlica regna
 Detineant, curâ non caret ille tui.
 Quin memori cultu, & merito te iustus honore
 Prosequitur, quod eum magna iubet pietas.
 Et tua seu duris seu rebus numina latis
 Rite adhibet, grato sedulus officio.
 Salve ô virtutum exemplar, decus addite Diuis,
 Gloria regnantūm maxima, summus apex.
 Sis felix, tibi perpetuâ se mente dicavit,
 Æternūm immotâ mente Zamosciades.
 Quis vero hic mitrâ insignis, pallâque rubenti,
 Purpureus capitis tegmine pone sui?
 Frontis honore asper, nostri non sanguinis esse,
 Nec bellatorum de genere arguerim,
 Pontificum potius, quæis aurea Roma superbit,
 Roma orbis victrix, Roma polo imperitans.
 Ite humiles genibus, terræque adsternite frontem,
 Et pedibus sacris oscula prona date.
 Hic ille est Quinti celebrer cognomine Sixtus,
 Incorrupti ingens præsidii animi.
 Quo rigida inuicta constantia gaudet alumno,
 Approbat & solidi roboris imperium.

Non solitus curis tritari quippe minutis,
 Nec leuia excelfo voluere consilio.
 Sed mente immensas orbis complexus habenas,
 Scilicet immensi Pastor ut orbis erat
 Quo pax tuta foret, quo Christi gloria facta,
 Barbarus atque hostis desineret furere,
 Hoc studium pernox, hoc peruigil ille gerebat.
 Hanc unam ardenti corde coquebat opem.
 In te Turca fremens, in te totâ igneus irâ,
 Perpetuis in te viribus ire parans.
 Ergo queis primis constat res bellica neruis,
 Innumeras solers accumularat opes,
 Defraudans geniumq: suum, parcusq; fruendi.
 Sed conseruandi diuitior studiis.
 Nec leuior magnos quæsitâ effundere in vsus,
 Et bene parta bono promere iudicio.
 Nam quò diuitiâ? quò gazæ struatus acervus?
 Vti congestis ni sciat ars melior.
 Hac homo cum primis diuinæ particulam auræ
 Arte probat, iusto examine munificus.
 Cautior hanc itidem postquam circumspicit ille,
 Nutanti mundo qua ferat auxilium.
 Ecce videt Stephanum belli tum laude vigentem,
 Inconcassum animi, Diis pietate parem.
 Cuius vel totus scepro bene cesserit orbis,
 Omnia qui immotus pondera sustineat.
 Tum Stephanus Mæschum quatiebat Marte cruento,
 Livonum repetens debita regna sibi.
 Victor & Arctoo figebat in orbe trophæa,
 Ad Tanaim fauos propter Hyperboreas.
 Gavissus reperisse virum, totoque profusus
 Erga illum studio, menteque tota animi.

Illius in gremiis posuit sua maxima vota.
 Qualis sese auri gemma locat gremio.
 Nec mora thesauros dites, tot structa talenta,
 Pollicitis offert irrevocabilibus.
 Et mandat Moschum porrò expugnare ferocem.
 Barbaraque appresso colla domare iugo.
 Hinc Deus & melior si sic fortuna tulisset,
 Nostrum ut venisses Mosche sub imperium.
 Auctior & populis, & plenis viribus ingens,
 Concuteret Turcas, concuteretque Scytham.
 Ipsosque arriperet belli ad commercia Persas,
 Communis quos Mars ad focia arma vocat.
 Et iam consiliis trepidabat Moschica tellus,
 Seque Asiæ nobis subdita regna dabant.
 Nec te iam tuleras Turca importune superbum,
 Nec fastu vrgebas bella nefanda tuo.
 Cùm tu sola salus, columenque ô maxime rerum,
 Vnica spes Sixti, atque vnica Christiadùm,
 Subtrahis é mundo te, & limina morte relinquis
 Et perimis tecum tot bona cæpta simul.
 Ipse etiam Sixtus properâ te morte secutus,
 Cum tibi non posset iam reperire parem.
 Innumeras quamvis mortalia sæcla propages,
 Magnorum & iactent nomina multa virum.
 Vnus homo tamen egregiam sæpe instituit rem.
 Et sæpe amotus destruit vnus homo.
 Nunc tu Sixte Pater, Stephano cum Rege beato,
 Æterna æternùm vesceris ambrosia.
 Latus consiliis communibus, aurea mulcens
 Corda ollis, in quæis vel voluisse sat est.
 Nos mæsti & trepidi, & deiecti culmine tanto,
 Dum venti magnas spes male dilacerant,

Ad vestra ardentem heu nomina suspiramus.
 Anne ferant tales sæcla futura alios.
 An veniat quisquam vestigia vestra secutus.
 Curet qui obscænum tollere servitium.
 Quod sensim irrepit, tacitaque ambage propinquat,
 Imbelles habili compede collaqueans.
 Ceu leporem pavidum pacatum corde parumper,
 Virgulti subter tegmine somnus iners
 Dum recreat, procul amota latrante canum vi,
 Securum infidæ pacis in insidiis,
 Callidus inventum plantæ per signa trifidæ
 Venator, positis retibus involuit.
 O magnæ, ô divinæ animæ, ô sanctissima corda,
 O genus Heroum, ô vnicus orbis amor.
 Vos iuvat æterno, vos carmine compellare.
 Vos fama sedes tollere ad æthereas.
 Præcipue vos hic pietate Zamoscius aurea
 Percolit, æternum & percoluisse volet.
 Et cum non liceat spirantes cernere coram,
 Absentium sese pascit ad effigies.
 Vsque animo recolens, quantis tum conscius ausis,
 Qua socius laudum parte futurus erat.
 Olim ceu sonipes animosa ad prælia natus,
 Affuetus sonitus acris amare tubæ,
 Arduus oppositas saltu turbare phalanges,
 Hostem dente audax & pede deiicere,
 Tum stabulo inclusus lente ad præsepia pigra,
 Captiuo capiti dura capistra gerens,
 Si phaleras, si fræna ferox splendentia sensit,
 Audiit aut veteris murmura rauca tubæ.
 Restam aurem figit, totosque assurgit in artus,
 Lentamque in stabili calce retundit humum,

Illustri cupidus magnum se ferre triumpho,
Hostibus aut mediis vulnera sæva dare.
Frustra nam cupidum retinacula ferrea stringunt,
Et vinculum audaci non sinit ire via.
Sed quò provehimur pulchro sermonis amore?
Talia non istis conveniunt numeris.
Hæc aliàs olim cum suaserit aptior hora.
Impleritque manum mascula rite chelis.
Jam mensa amotæ, iam regnant libera vina,
Jam iuvenes quærunt surgere posse toris.
Et quærunt contrà consurgere blanda puellæ
Turba, arrepta quibus mens volat in choreis.
Musica iamque mele sonuit clarissima signa,
Sponte sua argutum pes micat in numerum.
Cedamus spaciis, morem hunc convivia servant,
Attentosque demus lusibus vsque oculos.

AD ILLUSTRISSIMUM AUCTOREM
IN ENCOMIUM
SIMONIS SIMONIDÆ

luculentissimè ab Eodem conscriptum.

J. E. MINASOVICHII CARMEN

Q Uis non SIMONIDAM ter dixerit esse beatum,
Seu fato functus, sive superstes erat?
Vivus enim Summo meruit (ZAMOSCIUS Heros
Qualis erat) felix sorte, placere Viro:
Mortuus eximiâ celebratur, Maxime Vatum,
Sarmaticus Vates laude, DURINE, Tuâ.
Quod si principibus non est postrema, canente
Vate Venusino, laus placuisse viris:
Quæ laus SIMONIDÆ, quàm gloria nascitur ingens!
Laudari à Tanto, quantus es Ipse, Viro.

*Natura Vatem sola facit. labor
Si quos per artem promovet improbus,
Glamore nequicquam procaci
Rauca crepant crocitantque corvi
Contra ministrum fulminis alitem.*
Pind. Od. 2. Olymp.

RAYMUNDI

CRISAURUS PHILOMUSUS

RAYMUNDI

CUNICH

IN GREGORIANO SOC. IESU ATHENÆO

POETICES PROFESSORIS

ELEGIÆ XIV.

STYLO CATULLIANO

HACTENUS INEDITÆ.

ad

NOBILEM IUVENTUTEM POLONAM

EDENTE

CRISAURO PHILOMUSO

ARCADIÆ PASTORE.

CRISAURUS

CRISAURUS PHILOMUSUS

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Cum quinque abhinc annis Romæ essem redux ex legatione Melitenſi, cœpit me denuo voluptas ea omnia ibidem luſtrandi, quæ ſua antiquitate, magnitudine atque elegantia ſpectatorem detinent. Fuere in oculis:

Pantheon imprimis, medii de fornice templi

Quo patet orbe diei excipiens radios,

Et Capitolino rupes contermina Clivo

Unde Anſer Gallorum expulit inſidias,

Quaque patet notus Vaccarum nomine campus

Area Romani ſola relicta Fori.

Quaque olim ſteterat ſævi domus alta Neronis;

Filia qua Patrem preſſit equo celeri,

Cæſaris & magnos quæ aspexit Porta Triumphos,

Quæque Numantini ſplenduit ære ducis.

Sedesque everſæ fundo, *Lucretia* quondam

Quas tenuit demptâ cruda pudicitia:

Et quæ cerantur manibus ſclerata, videntur

Fecerunt oculos Amphiteatra reos.

Et Thermae, & Circi, & cælo affines Obeliſci,

Iuſſaque non uno ſtare trophæi loco.

Saxaque de tumulis vulſa, effractæque Columnæ,

Et fumo nigræ Romulidum Statuæ;

Urſidii turpes Corvini & pulvere vultus

Manca etiam naſo plurima dimidio:

Cæterea prætereo quæ iam ſilentia viſus

Pulverulenta latent triſtibus in tenebris,

Quæque peregrinis veniens ſtupet hospes ab oris,

Et circumductis figit hians oculis,

Doſtaque

Doctaque bis deni veneratur rudera secli,
 Quot lapides cernit, tot ratus esse Deos.
 Hisce, quoad licuit introspectis obtulerunt se oculis Pontificum
 Palatia atque Magnatum, sylvæ partim inordinatæ, partim lon-
 gis ordinibus in quincunces digestæ, Picturæ etiam Bonarotæ,
 Urbinatis, Titiani, Caravagii, aliorumque præclari nominis Pi-
 ctorum, quæ sive in Templis, sive in Virorum Principum domi-
 bus, privatisque etiam Musæis, sive in Foris, Compitis, Villis
 Romæ extant, aliaque plurima. Quæ dum avidus lustro incre-
 dibile est, quanta voluptate sim perfusus, nec facile valeo ex-
 primere, quæ gaudia meum pectus pertentaverint. Verum his
 omnibus postea subductus, & per amicorum Eruditorum hic illic
 stationes domosque & collegia oberrans, forte in Cellulam *Ray-*
mundi Kunich delatus fui: Veni huc plane tanquam *Capra ad*
festum suum, & oculis meis repperi debitas delicias & proprium
 Poetarum spectaculum. Incidi quippe in foliorum struem quam
 Elegiæ inscripserat; lascivire porro cæpi inter schedas hæc, ve-
 luti inter nucum cumulos Cercopithecus, aut in farris acervo
 Curculio. Uti ex avido armorum contactu Achilles, ex fulgen-
 tiis clypei obiectu Raynaldus deprehensus fuit, potuissem & ego
 deprehendi ex sollicita chartarum volutatione. Hinniunt ad-
 missarii Equi, cum Equarum odor nares adflat. Idem fere mihi
 evenire sensi ex conspectu Elegorum *Raymundi*, quo Poeseos ge-
 nere pasci soleo tanquam rore suo Cicada aut veluti thymo suo
 Mellilegæ Volucres cives redolentis Hymetti.
 Nec contentus subitâ & perfunctoria lectione precibus inducere
Raymundum conabar, ut tam bellos tam Catullianos Elegos
 publici iuris faceret. Negabat ille. Quæ autem edi operæ præ-
 tium non putabat, sæculo acutissimo, adeoque inter amicos pe-
 rire volebat, ego ut ingeniosissima, & antiqui saporis eidem
 propinanda pyrabam. Displicebat fœtus Parenti *Raymundo*; pla-
 cuit susceptori *Crisauro*, & quem pro derelicto habebat, ut be-
 ne natum excepi ulnis, ac tandem Eruditorum nunc oculis

ostento, uti famæ gloriæque, ita & invidiæ securum. Familiare hoc magnis ingeniis, ut quæ scribunt optima damnent ipsi, aut quæ artis documenta dissimulant per modestiam, aliorum esse iudicii mavelint quam sui. Et forte non est cuiusvis de hoc studiorum genere iudicare. Formarum Censores plurimos habemus, boni & erecti carminis paucissimos. De illis sententiam dicere possunt etiam maxime deformes. De his non nisi Poetæ, & ab eodem sidere tacti. Est ex illarum numero facultas Poetica, quæ actione & usu comparantur; & uti idoneus rerum civilium iudex esse nequit, qui se rebus & res sibi subduxit, ita Poematis genium non capit, nisi ab eodem genio afflatus. Quare nec ad Poeticum hoc epulum cupiam accedere *Asebios* Ovidii sectatores, aut potius simiolos illos, quibus nonnisi bisyllabis exit vox, sed quibus Catulli & Propertii numerosa trisyllaba & quadrisyllaba in virtutibus sunt. Quin & illos procul esse iubeo, qui cum notuæ sint, indignantur se non videre vim & gratiam Catulliani & Propertiani carminis, quod scabritie plenum & subobscurum ipsis videatur. Etiam hic locum habet: *Qui nucleum esse vult, nucem frangat oportet; Non hæc Vervetum in Patria, crassoque sub aere natis,* non hæc egregiis Vini Hungarici, sed Permessidos undæ potioribus scribuntur, atque erudito attentoque Lectori, cuique repetita lectio secreta aperit; Quæ diluti & fatui saporis sunt, gustamus cum fastidio & contemptu, quæ vero erecti, attenta pitissatione & frictione, crebrisque morsicationibus. Delicatos convivas advoco, quibus

Inspida haud sapiunt Fabrorum prandia beta,
sed Ficedulas Perdices & Phasianos in deliciis habent. Loquor citra gratiæ spem. *Raymundi* nostri Elegi verborum emphasi lepore & copia Veronensem Vatem provocant ac præcipue

syllaba

Illâ, quæ paucorum auribus insonuit.

Cui sapiet.

Cui sapiet, cibis iste delicatus, gratulor, & se multum in Poesi profecisse sciat, cui *Raymundus* noster valde placuerit, cui vero non sapiet, expuat. Non fert thuris odorem ad flivam enutritus, nec erectam Catulliani carminis fragrantiam, iterum cum Horatio dicam,

Verecun in patria, crassoque sub aere natus:

atque o! utinam mi Lector

Dent tibi *Raymundo* Musæ accessisse *Cunichio*

Asebius quantum proximus est *Bavio*.

Et dabunt, mihi crede, si

Nocturnâ versesque manu, versesque diurnâ.

hasce *Raymundi* nostri Elegias, in quibus Musæ & Charites ipsæ renellos suos digitos fragranti rosarum succo delibutos, ut in Callimachi Poematis olim, abluisse sunt visæ:

Ergo inficetus, ruris & plenus nisi

Musis abhorres, hos versus frequens lege.

Et vale. ex Musæo nostro *Varavia* Mense *Octobri* Anno *MDCCLXXI*.

AD LECTOREM

CRISAURI PHILOMUSI

IN LAUDEM

RAYMUNDI CUNICH

POESIS VARIA.

JN nova mutari quicumque haud corpora formas
Possè putat, Vatem *Cunichium* evolliat
Inque ipsum inveniet mutatos quattuor unum
Te Naso * atque Albi, ** te Aureli, † te & Valeri. §
O mirum! & nulli credendum, *Cunichio* in uno
Quattuor illustres vivere una animas.

N 2

AD

* Ovidius, ** Tibullus, † Propertius, § Catullus.

AD EUMDEM

Quisquis es Musarum Cultor siste in his Elegis

Non tam oculos, quam aciem studiosæ mentis:

Quidquid in Callimacho, Catullo, Propertio

Venerata fuit antiquitas

Totum hoc exhibent

Cunichii nostri

Eruditissimæ paginæ:

Eas volve in Parnasso eris, Helicon patebis;

Lege numeros; puriores dabit Castalius latices;

Percurre cantus; voces dixeris Aonidum.

Prodeant in lucem

Vindice *Crisauro*:

Et doctissimi ingenii fætus iste

Sit perpetuum in posteros exemplar,

Non quod possint, sed quod imitari desiderent.

AD EUMDEM.

Miraris Caji, * miraris docta Propertii

Carmina, iam *Cunich* perlege, utrumque tenes.

AD EUMDEM

Endecasyllabum.

Non est, crede mihi, datum cuivis

Conscripsisse Elegos *Cunichianos*;

Res est difficilis, laboriosa,

Quæ multum tibi fecerit negoti:

Sed si forte putas datum cuivis

Conscripsisse Elegos *Cunichianos*;

Et tu non mihi crede, fac periculum.

* Catullus.

Conscripsisse

Conscripsisse Elegos *Cunichianos*
 Ex te tunc capies datum haud cuivis.

AD EUMDEM

Endecasyllabum.

Si verum Samius docet renasci
 Defunctorum animas, migrare & illas
 Nova in corpora sæpe; pernegarit
 Quis doctum, lepidum inclytum Catullum
 Tot iam sæcula mortuum, renatum
 In *Raymunde* tuum migrasse pectus;
 Cum quas ille habet elegantias et
 Sermonis Veneres latinioris,
 Poësis numeros vetustioris
 Illis omnibus ipse sic abundes,
 Nequaquam ut queat ipsemet Catullus
 Argute magis, eloqui aut latine.
 Quod si tu Samii Senis vetustum
 Falsum dogma putes & improbaris;
 Hac *Cunich* ratione prædicabo
 Nostri temporis esse te Catullum,
 Cum condas Elegos Phaleuciosque
 Certantes pedibusque syllabisque
 Et phrasi & Venere & sono, Catulli
 Cum Varis pedibusque, syllabisque
 Et phrasi & Venere & sono: refers quem
 Plane in omnibus, hocce præter unum
 Quod tuæ Veneres, tui lepores
 Sint *Raymunde* novi, illius vetusti.

CRISAURI PHILOMUSI

ELEGIA

AD RAYMUNDUM CUNICH

CONSCRIPTA ROMÆ.

JAm satis est, piget hercle novis in carmina votis
 Et toties hausisse Aonidum latices,
 Et Cyrrham toties, totumque Heliconam movere,
 Ut furgat Clario pagina plena Deo,
 Si nihil hæc profunt, si me nec Apollo vocatus,
 Pieris ex omni & nulla iuvat numero.
 Ante quidem stultus mea qualiacumque putabam,
 Multaque erat lusus fingere magnifice,
 Afflatu quasi mens sacro, & cœlestibus auris
 Ætherioque mihi semine facta foret,
 Deserentque suam Musæ ad mea vota Pyrenen,
 Et iuga quæ montis Phœbus amat bifidi,
 Sed mihi verba dabam, falsaque ab imagine lusus
 Rebar adesse Deos, qui mihi non aderant.
 Nunc sensi demum, nec enim tibi vera negabo,
 Cum licuit perpendisse tuos Elegos;
 Hei mihi quam cœpit Raymunde pigere meorum,
 Quantus in ora rubor venit ab his subito!
 Ah, dixi quoties, ubi sunt in carmine Musæ?
 Phœbus ubi est? qualem fingere mî volui.
 Ut mihi displicuit pluteoque impacta per iram
 Sæpe ferenda dedi carmina sub pedibus,
 Carmina quæ stulto mirabar ineptus amore,
 Quam conferre tuis antea possem Elegis:

Sed simul

Sed simul admovi, nigranti horrescere nocte, et
 Pagina visa mea est condier in tenebras.
 Inde tuum iubar emicuit, purumque refusâ
 Auxisti nobis hac quoque luce diem.
 Sic ubi sol mediis rutilum caput evehit undis,
 Atque umbras rerum perficit exiguas.
 Quæ modo densatas poterant clarere per umbras
 Sidera solari pressa latent radio.
 Sic ubi spectata est, nigris quæ dives ab Indis
 Lumine nativo gemma tenet pretium.
 Ridentur nitidi, coram mendacia vitri
 Et contempta solo quassaque testa iacet.
 Sic ubi sub vultus stetit auri lamina fulvi,
 Quam modo Dædalea cudit ab arte Faber,
 Protinus æra suâ nobis ærugine sordent,
 Vnicus atque auro conciliatur amor.
 Unica sic, *Raymunde*, Tibi fama, unica posthac,
 Atque Catullæi gloria Vatis erit.
 Namque tibi Charites, numerosaque syllabadebet,
 Syllaba, quæ paucorum auribus insonuit.
 Omnia summa tenes unus, quæ singula pauci
 Nullaque de quavis pars tibi laude vacat.
 Omnia tam dulci verborum nectare manant,
 Nil, ut ad hosce tuos mella sient Elegos.
 Haud equidem credo mihi certior ulla Catulli
 Pagina, quam tua nunc mente sedet memori.
 Non ego sim tantis Laudator idoneus orsis
 Nulla valet linguam lingua referre tuam.
 Noc hoc ingenium capit e mortalibus ullus;
 Atticidas doceas Aufonidasque loqui.
 Esse potes tantum tete facundior ipso,
 Teque alius nisi tu dicere nemo potest.

RAYMUNDI CUNICH

RAGUSINI

et Soc. JESU

ELEGIÆ

AD MYRÆUM SUPREMUM

ARCADIÆ CUSTODEM

ELEGIA I.

Q Uod me insperato, nil quidquam tale putantem
Esse unum vestri, doctæ, Myraeæ, chori,
Pastoremque iubes fieri, atque inflare civitas
Ludentem Arcadio gnaviter in nemore,
Id gratum est, sane gratum, acceptumque profari
Quantum vix potis est hæc mea Calliope,
Quæ se fracta animi, lucemque perosa, neque hilum
Jam sperans penitis abdiderat laribus:
Nec prodire foras quodquam, aut ostendere cuiquam
Audebat factus pauperis ingenii.
Et sæpe, ingenti quos anxia non sine cura
Versus in longis noctibus extuderat,
Aut nigri obducens perdebat labe veneni,
Monstra velut, matri dedecus; aut avidæ
Quæ comes adstabat scribenti sola, vorandam
Ipsa suam prolem sponte dabat faculæ:
Vel se contemnens, nec sperans edere posse
Digna legi a quoquam; tempora vel metuens
Hæc mala non Phœbo, non sanctis æqua Camenis.
Nunc eadem, tibi se quod placuisse vider,

Seque

Seque probat, servatque ac profert scripta, caninum
 Latrantis dentem nec timet invidiæ,
 Quidquid & in teneros doctorum hirsuta Poetas
 Efficit grandi turba supercilio.
 Atrox turba, sapit cui nil non triste severum,
 Horridulum, iratis nata Heliconiasin,
 Irato risu, atque ioco, dulci que lepore.
 Quæ, siquid vates promimus aërio
 Delatum ex Helicone, aures quod mulceat apte,
 Quodque animum pulchris lactet imaginibus,
 Continuo id totum spernitque ac despuit, & nos
 Nil narrare nisi somnia vana putat:
 Nil nisi falsidicis mendacia texere verbis.
 Jupiter! ut facies extima fæde homines
 Ludit! qui penitus tamen omnia cernere se se
 Rentur, vique acris dispicere ingenii.
 Puta etenim in speciem quæ sunt mendacia, condunt
 Sæpe bonæ multum frugis; & utiliter
 Occulant vitæ quod profit, pandere verum
 Quod possit, mores quod regat, ingenium
 Quod certe adspergat factis, dictisque leporem,
 Ne pulchri atque faceti omne genus vitiet
 Ille iterum squallor Saturnius & grave virus:
 (Dii talem longe avertite perniciem)
 Et vita ad glandes redeat, mosque ille ferinus
 Asperet humanum, dissocietque genus.
 Quem contra morem certum est pro parte virili
 Pugnare, atque istis, Pieridum studia
 Qui culpant, stulte sapientes, nolle placere:
 Sed magis usque tuo fidere iudicio;
 Usque tuum, hos inter, queis nil est cultius usquam,
 Pastores, carmen scribere ad arbitrium.

Tecum Mænalios, vatam nemora ardua, saltus
 Lustrare, ac sedes visere Apollineas.
 Pulcher ubi veteris Jani mons dictus ab auro,
 Dat gelidum doctis cœtibus hospitium.
 Gramineique tori subter, circumque, supraque
 Et myrti, & lauri, flexibilesque hederæ.
 Rivus ubi, summo qualis de vertice Pindi
 Murmurat illa cadens nobilis unda, pede
 Quam presso, ut perhibent, equus ales Bellerophontis
 Explosam e duris cautibus evoluit.
 Dulcis ubi vatam resonat vox, flavus amæno
 Quam pater auditam Tibris ab amne refert.
 Quam cupida bibit aure oculos nec fantis ab ore
 Demovet admirans densa corona virum;
 Fulgentesque auro proceres, regumque Senatus
 Laudant purpurei carmina docta Patres.
 Docti hercle, atque diserta, suis quæ non modo Panes
 Et Fauni certant scalpere in arboribus,
 Sed Musæ excipiunt memores, inque ære nitenti
 Gaudent inversis scribere litterulis.
 Subdere dein prælo properans, impressaque Famæ
 Tradunt; illa volans trans Rhodanum & Tamesim
 Defertque, spargitque, manu versanda virorum.
 Assidua & cupidis usque legenda oculis.
 Romuleis ne forte putent migrasse Camenas
 Collibus, Ausoniis præferat ingeniis
 Ne se usquam gens ulla aut conferat. O bona pubes
 O Phœbi, o Romæ delictum, o columen
 Et decus Italiæ soli cantare periti
 Arcades! argenti natus in Illyria
 Versor ego vestro in cœtu! iam carmina mi fas
 Pangere vos inter! iam mihi fas calamos

Mænalii Panos gestare, ac tangere labro!
 Jam vester Socius dicor, & Arcas ego!
 O vere niveam mi lucem! quid tibi, quid me
 Debere hoc tali pro merito fatear
 Docte Myræ? quam quid reddere? nempe quod unum
 Reddi vis, quoquo miseris ut docilis
 Pegaseos cursus ineam, & ferar ocyus Euro.
 Id faciam id Faunos per tibi Capripedes
 Panaque, Sylvanumque sacrisque horrentia lucis
 Mænala & Alpei flumina polliceor.
 En age iam da lora. Canam vel prima furentum
 Anguipedum in magnos prælia torva Deos.
 Cæumque, Enceladumque, & sævæ Pallados atram
 Gorgona, & irato fulmina missa Jovi
 Quidquid & ille, aufert dum monstrorum genus omne
 Passus falsiparens Amphitryoniades.
 Orphea vel Vatum Patrem, magnum Orphea, dignum
 Æquari summis Orphea Cælitibus:
 Quandoquidem potuit cæcis abducere ab antris
 Sæcla hominum, ac tetram pellere barbariem
 Tetram hercle ac sædam, turpantemque omnia sæde.
 Quam cur non monstris omnibus anteferam.
 Herculeus quæcumque labor, levibusque sagittis,
 Nodosæ & clavæ robore perdomuit.
 Nam qua Stymphali volucres, Lernæaque pestis,
 Quave queat nostrum perdere clade genus
 Tanta, prodigium Nemeæ, Leo; susve Erymanthi
 Horrens, dentem acuens, aut vigil usque draco
 Hesperidum, quanta vitam radicitus omnem
 Perdebat gliscens illa animi feritas
 Abnormis, demens, infans, vi freta lacertisque
 Et legum, & virtutum inscia, quam domuit

Non hastamve manu quassans, galeave timendus
 Sed lenis blanda carminis illecebra:
 Namque virum, dias mater quæ in luminis oras
 Calliope fudit vertice in Aonio
 Ipsa suas artes docuit, complensque bonarum
 Notitia rerum multiplici ac variâ
 Et formans linguam, ac digitos cum voce loquentes
 In numerum; iussos ut lyra pulsa sonos
 Redderet usque comes verborum fida, nec auri
 Grata modo, sed vi prædita flexanima
 Concertu sensusque imos & corda cieret.
 Quæ postquam vates omnia perdidicit,
 Horriferos Pindi saltus, maternaque regna et
 Dulces Phœbei delicias nemoris
 Deseruit miserans hominum genus ærumnosum:
 Et solus pubem venit ad indomitam;
 Natus non cætum sed facta armenta virorum,
 Atque merum squallorem, horridam & illuviem.
 Nullus adhuc terram ferro subigebat arator;
 Nemo usquam flavæ divitiæ Cereris,
 Palladios nemo succos felicitis olivæ
 Aut Bacchi humorem noverat ambrosium,
 Nusquam urbs, aut patriæ sedes, privique penates
 Incerto passim per nemora hospitio
 Vitam infelicem tractabant more ferarum,
 Pars ripis fusi corpora flumineis,
 Pars querceta inter strati glandemque legentes,
 Pars propter fœtus, o pudor! arbuteos
 Vnguibus & rabido miscentes prælia dente,
 Aut fuste alternis non sine vulneribus
 Ah miseri! cum mens tenebris demersa latebat
 Ignis ut immundo suppositus cineri.

Nec scibant recti qui fons, qui limes honesti,
 Jusque piūque, & mos, & decor, & ratio:
 Nec morem norat naturæ. Corda micabant
 Seu tonitru ex altis nubibus audierant,
 Seu valido perflata Euro sylva alta sonabat,
 Littora seu fluctu pulsa dabant gemitum,
 Sæpe illi suda lunam cum nocte ruberet
 Crediderunt sparsas sanguine habere genas.
 Sæpe etiam sero cedentem vespere solem
 Clamaruntque alto mergier Oceano.
 Mærentesque diem magnis plangoribus alnum
 Ibant extremis quærere littoribus.
 Dulcis at arguti postquam sapientia vatis
 Pierium tacta carmen hiare lyra
 Instat, arctas vix dum sonus impulit aures,
 Persentire imo in pectore mirificos
 Attoniti motus animorum, immania corda
 Cæpere ac tristem ponere barbariem
 Paullatim: ut verni cum sibilat aura Favoni
 Deponit tumidas molliter unda minas:
 Ille autem placidum leni crispat mare flatu
 Permulcetque alis cerula puniceis.
 Ac velut Hybleæ volucres examina densant
 Cymbala cum & Phrygiæ filtra sequuntur opis.
 Orphea sic tum omnis gens effera circumstabant,
 Quos vates multa callidus illecebra
 Captabat cytharæ pertentans fila sonantis,
 Dulciaque ignota carmina voce canens.
 Iamque adeo illectis varioque expromere nutu
 Sena animi, & voces addere quamque suo
 Nomine rem signans, linguæ ut commercia starent
 Quæ postquam victor intulit, altiloquo

Mirantum cœpit mentes percellere versu,
 Et turbare acri concitus eloquio.
 Quis furor est, miseri, glandem atque cubilia propter
 Sævam fraterna spargere cæde manum.
 Quod genus hoc vitæ? qui mos? per lustra vagari
 More suum & pecoris caprigeni. Rigidam
 Anne hyemem, ventosque iuvat perferre nivales?
 An iuvat affiduo corda pavore quati,
 Et media venienti Vrso decedere nocte
 Et fugere impastæ cum fremit ira Lex?
 Ah pudeat fædi victus, pigeatque laborum,
 Iam vitam in melius vertere tempus adest.
 Tempus adest ratio quo se iam proferat alma
 Noctem abigens. Divum progenies animum
 Nosse, tua iam nosse istum, qui mente corruscet
 Fulgor, quem puris luna nitens radiis
 Vincere non certat, non sol quo tempore clarum
 Metitur niveis æthera quadrijugis.
 O bene consultum erectus ad sydera vultus
 Quod gerimus magni numinis illa domus
 Illa Dei sedes, totum qui complet Olympum
 Aëraque ac terras ac mare fluctisonum
 Mentis & humanæ latebram rimatur, & omne
 Quidquid id est clausum fasve nefasve videt,
 Debita ne desint virtuti præmia, desit
 Vllis nec merces debita flagitiis.
 Tum canit Elysiûmque nemus, placidamque piorum
 Sedem hominum aternæ gaudia lætitiæ
 Præbentem longe camposque & florea rura
 Crescentem & passim largiter ambrosiam.
 Addit Cimmerias fauces, noctemque profundam,
 Jactantemque manu sulphura Tisiphonen

Verberaque immanesque rotas, volvendaque saxa,
 Rimantesque epulis viscera vulturios:
 Nota quidem vati sed nondum visa; iugali
 Nec sibi adhuc vinclo iunxerat Euridicen
 Infelix raptam fato quam luxit acerbo
 Quæsitque amens, condere se in barathrum
 Ne timuit, lustrans quidquid tellure sub ima est,
 Ausus & inferni limen adire Jovis.
 Tempore quo, ut perhibent, illecti carmine manes
 Latratumque triceps bellua continuit,
 Sibila & Eumenidum torvi tenuere dracones,
 Ne dum hominum posset cedere nolle genus
 Suaviloquo vati, nec velle admittere cultum
 Communique suas figere in urbe domos,
 Et sævo terrore ac vi procul ablegata
 Certare alternis comiter officii.
 Salve magne parens hominum interpretisque Deorum
 Barbaries primum quo duce victa fuit.
 Salve Orpheu, meliorem agimus quo vindice vitam
 Nec cæcis ævum hoc degimus in tenebris,
 Te sequimur, te magne, pio qui pectore blandum
 Parrhasio carmen ludimus in nemore
 Culta satis tamen ut musæo capta lepore,
 Romulidum niteat mens magis atque magis.
 Neu morum illuvies trans duros pulsa Gelonos
 Ingruat ah pulchræ turpiter Italiæ.

ROGERO BOSCOVICHIO

ROMAM REDEUNTE

ELEGIA II.

ERgo meus fœdâ morbosi e sede Maconis
Rogerus niveis huc redit alitibus,
Et flavum Tiberim & Capitolia celsi revisit!
Ergo virum, sanctæ fœdus amicitia,
Cui me sic totum devinxit, carior esse
Ut fratri frater non queat unigena;
Cuius sæpe meo mercari funere vitam
Optavi, dabitur sospitem & incolumem
Amplecti, colloque affundi, notaque verba
Audire, inque vicem reddere! io trepidat
Pectus! jo! vario miscentur corda tumultu,
Mensque furit cunctis ebria lætitiis,
Qualem Agamemnoniam quondam perhibent Electram
Postquam insperato, cui soror inferias
Miserat, & flavum ponens de vertice crinem
Mœsta diu falsos fleverat ad cineres;
Vivum insperato, & reducem conspexit Orestem
Plenam exsultanti pectora lætitia
Bacchari insanum in morem, nec parcere voci,
Atque arte fratris colla, humerosque sui
Complexam; interea singultu non sine crebro
Ubertim dulces fundere lacrymulas.
Aut nihil, aut modicum cui nunc mea gaudia cedunt,
Quippe etenim similis mi dolor, anxifero
Ægram convolvit curarum turbine mentem.
Ut timui! totos ut miser obrigui,

Contre-

Contremuique artus, tristis cum nuncius aures
 Perculit ah! fœdos inter Othomanidas
 Versari extremo Rogerum in limine lethi!
 Jupiter, ut mœror mi gravis obruerat
 Mentem animi! assiduis ut luctibus externato
 Incubuit magna mole dolor! focii
 Obiiceret cum se vigili pallentis imago,
 Turbarentque animum somnia dira meum.
 Infelix longe! nunc ille aut æger anhelam
 Axe sub ignoto vix trahit ore animam,
 Aut Thracas inter nulli dessetus amico
 Me miserum! obscœna contumulatur humo.
 Nec profunt, pura coluit quas mente, Camœnæ,
 Pulchraque Calliope, candida & Uranie.
 Quamvis templa Deam cœli super alta vocantem
 Vsq̄ sequens celeri flammeus ingenio
 Astrorum positus, ortusque obitusque notaret,
 Dein caneret cultis omnia carminibus.
 Quæ Rhodani & Thameſis probat accola, maxima rerum
 Quæ probat, & cupido lumine Roma legit.
 Eximius Phœbi cultor, cultorque Mathesis
 Num minus immitis tristia Persephones
 Iura subit, fatoque cadit præreptus acerbo!
 Iam cadit, aut cecidit; (me miserum) cecidit
 Jam certe: (famæ frustra mendacia culpo)
 Heu rapte ante tuum dulcis amice diem!
 Heu iucunda tuo subito lux rapta sodali,
 Quem tibi Thesea iunxerat usque fide
 Communis patriæ vinculum, & tua plurima virtus;
 Ultima nec solvit mors; tibi perpetuos
 Quin gemitus memor & lacrymas dem nocte perennes,
 Atque die, sola tristior Alcyone.

Hæc timui, hæc flevi fletum, & quæcumque timebam,
Jam levis in nubes dispulit aërias
Aura, vel Ionium sparsit mergenda per æquor.
Vivit io! mortis lætus & indomitæ
Horrendos fugit rictus, almæque siluti
Debita pro salvo dona tulit capite.
Esseda quin rapuit victor, cursuque citato
Fertur ovans dulcem rursus ad Ausoniam,
Et Latium, & Romæ regalia testa revisit;
Quæ tamen e si olli nescio quid tacite
Succenset, sibi quod Gallos, tristesque Britannos,
Et sædam Thracum barbariem antetulit,
Atque suis toties tam longe abscedere muris
Sustinuit duro ferreus ingenio;
Attamen & læto præfert bona gaudia vultu,
Et reduci totos pandit amica sinus.
Carpe viam, torto nec parce auriga flagello,
Quem vehis expectat Roma, vocatque virum.
Ah! ne illum, ne quis, qua transit cumque, moretur,
Et teneat blando blandus in hospitio:
Ah! ne illum abripiat discendi quo calet ardor,
Curaque visendi plurima tardet iter.
Vindobonam timeo, prisicque Antenoris urbem,
Teque bonis florens artibus eximie
Felsina Musarum sedes. ah! parce Roberte,
Parce tuis, oro, dulcibus alloquiis:
Cumque aderit citharæ ne pulsa fila sonantis:
Felsinea longas ducet in urbe moras
Audierit si te Pindi florentis ocelle,
Miscentem doctis pectora carminibus,
Mulcentemque aures cantu, quo surgere Thebæ
Quippe iterum possint, densaque in aërio

Sylva iugo passim cautes reptare per altas,
 Ad numerum, & motis frondibus adnuere.
 Dii bene; non usquam lentus cessavit, ab urbe
 lamque adeo haud longam fertur abesse viam,
 Tertia mi reducem sistet, vel quarta sodalem
 Lux bona, natali dulcior illa meo;
 Digna que signari nivei candore lapilli,
 Digna mero & blandi thuris honore coli.
 Aurea lux, omni lux o mihi carior auro,
 Formosum Oceani profer ab amne caput.
 Diu pulchra caput profer; sic turbidus auster,
 Nigraque dum surges nubila diffugiant;
 Quaque ibis sternantque viam, largoque Rosarum
 Ludentes iactu luxurient Zephyri.
 Interea, ingrati quando hæc me cura Lycei
 Tristis in occursum longius ire vetat,
 Hæc mi animum certe pascet venientis imago,
 Ipsa sibi quam mens pingit & assidue
 Sic videt, ut vigiles vere quæ cernimus, ipsis
 Quæ luce in media subdita sunt oculis.
 Qualis ades, Rogere, valensque vicensque, nec ullis
 Morborum atque viæ casibus edomitus!
 Quantus ades! rerum lustrato ex orbe bonarum,
 Quas amplo inclusas pectore divitias,
 Magne refers! prohi quæ doctrinæ aggesta suppellex
 Omnigenæ! quantam nec vafer ille domum
 Tot terras Laertiades tot coerulea mensus
 Rettulit, ille licet Protea fatidicum
 Audierit, Circeinque, & Diæ, verba Calypsus.
 Ut reducem lætis vultibus excipimus,
 Et cupide affamur, ruimusque in colla sodales
 Unanimi! vix ut credimus incolumem

Venisse! ut longos cursus, longamque laborum
Audimus cupidis auribus Iliadem!
Totque hominum mores; tot mira inventa, tot artes
Narrantis diti pascimur eloquio:
Miramurque, tuo & taciti pendemus ab ore,
Obliti somnum, furva licet biugo
Procedens curru medium nox pulset Olympum,
Inque undas tardus iam ruat Arctophylax!
Hæc ego decepta tuor ut præsentia mente,
Et rerum fictis lætor imaginibus.
Tu tamen, o focii adventu mihi sancta futura,
Ocyus æquoreis, lux bona, surge vadis.

AD

ACHAMANTEM PALLANTIUM

SUPREMUM ARCADIAE CUSTODEM DE MYRAEI

Ropheatici obitu atque apotheosi.

ELEGIA III.

PArrhasii Custos nemoris, quo præside læti
Arcades huc cætus rursus ad ingenuos
Cogimur, has ducti ad sedes, hæc digna Camænis
Fulgidaque & vario testa polita opere,
Docte Achamas, ne me lacrymas, ne flebile posce
Solvendum extremas carmen ad inferias.
Nec fas Arcadium est fieri, te nacta Magistrum
Quæ niret, atque viget pulchrior, & melior;
Et varem (ut stolidi plorantur funera vulgi)
Flere pium mæsto carmine Musa vetat.

Musa etenim, tua dum cupidus præcepta faceſſo,

Vifa mihi eſt numeris parcere flebilibus,
 Iuſſit & incepto ſtulte deſiſtere luſtu.

Id tibi ego ut geſtum eſt candidus hic referam,

Quippe dolens rapti deſlebam fata Myræi,

Phœbique inſtiteram ad carmina poſcere opem;

Huc dextro huc vatum Smintheu Rex numine, ſeu

Materna Ægæis Delos in æquoribus,

Propter aquam ſeu te Parnaffidos Hippocrenes

Mons ſacer umbroſo detinet in nemore,

Huc Pater, huc Tymbræe veni, ſed detrahe fronti

Laurum, nec Syrio rore madens niteat

Cæſaries formoſa: oſtro pro divite pulla

Veltis ad extremos deſſuat uſque pedes.

Omnia mœſta decent: magni nunc fata Myræi

Flendum eſt, heu ſacra quem rapuere manu

Eximiis Parcæ dignum virtutibus ævum

Ad multas alias ducere Olympiadas;

Tithoni dignum durare aut Neſtoris annos,

Et longa incanæ ſæcula Deiphobes.

Quid miſero ingenium ſœlix, quid nobile carmen

Et magnum Latia nomen in Arcadia

Proſuit; & vatum quod primus Regna tenebat

Parrhaſii cuſtos arbiter & nemoris?

Quid ſua cæruleos ultra prolata Britannos

Hybernosque ultra fama Borithenidas?

Et Vatum illa manus doſtorum, litore ab omni

Arcadicas nomen quæ eupide in tabulas

Lætâ dabat, ſeptemque ſibi poſcebat avenas,

Aptaque paſcendo rura beata gregi?

Munera quid Regum multa & præclara tuliffe,

Gaudentum e cœtu dicier Arcadico,

Gaudentum in sacris scribi sua nomina truncis?
 Quid miserum hæc Vatem tot bona, tanta iuvant?
 Num minus heu sacro consumptus funere sensit
 Parcarum immites in sua damna manus?
 Crudeles Parcæ, furvum genus, omnia quarum
 Nostra hæc obscænis dispereunt manibus,
 Quarum nulla potest vim duram flectere virtus!
 Hæc ego sic multo tristitia cum gemitu
 Verba dabam tremulo singultu infracta; fluebant
 Mœstæ perque genas, perque sinum lacrymæ.
 Cum subito (Vatum nec narro insomnia, nec quæ
 Decepta obscuris viderit in tenebris
 Mens animi simulacra, quibus sed nil pote quidquam
 Esse usquam in Pindi verius historia)
 Uranie ante oculos pulchra adstitit: intremuere
 Mi artus, hæsit vox faucibus in mediis.
 Diva sed accedens Roseo lætissima vultu
 Horrorem *mi*, atque omnem expulit ipsa metum.
 Mox ait; o rerum vates ignare, Myræi,
 Quem tibi fies raptum, parce dolere vicem.
 Ne divum lacrymis viola, non tristitia Ditis
 Regna nec obscuras incolit ille domos,
 Ultricesque manus Furiarum, atque ora veretur,
 Sed viget in superis umbra beata choris.
 Illic nam sedes Vatum secreta piorum est;
 Qui non Idalii furta leves pueri,
 Incestosque arcus cecinere ac noxia tela,
 Florentemque genas Phyllida, & aureolo
 Nescio quæ miseris nectentem retia crine:
 Sed Divum laudes factaque clara hominum,
 Et quæcumque animis possent audita mederi,
 Quos inter parili forte Myræus agit.

Vidi egomet supra nubes atque aurea vectum
 Sidera, qua parum lactea sternit iter
 Semita: cœlestem vidi cum se intulit urbem
 Late auro & flavis undique chrysolithis
 Fulgentem clare: quam largo interloit amni
 Fons sacer & dulci dulcior ambrosia;
 Unde haurit puros latices formosa luventa,
 Misceat ut magnis pocula cœlicolis.
 Hic inter pubemque piam vatesque beatos,
 Prima illæc cœtus limina Parrhasii,
 Jam melior iam se major multaque coruscet
 Luce, dato felix & sedet in folio;
 Oceani tractus unde omnes, & sola terræ
 Cuncta oculorum uno dispicit intuitu,
 Regnaque, Regnorumque vices, & inania lætus
 Stultorum ridet vota que spesque hominum,
 Et studia & miserum vitæ mortalis amorem:
 Et quos carorum in funere tot gemitus
 Funditis; abreptis ima ab tellure Deorum
 Ad sedes, ceu si triste quid acciderit.
 Hæc tu igitur mea dicta memor sub pectore conde,
 Vatis atque aliis omnia dic, fatuo
 Ne gemitu. & vanis singultibus indulgentes
 Nequidquam sacros sollicitent cineres;
 Neve steant divum nihilo sapientius ac si
 Quem gravis unda mali verberat Oceani,
 Et Caurusque Notusque & navifragi Aquilones
 Deprensam in cœcos abripiunt scopulos,
 Ventorumque marisque oblitum defleat illum
 Quem procul in tuto litoris hospitio
 Functum dura videt pelagi ac promissa parantem
 Neptuno & flavis munera Neveisin.

Hæc ait, eque oculis dilapsa evanuit; at mi
 Nescio quæ tacitæ gaudia lætitiæ
 Intima mulcentis blando præcordia sensu
 Nubem animi ac tristes dispulerunt tenebras.]

A D

IGNATIUM VENINUM

ELEGIA IV.

Q U i Priscos tantum scriptores æquat Olympo,
 Tantum incana virum sæcula commemorat,
 Et contra quidquid fert nostra hæc temporis ætas
 Despuit, atque alga vilius esse putat,
 Quam tumido expulsam fluctu mare litore in udo
 Liquit vesano ludibrium Boreæ,
 Neglectamque solo volvi sinit usque viator,
 Pastorque ac simæ prætereunt pecudes;
 Non veteres amat ille, odit sed nostraque nosque,
 Et fœda fœde livet ab invidia:
 Ipsam quin rerum naturam culpat iniquus,
 Fessa velut partu multiplici ac vario
 Illa suas penitus vires profuderit olim,
 Proque viris pufos nunc ferat exiguos
 Parva hominum simulacra, quibus doctrinaque desit
 Omnis, mensque omni iudicio careat;
 Nec magnum quidquam, quidquam nec promere falsum
 Lingua gravi & culto sit potis eloquio.
 Atqui nos etiam Pindo formosus Apollo
 Et Musæ placido lumine respiciunt
 Interdum, distantque aliquid, mirata nepotum
 Ætas quod merita laude sub astra ferat.

Æterna

Æterna & cedro curet servare voraci
 Ereptum blattæ scilicet ac tineæ.
 Nostra etiam hæc aliquem felici sæcula partu
 Progignunt quem nec Roma vetus celebri
 Magna foro quondam sprevisset verba tonantem,
 Graia nec innuptæ Palladis urbs, Sophiæ
 Illa domus, plenis doctrinæ copia rivis
 Unde omnes omnis didita per populos;
 Eloquio posset qui te, Catilina, minaci
 Præcipitem e patriis moenibus eiicere,
 Fulmineo posset solus qui obstare Philippo,
 Vimque animi fractis civibus indomitam
 Barbaricas contra voce inflammare phalanges,
 Pro patria ut vellent fortiter urbe mori.
 Testis eris, Venine, meis tu, maxime, dictis,
 Quem (pace hoc liceat dicere, amice, tua;
 Nec tuus iste pudor Vatem deterreat, hæc ne
 Condita sensa animi candidus evoluat)
 Quem divi ut primum annuerunt mi audire loquentem
 Continuo toto pectore deciderunt
 Quotquot erant Graiæ, Romanæ aut lumina linguæ;
 Sic mihi me totum protinus abripuit,
 Abduxitque trahens, & se defixit in una
 Ista tui vis una unica & eloquii.
 Proh Superi! ille sibi miro ut me iunxit amore
 Reddidit ac fanti morigerum & docilem!
 Ut diæ clarus iactabat fulgura lucis
 Omnia dum pulchre dispiceret ratio!
 Ut penita omnigeno miscens præcordia motu
 Flestebat mentem qualibet omnivolam
 Fræna tenens, ductansque, trahensque & blandus & idem
 Interdum sævus, trux, ferus, horribilis.

Quippe animum lætus modo spe mulcebat, ovanti
 Vultum hilarans ima & pectora lætitia;
 Cuncta metu interdum horrifico, mæstoque pavore
 Miscebat: facie pallor in attonita
 Albus erat turbæ miranti, corda micabant,
 Ibant perque genas, perque sinum lacrymæ.
 Talis præfenti subnixus numine Paulus
 Concussit Lystran voce Lycaoniam
 Verba deo similis, vitæ cum scita beatæ
 Panderet alta novis non sine prodigiis:
 Cum tota interea sese glomeraret ab urbe
 Vis circumfusi læta fremens populi,
 Clamaretque hominum cætus invisere summo
 Delapsam cæli vertice Atlantiaden
 Dignum aris, templisque & sacri thuris honore;
 Jamque adeo tauros duceret implicitos
 Flore caput vulgo circum plaudente Sacerdos;
 Ille autem scissis in medios tunicis
 Irrueret cælumque ac sydera testaretur
 Se se mortali semine progenitum
 Mortalem, ritusque Deum venisse nefandos
 Vt longe ex Asiæ sinibus exigeret,
 Vtque Deo tandem cæli terræque potenti
 Cederet acta procul vana superstitio.
 Hæc fantem attoniti spectabant; liba, coronæ,
 Et cultri oblitis deciderant manibus.
 Cui similem, Venine, tua hæc te suspicit ætas,
 Tollit & eximitis laudibus astra super:
 Atque sibi gaudet, te saltem nacta quod unum est
 Quem possit prisceis æquiparare viris
 Ne misere male contemptæ turba invida posthac
 Magnorum obiectet sæcula Romulidum,

Nec modo Cecropias fatue dum laudat Athenas
Fatu hæc immodico tempora nostra terat.

AD AQUILONEM.

ELEGIA V.

AT quæ te in puerum dementia, quis furor egit,
Sæve Aquilo? o gelida frigidior glacie,
Quam celsa in Rhodope, aut in nubifero apennino
Durat hyems longis aspera frigoribus!
Num tibi, stat quoniam sic insanire, patent
Camporum tractus, num iuga, num sylvæ
Ingentes desunt? qua cœrulea Amphitrite,
Quaque pater fluctus explicat Oceanus
Cuncta patent. illic dignam te nactus arenam
Conare adversis obvius ire notis,
Et fluctus propelle, altum & quæcumque per æquor
Occursant, rapido turbine frange rates:
Tum male iactatos allide ad litora nautas
Ut lubet aut mediis obrue gurgitibus.
Parce tamen puero: per luctuosos vagitus
Obtestor, per suspiria, per lacrymas,
Infans inrigidulis frustra quas fundit ocellis;
Iugis ut aërio liquitur e lapide
Rosidaque assidue muscoque adoperta virenti
Saxa rigans levi labitur unda pede.
Ah satis est cœca matris quod conditus alvo
Pertulit obscuræ tœdia longa moræ
Cognata satis est quod fastiditus ab urbe
Aspectuque procul, colloquioque hominum
Desertas pecudum sedes atque aspera dumis
Tesqua colit, quæ nix desuper alta cadens

Confternit; manansque humor de pumice raro
 Concrefcit longam frigidus in glaciem.
 Hoc, faltem hoc; inter tot dura atque afpera te te
 Ah minus immitem fentiat ille fibi.
 Seu mitem potius, placidumque; hoc, hoc age quamvis
 Afper & immani præditus ingenio
 Pone iram favosque bonus dedifce furores:
 Hoc fac feu fieri non pote five pote.
 Sed pote. Piræi portus vicinaque portu
 Testis erit primarum urbs genitrix fegetum.
 Illic nativumque ferunt molliffe rigorem,
 Atque tuas olim te pofuiffe minas,
 Cum Pandionæ glifcens amor Orithyæ
 In veftra ardentes impulit offa faces.
 Ut tibi tunc imas pervafit flamma medullas!
 Ut mitem e fævo reddidit ac placidum!
 Nam neque tam verni genitabilis aura Favoni
 Leniter umbrofis ludit in arboribus,
 Nec Zephyrus tam leni almam Titanida flatu
 Antevolat, quam te tum dominæ in foribus
 Vix ftrepere affuetum perhibent connubia frustra
 Orantem blandis non fine lacrymulis.
 Tene igitur flexit formofa puella, tonante
 Editus hic durum fentiet ufque puer?
 Pulchrior hic multo, multo & mage dignus amari eft.
 Quæ geminis certant lumina fyderibus
 Aspice, lafteolasque genas, & eburnea colla,
 Pectoraque intactas vincere nata nives.
 Quique nitor puris pellucens undique membris
 Cœlefte ignotum non finit efle genus.
 Ut quamquam in nimbos lucis pater ætherius fol
 Vultumque & currus abdidit igniferos,

Attamen obscura frustra in caligine se se
 Occultans densis involuit tenebris,
 Namque comas piceo diamque obnubit amictu
 Dum faciem, ipse suis proditur a radiis,
 Qui se se offusis e nubibus erumpentes
 Spectantum incurrunt denique luminibus.
 Parce ferox nescis tua quem dementia contra
 Arma ferat, nescis quod facinus facias.
 Auctorem lædis rerum cœlique potentem
 (Nec tremis admissi conscius?) e nihilo
 Qui cœlum, terramque olim camposque liquentes
 Undarum nutu condidit omnifero:
 Astriferumque orbem stellis fulgentibus ornat
 Astrorum & varias temperat usque vices.
 Quem sæpe ignifero percurrentem aera curru
 Terrentemque alto corda hominum tonitru,
 Aligerum volitant subter mille agmina, mille
 Post subeunt, totidemque antevolant acies,
 Et Regis nutum observant & iussa capeffunt,
 Sive urbes fundo vertere sacrilegas
 Seu pestem populis bellumve immittere iussit,
 Miscere & subitis omnia funeribus.
 Ille Austrum, Zephyrumque, ille & te condidit idem,
 Pergis & auctorem lædere, sæve, tuum?
 Ille, velit, potis est damnatum carcere cœco
 Te penitus rupes abdere in Æolias
 Et potis est dura vel te vincire catena,
 Vel procul arentes pellere in Æthiopas,
 Nusquam ubi, queis aleris, queis gaudes, frigora, nusquam
 Aut glaciem aut patrias iam tibi, dure, nives
 Cernere erit, sed quos vicina lampade semper
 Torret & assidue Phœbus hiulcat agros,

Regnat

Regnat ubi semper luditque tepentibus auris
Illa tibi invisâ scilicet aura noti.
Hæc puer & maiora potest, teque improbe quavis
Perdere vel quovis extruciare modo.
Et faciet, pergis quoniam sævire, nec ullum
Heu facis irarum, stultitiæque modum.
Nec te divinus durum puer, optima nec te
Virgo movet largis fletibus uda sinum,
Muta metu, tremefacta animi, externata fragore
Horresco, tua quem stabra cient, puerum
Ah dulcem puerum tua ne mala flamina perdant
Usque timens totis anxia pectoribus.
Sed iam sive metu, dulci seu victus amore,
Seu nostra motus constitit ille prece.
Non antrum horrifonis resonat plangoribus: en ut
Vix siccae huc illuc pervolitant paleæ.
Vana loquor gravius rursùm & crudelius urgens
Ah miserum, ah flentem conficit, & lacrymas
Illius & vanos questus atque irrita nostra
Discerpit campos dicta per aërios.

AD BENEDICTUM XIV.

CUM EX GRAVI MORBO CONVALUISSET.

ELEGIA VI.

SANCTE Senex ipso versantem in limine lethi
Cum vidit nuper te tua Roma, metu
Palluit, & subito pectus concussa dolore
Ad cælum palmas uvidulasque genas
Tollens; o superum, dixit, Rex, o bona virgo
Quam toties gelidis visit in Exquiliis;

Cui

Cui vetus a templo senium deterfit & auro
 Fulgenti & pario cuncta novans lapide!
 O superi, quos ad meritos provexit honores
 Scriptisque & cura pervigil assidua,
 Cultori lethum vestro prohibete, nefandum
 Hoc potius miseræ mi prohibete malum.
 Ille petet cælum victor, lætusque capesset
 Quam sibi iam meritis stravit ad astra viam;
 Me duri miseram casus, me longa sequentur
 Damna Patris chari flebile discidium
 Plorantem, & crebris singultibus incendentem
 Omnia; nec memori longa dies animo,
 Nec rerum ulla queat species obiecta novarum
 Eximere hanc imo e pectore amaritiem,
 Quin repetam laudum tot clara exempla suarum,
 Illaque munificæ tot benefacta manus,
 Et plenum Sophia pectus suadæque leporem
 Ambrosium, & flumen divitis eloquii;
 Quo docet, humanas mira dulcedine mentes
 Quo capit, & captas victor agit propere
 Pulchram ad virtutem; dignus cui vera monenti
 Submittant animos extera regna suos,
 Quem populi, Regesque colant, quem laudet, ametque
 Certatim hæc ætas, dein alia atque alia,
 Quem si dura mihi rapiat mors [ah pater atrum
 Vanescat ventos omen in aërios]
 Vsque vocem; lucemque meo noctemque dolori
 Indulgens largis usque fleam lacrymis.
 Hæc tua, depositum ceu cum flet mœsta parentem
 Filia regalem Roma soluta comam
 Flevit. Nunc eadem latanti pectore gessit,
 Nec cohibet tacito gaudia clausa sinu;

Festa sed ornatis indicit plurima templis,
 Ingerit & sanctis thurea dona focus;
 Atque bonis tanto grates pro munere Divis
 Solvit, læta piis cantibus aura sonat.
 Qualis cum nimum capiti superimpendentem
 Deprensus magno vector in Oceano
 Cernit: ventorum surgentia flamina pontum
 Horrificant: olli corda pavor gelidus
 Incessit: tremuere artus, exsanguia pallor
 Occupat ora, undis naufragus in mediis
 Turpes ne pascat fluitanti corpore phocas;
 Idem si clari continuo Boreæ
 Avida vis nubem solvit fluctumque tumentem
 Stravit, iucundæ gaudia lætitiæ
 Concipit; abscedunt curæ, pallorque, pavorque
 Mersa natant placido turpia monstra mari.

AD N.N. CRIVELLIUM

DE MARIA TERESIA HUNGARIÆ REGINA &c.

ELEGIA VII.

SI quidquam infectum volui indistumque fuisse,
 Id volo de magnæ laudibus Austriados
 Quod tibi sum nuper, dum pergis, amice, negantem
 Hortari atque preces addere, pollicitus
 Ah temere, ah frustra non quod sumpsisse laborem
 Hunc nolim (quid mi dulcius esse queat
 Quid magis optarim vates quam tollere ad astra
 Hanc, Vatum cætus quæ fovet ingenuos,
 Hanc, omnis docti quam cultrix turba Lycæi
 Doctrinæ spem unam præsidiumque vocant?)

Sed

Sed quod (vera loqui scis hæc me Phœbe, scit alma
 Calliope) solem qualis ad auricomum
 Lumina qui attollit cupide spectator, & hæret
 Admirans densis obstruitur radiis,
 Caligatque oculos nec lucem dispicit almam,
 Cuncta sed obscura condita nocte dolet:
 Talis, conor ubi nostri defigere in illa
 Obtutum ingenii, cæca velut nimio
 Fulgore in magna mens mi stupet heroina;
 Tot bona tot dotes perspicit eximias;
 Quas ita sim felix nequeat memorare canendo
 Mœconides Vatum maximus ille licet
 Non tantum Æoliden & Achillea Laryssaum
 Verum ipsos cantu dicere grandiloquo
 Est etiam Divos ausus. Contendere nam quæ
 Austriadi multo possit honore Dea?
 Imperio magna est Juno, Cytherea decora est.
 Ingenuas artes docta Minerva; deam
 Dos sua quamque ornat; dotes complexa dearum
 Illa trium magna est, docta, decora; pia
 Præterea. huc forti virtutis robore septum
 Adde animum & duris casibus indomitum,
 Consiliumque sagax, quo pacem ac bella gubernans
 Fortunam arbitrio torquet agitque suo:
 Non sibi sed populis quod regnat, commoda vitæ
 Cuncta parans, ipsis mentibus illuuiem
 Fœdam illam abstergens, artes quæ fusa per omnes
 Omnem per sophiam turpiter ingeniis
 Doctorum insedit, cum Graius cumque Latinus
 Externis cessit sordibus ille nitor.
 Adde huc progenitos heroas, germina dia,
 Stat quibus Austriacum, stabit & usque, genus,

R

Stabunt

Stabunt ipsa etiam magnæ benefacta Parentis
 Nec longo annorum victa cadent senio.
 Hæc ingens, hæc me tot rerum copia terret,
 Miranti hæc vocem surpuit atque animum.
 Quare promissas noli iam poscere laudes
 Ni vis forte aliquo laudis habere loco
 Ipsum hoc quod dixi, Vatum audax vincere cuncta
 Illius vinci laudibus ingenium.

A D

FRANCISCUM MARIAM ZANOTTUM

ELEGIA VIII.

TUne igitur Phœbi & Musarum fama Zanotte,
 Et Tusco & Latio carmine sensa potens,
 Aurea sensa tuæ solus depromere mentis,
 Sic nunquam ut rebus discrepet eloquium,
 Et pulchra in pulchris niteat sapientia verbis,
 (Auro gemma velut condita fulgidulo
 Nativam intendit lucem & formosius ardet,
 Ardentem cupidis nupta novella oculis
 Miraturque tuens capitique imponere flavo,
 Aut collo rarum gestit habere decus)
 Tun' pateris, Tusco quæ sunt tibi condita versu,
 Me versu hoc veterum dicere Romulidum
 Conari, atque tuam prolem traducere veste
 Exutam dives quam dederat genitor
 Regali fulgentem ostro pictamque figuris
 Omne genus, Nymphis prodigium Arniasin?
 Quin mi etiam (mirum) grates agis ut bene de te
 Promerito, laudes laudibus accumulans

Large atque effuse; quas cum, vir magne, legebam,
Quamvis mulcebant gaudia blanda sinus,
(Nam quis, quem laudat, laudari nolit ab illo?)
Attamen heu totis erubique genis,
Agnovique nihil meritum me tale, tuum sed
Possesse capi quovis pectus ab officio;
Teque itidem ut sophia præstas & carminis arte,
Præstare antiquis moribus & facili
Ingenio, quidquam nec rerum spernere posse
Qualecumque tuo quod facimus studio.
Quo me actum vertisse istæc tua carmina, Musa
Testis erit; lateri si ramen illa meo
Additit, ac non me longe averfata refugit
Conantem illepidis perdere versiculis
Tam bona sensa: tibi adspirans quæ scilicet ipsa
Dictarat Pindi vertice in aërio
Ingenuos propter fontes, genus unde leporum
Omne fluit. Quos mi tangere si superi
Dent fontes, frustra quæritos tempore longo,
Non parvam e libro divite particulam,
Sed totum adgrediar versu vulgare Latino;
Ut quæ Arnus scit nunc & Padus & Tiberis,
Italiæ fines intra non digna latere,
Isterque & Rhenus iam sciat & Tamesis.

A D

JOANNEM BAPTISTAM ROBERTUM S. J.

ELEGIA IX.

HOc fuit a magno quod mi, Roberte, Zanotto
Aureolum nuper venit epistolium,
Quo grates agit ingentes de re hercle pusilla,
Seque meo captum prodit ab officio,

R2

Carminè

Carmine quod Tusco quæ luserat ipse, Latinis
Verti ego per ludum paucula versiculis.
Nempe virum ambierat vestra suada ista Camœnæ
Vasra subire animos carmine blandiloquo,
Et mulcere imos sensus & fallere mentes,
Quam vult rem pingens ut lubet, atque humiles
Attollens cœli super aurea sydera nugas.
Jupiter! ut scite versibus illa meis
Conciliat pretium! Charitas mihi pangere carmen
Aggresso fingens nescio quas subito
Adstare atque manu certatim fingere crinem,
Et dare de verna mollia ferta Rosa,
Ora iocos circum interea volitare pudicos.
Quas ego iuratus dicere non dubitem,
Jam Charitasque iocosque omnes a me procul esse,
Quam procul est muris Felsina Romuleis,
Felsina quæ Charitas cunctas sibi vindicat uni,
Quæ cunctis cunctos surpuit una iocos
Atque tua, atque tui rara virtute Zanotti;
Quem tu nempe tui carminis illecebra
Induxti pulchre in fraudem si vera putavit
Istæ de nostro callidus ingenio,
Quæ dixti me æquans Rogero scilicet illi,
Illi terrarumque orbis & astriferi
Mensori egregio, niveis qui nempe quadrigis
Me tardum ac segnem flammeus antevolat;
Cui me qui confert, possit viburna cupressis
Conferre aut colles montibus aeriis.
Ipse virum naviq̃ue & miror pectore toto,
Atque mihi multis partibus antefero.
Quamquam nec studiis Musarum scita Mathesis,
Lineolas nec, queis omnia mirifice

Carmine

Conficit

Conficit ac pandit naturæ arcana latentis,
Pieridum sacris cantibus antefero.

AD AMPLISSIMUM PRÆSULEM

SUPPRESSO NOMINE

ELEGIA X.

Qualis ab aërio præcelli vertice montis
Pastor sæpe orbem suspicit astriferum
Admiransque oculos circumfert, nec tamen omnem
Noscere vel numerum, vel potis est varias
Astrorum formas, magno quæ diffusa mundo
Certatim fulvo lumine cuncta micant,
Cuncta simul præbent spectaclum dulce tuenti;
Talis ego laudes eximias cupide
Jamdudum cerno, Præsul, queis, inclute, fulges,
Nec secus ac cælum syderibus radians
Aurea perpetuæ diffundis spicula lucis:
Sed mi nescio quis mentem animi tacitus
Invasit stupor attonito; nec dicere spes est
Quotnam sint, quam prædita sint specie
Singula quæ mi aciem magna & miranda laceffunt.
Igneus ingenii te vigor ille, animum
Qui ciet ac vento citius volucrique sagitta
Hac illac celerem fertque refertque, sinus
Multiplices veri scrutantem atque abdita rerum
Te pulchre insignit, fulgidus ille nitor
Doctrinæ, ingenii quæ dux terrasque peragrat
Et maria, & cæli templa supervehitur,
Omnia commonstrans digito quæ noscere fas est.
Adde huc doctrinæ flexanimam sobolem,

Quæ

Quæ lucem affundit rebus, quæ pectora mulcet,
 Suada potens dulci dulcior ambrosia.
 Quid vitæ rectrix Prudentia? qua sine recte
 Nil fieri; non urbs non domus ulla queat
 Stare diu adversæque ictus evadere sortis.
 Quidnam illæ innumero quas numero eximias,
 Ingentes, plenas virtutes æthere ab alto
 Ingerit humanis mentibus alma Charis,
 Terrenamque aufert labem, similesque deorum
 Esse dat? innitens queis animus humilem
 Naturam supra cœli petit impiger arces,
 Jamque Deo cupide se magis atque magis
 Mente avida totum iungit, verique bonique
 Notitias prima combibit e scatebra.
 Inde hominum visit cœtus, vitæque magister
 Vera docet, fancit iusta: ducem populi
 Hunc sibi certatim cupiunt adseiscere, cunctos
 Qui regat imperio, consilioque iuвет.
 O felix talem si qua est gens nacta, regendum
 Seque dedit! quamvis Africus & Boreas,
 Ventorum Æoliis & quidquid prodit ab antris
 Sæpe ratim undoso iactet in Oceano.
 Ah pavidam! ah scopulo allidi, frangique timentem
 Ille tamen forti pectore trans tumidos
 Iactatam fluctus ducet, clavumque tenebit,
 Dum sternat facilem lenior aura viam.
 Felix quæ talem nacta est... iam nacta profari
 Parce alia & vocem supprime Calliope,
 Officio ne iam pecces, ne nomine presso
 Quem laudas certis proditus indiciis
 Noscatur iam vir. Nam quamvis mitior agno est,
 Aut agno si quid mitius esse potest,

Dicitur

Dicitur irasci torvus nec parcere voci
 Si quis forte aliquam viderit, ac populo
 Monstrarit laudum, celari quas cupit ipse
 Nequicquam multo lumine conspicuas.

CLEMENTI XIII. PONTIFICI O. M.

DE LUDOVICO FRATRIS FILIO S. MARCI
 PROCURATORE FACTO.

ELEGIA XI.

ET si te Petri suprema in sede locatum,
 Unde hominum servas providus omne genus,
 Consulis & sæclo cupide in sua damna ruenti,
 Curarum assidue millia multa premunt,
 Nec mora quin aliud ex alio semper tibi sanctum
 Perfundat multa pectus amaritie;
 Dum aut Orci e tenebris librorum tetra venena
 Aut aliquid alicunde exoritur sceleris,
 Gliscere nec fraudum cessat genus omne, tuoque
 Moliri usque malam perniciem pecori:
 Attamen hic certe tibi candidus, hic tibi certe
 Gratus ab Eoo prodiit amne dies;
 Quæque bonas mulcent blande bona gaudia mentes
 Attulit, atque omnes lætities animi.
 Ille tui Fratris claro dum sanguine cretus,
 (Quem Roma optanti restituit patriæ
 Nuper; necdum etiam nivea per mœsta cadentes
 Desiit ora manu tergere lacrymulas;)
 Præclarus Marci curator limine ab alto
 Insignis Tyriæ prodit honore togæ.

Tantus

Tantus ut in Veneto niteat, vigeatque senatu,
 Quantus Romuleis hic nitet in patribus
 Carolus; eximiis tibi quem virtutibus auctum
 Purpureo in cœtu semper adesse vides,
 Inque sinu tacito lætatis suaviloquenti
 Ore ubi fida pio e pectore consilia
 Incipit egregie cordatus promere: fantem
 Suspiciunt sacri, prima virum proceres.
 Cui similem (nam cur non te de colle Quirini
 Absentem hæc longe nostra Thalia vocet
 Nota tibi, & partum ex merito gratetur honorem
 Promens lætitiæ conscia dicti suæ?)
 Cui similem te conspiciet, Lodoice, sedere
 Inter præcipuos curia vestra patres
 Magnarumque usu rerum ingenioque vigentem
 Acri, vi Sudaæ non sine flexanima.
 Ingredere o magnæ magnum iubar addite genti,
 Et decus antiquis adde novum titulis.
 Urbs tibi se pulchre vident ut Neptunia comptis,
 Et varia ornatas præbet ab arte vias?
 Argentoque, auroque, & lucidula crystallo,
 Et serum pictis omnia velleribus
 Collucet late; late circumstrepit aura
 Et plausu, & votis, lætifico & fremitu.
 Quem procul excipiunt summa Tritones ab unda,
 Excitæque udis Nereides domibus,
 Et vastæ pelagi qua se extendere lacunæ
 Rezonidum claro nomine cuncta sonant.
 Rezonidum atque tuo præ cunctis, optime Clemens,
 Adriaci nam te magna maris domina
 Progenito gaudet, multoque est læta magis quam
 Sola quod Adriaci est magna maris domina.

Quippe illam ut mire tu, sic te diligit illa,
Et civem esse suum iactitat assidue.
Et quod clara novi per te splendoris adepta est,
Omne cupit domui reddere grata tua.
Sic eat, o, tecumque pie tua patria nunquam
Certare alternis desinat officiis:
Atque tuos ornet, totque inter tristia rerum
Et magni curas imperii anxiferas
Interdum tibi sollicito frontemque serenet
Compleat & dulci pectora lætitia.

A D

ABUNDIUM REZZONICUM CLEMENTIS XIII.

Fratris filium Senatorem Urbis Romæ declaratum.

ELEGIA XII.

Non ego mirari dites, nec mittere suevi
Blandiloquam ad Procerum limina Calliopen;
Nec si quid magnum vulgo pulchrumque videtur
Suspensio attonitus lumine suspicio;
Nec si quem plausuque favens, fremituque secundo
Certatim omnigenis turba virum celebrat
Laudibus & superis miscet diis, hunc ego laude
Idcirco dignum scilicet esse puto:
Dignum cui Vatum sudet chorus & caput almæ
Certent flore novo cingere Pegasides:
Sæpe etenim est magno se se ut vir iactet honore
Dives, & antiquis clarus imaginibus,
Et multâ stolidum percerrat luce popellum,
(Externa quando hic ducitur a specie)

S

Quem

Quem si intro inspicias penitusque excusseris ipsum,
 Sit foeno atque alga vilior æquorea.
 Una meas virtus sibi vindicat, una Camænas:
 Sive illa in tuta deliteat latebra
 Sub lare privato vix ulli cognita, ceu cum
 Gemma sub alpina condita rupe later;
 Seu luce in media dat se se clara videndam,
 Gemma velut longus quam labor e tenebris
 Protractam pulchreque politam aut vertice flavo,
 Aut niveo sponsæ collocat in digito:
 Illa micat flammisque aut soli obversa nitore
 Spectantum irritat lumina fulgidulo.
 Cui similem nunc te nemo non gaudet, Abundi,
 Publica produci ad mûnia, & eximio
 Augeri, tua quo virtus clarescat, honore,
 Nota magis posthac omnibus atque magis.
 Quippe tuus, qui te dulci complexus amore
 Diligit, inque ipsis fert oculis, Patruus,
 Miratus moresque tuos atque acre iuventæ
 Surgentis primo in limine iudicium,
 Cultumque ingenuasque artes, studiumque iuvandi
 Rem Latiam atque hominum, qua patet, omne genus,
 Non tulit indecori privatum degere in umbra,
 Et tibi te soli vivere; sed populis
 Jura dare, atque alta Capitoli ex arce parare
 Multa suis iussit commoda Romulidis,
 Et primum dixit civem, prisceque Senatus
 Et sedem, & clarum nomen habere dedit.
 Dii tibi Nestoreos dent annos, dii tibi, Clemens,
 Aurea, quæ condis, sæcla videre diu,
 Tam clarum cupidæ iuvenem quod præficias urbi.
 Hoc sibi collatum martia Roma decus

Agnoscit,

Agnoscit, gaudetque; suos nec iam illa Camillos,
Nec meminit Marios, Scipiadas, Fabios,
Invictosque Catones, aut si quos magis hisce
Mirata est olim Curia Sancta Patres:
Curia concilio Regum illæc nobilis, unde
Jura sibi Reges sceptriferi & domitæ
Armorum horrifico gentes terrore petebant
Memnonio longe ab littore ad hesperium
Litus quotquot erant, & finibus Atlanteis
Meotim & montes usque ad hyperboreos.
Hanc Patrum speciem, hæc prisca decora alta senatus
Urbs iam nec memorat Martia, nec meminit.
Te solo gaudet, sibi te præclare Senator
Concessum ingenti lætitia celebrat,
Et clarus iactat certatim ad sydera voces;
Aura tuo late nomine pulsa sonat.
Vidi ego [nil Vates non cernunt] vidi ego Romam,
Hæta & cristato vertice conspicuam
Rupe in Tarpeia, ridenti expromere vultu,
Testari & plausis lætitiæ manibus,
Teque alti cupide Capitoli ad tecta morantem
Late diffuso sæpe vocare sinu.
Cui flavus pulche de flumine responsabat
Mite caput sero vinctus arundineo
Tibris, eum circa Nymphæ choreas ducebant
Pulchraque Neseæ, pulchraque Calliroe,
Xantoque, Drymoque, & Beris candida, & omnes
Vndis excitæ Naiades thalamis,
Quas inter medius de te narrabat, Abundi,
Plurima & egregias corporis atque animi
Egregias, Divum & concessas munere paucis,
Tollebat dotes laudibus astra super,

Vt tibi cunctæ omni compleverint pectus honesto,
Et sua quæque tuo largiter intulerit
Dona sinu virtus, ut sedem tempus in omne
Formarit sibi sub pectore quæque tuo.
Illa sagax vitæ dux omnis, quæ videt acri
Multa oculo, finesque implicitasque vias,
Et varios rerum flexus, tempusque, locumque,
Queis male neglectis nil pote confieri.
Quæ geminis tenet æquato examine lances,
Quæ mentem casus firmat ad horribicos,
Fortunæque istus adamantina ridet iniquæ,
Quæ motus animi temperat indomitos
Fræna tenens ne quo se fæde infana libido
Proruat; illa malis si male deliciis
Ambiat incensum fallax Amathusia pectus,
Si quando Idalius venerit ille puer,
Ille vaser iuvenum pestis, volucresque sagittas
Promat & infestas expediat faculas.
Hæc pater auditus flava Tiberinus ab unda
Inter mirantes pandere Naiadas.
Teque suum dixit, tanto & gavisus alumno est,
Seque mari tumidus prætulit Adriaco.
Præterea addebat quiddam de stirpe futura,
Utque potens Latio Rezzonidum incipiet
Diffundi genus, late increbrescere septem
Collibus æternæ germina dia domus,
Atque alii, atque alii clara de stirpe Nepotes
Vsque novam pubem Romuleam serie
Fulcire, ac lucem Romanis addere fastis;
Vnde & purpureos gaudet usque patres
Roma legi interdumque aliquem se attollere Petri
Ad sedem summi culmen ad imperii,

Virtutesque almas magni & benefacta referre
Clementis. Tibrim talia commemini
Dicere: quæ Proteo didicit monstrante vel ipse
Fatorum arcanis legerat in tabulis.
Illum Pastores, illum audivere canentem
Tauri non herbæ, non memores laticis,
Pallentesque alni e ripa ceu dicta probarent
Visæ sunt motis frondibus annuere.

D E

ACERBISSIMO CHRISTI CRUCIATU,
AC B. VIRGINIS MATRIS MOERORE.

ELEGIA XIII.

EN iterum tristes ad fletus, flos ubi Vatum
Annua divino sacra refert tumulo,
Adsum, magna vocant quo me tua iussa, Neralce;
Etsi nec versus pandere suavidicos,
Mœsta nec Aonia præcingere tempora lauro,
Fila nec auratæ pellere nunc citharæ
Optarim: dulci sed me subducere cœtu
A comitum, & solas quolibet in latebras
Abdere, vel parvi subter fastigia tecti,
Vel densum obscuris in nemus ilicibus,
Aerias aut in rupes, Solimeia montis
Quæ iuga, de Domini cæde cruenta mei,
Mi referant. Illic laxarem fræna dolori;
Atque hoc pro cantu fundere iustificos
Præstaret gemitus, mista & suspiria crebro
Singultu; abiectumque, ægrum animi, attonitum
Nil fari,

Nil fari, sed perpetuo tabescere fletu.
Qualis sollicito qui lapis in Sipylo
Usque madet, lacrymas nec cessat fundere falsas;
Quem subter casu stillicidi affiduo
Fons sonat, & rauco trepidans per scrupea saxa
Murmure nescio quam conqueritur Niobem,
Magno quam perhibent victam obriguisse dolore
Desilentem prolis fata cruenta sua.
Illa suam flevit prolem: tabescere largis
Me iuvat in Domini cæde mei lacrymis.
Mi quisquam flendi tam caro in funere leges
Dicat? me lentum hæc tam fera supplicia
Cernere tam cari capitis, misere nec lamenta
Et gemitus totis rumpere pectoribus
Mœrentemque, udumque genas, luctuque furentem?
Quid mater, qua nil dulcius esse potest,
Illa Dei, atque hominum mater formosa piorum;
In cassum quæ flet, quæ gemit anxifera
Curarum sub mole? Tuus, Virgo aurea, non me;
Virgo tuus non me vulneret iste dolor,
Possit qui chalybis duram vim frangere? non tu
Pressi tot ærumnis, non tua progenies
Hunc animum penitus luctu demergat amaro,
Exprimat his iuges ex oculis lacrymas?
Atqui bruta etiam tellus convulsa fragore
Ingenti scisso mœsta sinu ingemuit,
Fluminaque ingemuere, & montes, & nemora hirta,
Litora que, scopulique, & mare monstriferum.
Ipse etiam cælo flevit sol aureus alto,
Fulgentem & clare cæsariem capiti
Detrahit, lucisque almæ volitantia longe
Tela dolens atram condidit in nebulam.

Hæc

Hæc olim: nunc multa itidem post sæcla novamus
Ploratum ingentis mœstitiæ comitem.
Nam tamenetsi heros magnam semel exantlavit
Ærumnam, illaque tot præteriere mala;
Nec quidquam superest nisi laus, & præmia laudis:
Etsi iam templis victor in ætheriis,
Jam victor, domita iam clarus morte, laborum
Nec memor æterna vescitur ambrosia;
Et mater dulci gnato comes inter ovantum
Pulcra sedet lætas cœlicolum choreas;
Mens tamen hæc mœstis ignorat cuncta diebus,
Tempore in hoc lætum nil meminisse potest.
Illa modo series magnorum immensa dolorum,
Quosque tulit gnatus, quosque tulit genitrix,
Occursat, mœstaque meum caligine pectus
Opplet: cuncta ipsos nunc fieri ante oculos,
Cuncta meo penitus mi fixa in corde videntur;
Usqueadeo mœstis fervet imaginibus,
Horretque, ægrescitque animus, nec cernere Patris
Summi probroso in robore progeniem
Suffixam sæde; miseram nec cernere matrem
Sustinet infandis luctibus implicitam,
Pallentemque ægramque, informi proxima trunco
Dum stat, dum gnato proxima stat gelida
Rupe super, gemitusque audit, cernitque cruorem,
Omnibus e venis qui fluit, & niveos
Irrigat exundans artus, rivoque tepente
Subter humum, duros irrigat & lapides.
Nate Deo, nostri nimium memor, immemor cheu
Ipse tui, si quid, si quid adhuc superest
Sanguinis, ah cohibe: iam large fluxit: & una
Humanum potuit gutta piare genus.

Nostra

Nostra salus nimio constat tibi: pone labori,
 Pone modum & vitæ, lux mea, parce tuæ.
 Ista, velis, nil te iam crux, clavique trabales
 Lædent, nil densis texta corona rubis.
 Vanescet tumor hic, vanescent vulnera, nusquam
 Livor erit, tua qui candida membra notat:
 Membra, olim puro diæ quæ sanguine matris.
 Ipse suis formans finxit Amor manibus:
 Addidit & rarum formæ decus: hei mihi! quonam
 Forma, tuo quonam fugit ab ore decor?
 Purpureæ quonam fugit flos ille iuventæ?
 Quo lepor, & dulci dulcia melle magis
 Verba, humeris densum quæ vulgus nuper avebat
 Excipere? Vt patrias millia multa domos
 Linquebant! montesque & desertas convalles
 Complebant cætu, litteraque & scopulos,
 Mirantes: dulcesque epulas, & munera somni
 Obliti! formæ tantus in ore lepos,
 Tanta inerat vultuque, & blandis gratia verbis.
 Nunc tacitum, exangui corpore, semianimum,
 Tristi perfusum tabo plagisque tumentem
 (Credo equidem) vix te noscere quæ genuit
 Ipsa queat: matrum quot sunt lætissima quondam,
 Nunc mæsta & largis uda sinum lacrymis.
 Væ miseræ! ut tristes exercent pectora curæ,
 Infixusque alte venit ad ossa dolor!
 Non secus ac duro si quis præcordia ferro
 Transadigens, ipsam sede animæ, rigido
 Cor petat ense, secetque in partes, & ferus addat
 Vsq̄ue nova infligit vulnera vulneribus.
 Scilicet hoc, prisco patrum de more puella
 Cum dulcem in templo fisteret unigenam,

Magnus terriloquo portendit carmine vates;
 Hos matri luctus dixit, hic ille dolor,
 Hic gladius, mœsta attonitus quem mentē canebat,
 Ora pio fletu cana tepefaciens.
 Vera senex nimium tua sunt oracla; parenti
 Traicit en molles cura dolorque sinus.
 Illa quidem durum constanti mente laborem
 Perfert, nec flavam solvère cæsariem
 Conspecta est, tenuesve humeris abscindere amictus;
 Non fesso ad terram corpore semianimis
 Concidit: extremo natorum in funere matres
 Qualem mœstitiæ promere signa solent.
 Sed pallet, sed turgidulos non deicit agra
 Usquam oculos dulci a pignore, sed gemitus
 Interdum inceptat, materni parva doloris
 Indicia, at luctus maxima pars penitus
 Obscuris animi penetralibus abdita gliscit,
 Curarumque intus millia multa latent.
 Quas inter medius residet, gnatique cruentam
 Effigiem in lævo sculpsit amor latere;
 Immanesque adigit procusa cuspide clavos,
 Texit & hirsutis spinea ferta rubis.
 Pingit purpureum qui defluit inde cruorem,
 Pingit quæque suis vulnera læva locis,
 Liventesque notas flagrorum. Exemplar imago
 Jam retulit, iam se filius atque suas
 Materno cernit pœnas in corde; nitenti
 Ceu totum qui se conspicit in speculo,
 Atque suam agnoscit faciem, formamque, habitumque,
 Et quæ sit species, qui sit in ore color.
 Quæ prius in pura Crystallo cuncta figurant,
 Dein reduces oculis insinuant radii.

Acer Amor, si fas est, operi iam parce cruento.
 Heu gnatum, heu matrem perdis; imago duos
 Sauciat una. Procul, procul istinc ducite divam
 (Humani sensus si quid inest animo)
 Quisquis ades. Fidæ comites, abducite divam
 Vos longe. Matrem filius heu miseram
 Vulnerat adspectu; maternum saucia pectus
 Adspectu natum vulnerat illa suo.
 Ah nobis, ah quid fiet si tempore in uno
 Utraque deficiat vita? quod heu superest
 Solamen fessis? hoc rerum in turbine cuinam
 Linquimur? Hæc potui dicere, docta cohors.
 Quod restat, si quis tam firmum pectore vates
 Robur habet, mœstis versibus expediat.
 Me iuvat hic tacitum largo tabescere fletu.
 Odit sollicitus verba diserta dolor.

CRISAURI PHILOMUSI

IN LAUDEM

SEQUENTIS CARMINIS

De Bono Ærumnarum

AD LECTOREM

ENDECASYLLABUM.

Q Uæris Optima, profutura quæris
 Vitæ dogmata curiose Lector?
 Evolve hos Elegos mei *Cunichi*,
 Queis nil sanctius, elegantiusque.
 Hinc facessite blanduli Catulli
 Hinc discedite comptuli Propertii,
 Et si qui numeros cient prophanos

Concin-

Concinutque modos parum severos.
At vos *Cunichia* venite Musæ,
Plenæ mellis & Elegantiarum,
Pœnitudinis atque lacrymarum,
Sacra carmina candidi *Cunichii*
Vos exosculor o piæ Camœnæ
Et totis relegam lubens diebus.

De Eodem Epigramma.

Christiadum veterum voces, & verba Piorum
Et Christi placitis dogmata mixta tuis.
Quo virtus radiet pretio, qua luce coruscans
Illibata malis fulgeat in mediis
Cunichi præclare doces hoc carmine, & inter
Christicolum sanctos scriberis ipse Patres.
Non solum tua charta docet; tu perficis author
Quidquid inoffensa religione iubes;
Vt si hominum generi queat haud *Ærumna* placere,
Possit ab ingenio picta placere tuo.

Ad Eundem.

Quamtu *Ærumna* hominum generi fiet utilis ægro
Tam bene facundo dum pius ore refers,
Ingenium laudant omnes, mirantur acumen,
Fœcundique stupent divitias animi,
Verbaque quæ dici Christo præeunte videntur,
Spiritus aut poterat quæ docuisse facer
Materies o ingenio dignissima tanto!
O dignum tantâ materie ingenium!

AD SODALES SUOS

DE BONO ÆRUMNARUM, HABITA IPSO
EPIPHANIORUM DIE.

CARMEN ELEGIACUM XIV.

Nunc me nec cælo monstratum cernere fidus
 Sancta nec Eoos ducere ad antra Duces,
 Nec quæ hodie, Socii, patrum de more novastis
 Ad Domini cunas dicere vota iuvat,
 Merentemque vagumque animi nec verba disertæ
 Jam struere, & blandæ fila movere lyræ
 Optantem, solo tacitum sed flere cubili,
 Et tristi mœstas imbre rigare genas
 Tempore in hoc duro, nostræ quum tot mala gentis
 Sollicitum curis omnibus excruciant,
 Pervelluntque acri morsu, retrahuntque parantem
 Has me ad Musarum vertere delicias.
 Heu mala tot nostræ gentis quam concutit ater
 Turbo; ut quæ magno cymbula in Oceano
 Jactatur, nunc alte unda suspensa tumentis,
 Nunc undas inter clausa: nec interea
 Aoliæ cessant circum stridere procellæ
 Infestusque vagis puppibus Oarion.
 Et tamen est mœstis quædam plorare voluptas
 Sæpe gravis blando carmine cura solet
 Mulceri, ut leni veluti perfusa sopore
 Pectora ne tristi spargat amaritie.
 Sæpe etiam toto penitus de corde fugatus
 Omnis in aërios mœror abijt Zephyros.
 Testis læssides extorrem quem nemora ipsa
 Flebbe reor, quum sese abderet in tenebras
 Horrentum

Horrentum nigras antrorum, si qua latebra
 Mortis ab indignæ faucibus eriperet,
 Quæ se inopi & profugo torvam super ostendebat
 Vsque virum dura terrificans facie.
 Ille tamen blando fallebat carmine curam,
 Et sæpe Engaddi vertice in aërio
 Odollæ aut celsa residens in rupe sub auras
 Jactabat mæsto e pectore suavidicum
 Carmen: cui valles & flumina responsabant,
 Reddebant missos & iuga pulsa sonos.
 Interea mæror longe secesserat, alis
 Ludebant circum gaudia purpureis.
 Salve ingens Jessida, idem Rex, carminis idem
 Princeps & sacræ grande decus Citharæ.
 Tu dux: ire iuvat tua per vestigia: mæror
 Hinc procul immanes cedat in Odryfios,
 Aut quæcumque usquam gens est mage læta secundæ
 Ebria cui fortis corda favore tument.
 Oblitæ cœli ac superum sædeque ruenti
 In scelus errorumque implicitæ laqueis
 Hinc metus, hinc absit nigræ formidinis horror,
 Pallidus informi nec sit in ore color.
 Spes adsit firmetque animos dum certa propino
 Pharmaca, queis nostro fit medicina malo:
 Dum testor quæ me ratio, quæ lucidus ille
 Thesaurus veri pagina sancta docet.
 Ferte viri molem quanta est ea cunque laboris.
 Est gravis at nulli noxius iste labor,
 Est gravis at multis pariet bona multa paritque,
 Virtutem adversi quandoquidem exacuunt
 Casus, eos dura ut ferrum; partem licet inde
 Abradat scabri concita vis lapidis.

- Virtuti adversi nil possunt demere casus;
 Externæ sed si forte aliquid maculæ
 Adpersum est, si quid scædum se immiscuit intro,
 Secernunt purgantque omnia. Qualis aquæ
 Frigidus ille humor, quem lucidulæ crystallo
 Assimilem rupes ardua progenuit,
 Cessantem paullum si forte in gramine molli
 Vel pastor baculo vel pede turbat ovis,
 Decolor & lapsu tacito, dein aspera præceps
 Inter raucifono murmure saxa fugit,
 Scruposos per & amfractus & scabra viarum
 Multicavo angustum in pumice transit iter.
 Interea cœni quidquid fuit intus id omne
 Exiit atque lacu marmoreo excipitur
 Distrahiturque avide, plenæ ad convivia mensæ
 Splendeat, ut paris lucidus in cyathis.
 Illa etiam fulvi dives natura metalli
 Deponit sordes ignibus in mediis,
 Quidquid & obscenæ, terræ intra viscera facis
 Hæserat id rapidis flamma voluminibus
 Flamma vorax torquet, penitus flamma eximit, atque
 Exemptum in nubes dissipat aerias.
 Illa tamen quemnam flavescens præbeat usum
 Massa? foret certe nil nisi pondus iners;
 Nec multum ferro aut lapidi præstaret honore,
 Quamvis pura, expers & penitus maculæ:
 Ni flamma ex acrieductam, ardentique camino
 Artificum durus totqueat ille labor,
 Extendatque trahens productam in mollia fila,
 Gallica queis tenui sæmina pingit acu
 Purpureas regum vestes; incude gementem
 Vel super & multo verberare perdomitam

Diducat lamnam in tenuem, lenique ciendas
 Languentis Zephyri flamine bracteolas.
 Queis altum possit pulchre fulgere lacunar
 Tela vel artificii picta nitere manu.
 Quid? niveum marmor non ferro cedere acuto
 Instat Dedalea clarus ab arte faber,
 Ille nihil parcens? validis late sonat aura
 Ictibus, inque orbem fragmina diffiliunt;
 Donec ab informi saxo vel matris imago
 Iesseæ, iuvenis forma vel aligeri
 Exit, spectaclum populis, arisque locanda?
 Quid tellus? multis faucibus vulneribus
 Ni rastrumque ferat patiens & vomeris unci
 Dentem, hirsuta rubis horreat usque, sinu
 Nec pingues pleno spicas, nec dulcia poma,
 Nec foetus possit fundere vitigenos,
 Nec dici omniparens lucisque efferre sub auras,
 Tam varia hæc nostris usibus apta bona.
 Hem, quod aquæ fulvumque aurum quod marmor, & alma
 Tellus ærumnis scilicet, hoc homines
 Debemus; quæ nos agitant versantque premuntque,
 Atque modis torquent omnibus, erudiunt
 Sed tamen, & sordes abstergunt & bona puro in
 Pectore virtutum germina progenerant.
 Germina sanctarum virtutum, queis nihil usquam
 Est homini quod sit pulchrius & melius.
 Nam quis ubi incubuit nigræ vis dura procellæ
 Non toto vanos expuit ex animo
 Fastus, & stultum deponit corde tumorem?
 Ergo illa in penitis continuo exoritur
 Sensibus, illa sui contemptrix diva, locari
 Quæ vult extremo parva humilisque loco,

Sed

Sed parvamque humilemque alti Rex magnus Olympi
 In sublime manu provehit usque sua.
 Hanc sequitur vili se se patientia panno
 Involvens, duris casibus indomita,
 Indomita atque invicta animi & mala cuncta ferendo
 Vincens, ut favis obvia turbinibus
 Rupes quam circum ponti se cæcula frangunt.
 Adde huc spem, mergi nescia, quæ melius
 Confidit lapsis rebus fore, vimque Tonantis
 Et promissa memor cogitat usque, preces
 Adde etiam castas cæli ad convexa volantes,
 Et suspirantium pectoribus gemitus
 Proruptos inis, & largo lumina fetu
 Uda vocantum altis vocibus auxilium.
 Auxilium, summi auxilium Patris implorantum,
 Si quam tam duro in tempore mittat opem.
 Atque aliquis iam terga cruento cædere flagro
 Pectoraque infesta tundere aperta manu
 Incipit, aut lateri procusa cuspide ferrum
 Aut cilicum setis horrida texta adhibet;
 Constringitque arctans. Jam plena fercula mensæ
 Odit, nec poni dulcia liba cupit,
 Non volucrem aut longe quæritos per mare pisces
 Ipsa sed obscuræ frusta iuvant Cereris
 Vilia, pubentesque herbæ, vescumque legumen
 Sobriaque Albano dulcior unda mero est.
 Sunt, longa assuetis requie, mollique cubili,
 Queis ærumna omnem depulit ex animo
 Torporem; & docuit noctes vigilare serenas,
 Aut fessum in gelida sternere corpus humo.
 Sunt quos, lætitia sese profundere inani
 Suetos & nugas corde agitare leves,

Mentibus omnivagos oculis scæde omnituentes,
 Ærumna haud longo tempore mirifice
 Composuit rigidæ ad normam virtutis, & alto
 Mentem animi cælo, lumina fixit humo,
 Mœroremque pium inspirans & vana coërcens
 Gaudia dementi proxima stultitiæ.
 Candida quid sancti servatrix diva pudoris?
 Ærumnæ multum debet & ipsa; gravi
 Pondere curarum nec pressis blanda voluptas
 Obscœnis mentem pulsat imaginibus;
 Incassumque faces agitat scædus puer ille
 Ille comes risus nempe levisque ioci.
 Quid bona paupertas, fortunæ dona faventis
 Quam certant miseram sedibus e propriis
 Exturbare astu paullatim, & pellere matrem
 Matrem heu gnatorum a limine? nonne viget,
 Nonne suas servat multo iam tutior ædes
 Vnde abiit rerum copia pulsa procul?
 Copia, paupertas multo quam valdius unam,
 Quam duramque famem & frigora sæva timet.
 Quicum velle negat sub eodem vivere testo
 Et iungi diti nempe repugnat inops.
 Illa quid intentis nutum quæ servat ocellis
 Restorum & dictis omnibus obsequitur?
 Illa Deo virtus vel blandi thuris honore
 Vel pecudum fuso sanguine grata magis?
 Pulchrius adversis in rebus clara refulget
 Substringitque aurem strenua ut imperium
 Audiat & quod opus non pigra mente facestat
 Nec durum quidquid difficile esse putat;
 Nec vanas fingit causas, nec segnis in horam
 Differt, deprensi fluctibus ut tumidis

Discurrunt iussi sua quisque ad munia nautæ:
 Hic remis torquet cæcula, deonerat
 Sentinam hic fluctu, hic per veliferas antennas
 Aerium prono pectore scandit iter.
 Iussa nec expendunt sed, quæ vox una magistri
 Misit, festinos ipsa pericla ferunt.
 Ante sed, o socii, possim quam dicere quotnam
 Ærumna e pleno germina dia sinu
 Omnigenæ fundat virtutis, Phœbus Olympi
 Qui medium curru celsus in ignifero
 Pulsat, ad occiduam pronus descenderit undam
 Cæruleo & flavum merferit amne caput:
 Nec linguæ centum, nil non comprehendere aventi,
 Oraque centum & vox, ferrea sufficiat.
 Hos ego mi ærumnæ fructus, hæc tot bona malim,
 Has tam multiplices divitias animi;
 Malim certe, auri quam si quidquid fuit usquam
 Fortuna in nostram congerat ipsa domum;
 Nostraque ab occasu si late solis ad ortum
 Ingens in niveis fama triumphet equis.
 Quo mihi opes inopes, vanæ ludibria sortis,
 Quæ tenuis venti flamine cassi volant?
 Quis nec inest solidum quidquam & pernibus auris
 Ocyus exigua præteriere die,
 Quum maneat lethi victrix æternaque nigra
 Virtus Ærumnæ candida progenies.
 Attamen infelix hominum gens, quos super, ehœu!
 Incubat obscuris horrida nox tenebris,
 Quantas Cimmeriis perhibent horrere sub antris;
 Quod futuri rem ipsam haud cernimus, at vacuas
 Umbrarum formas vana & simulacra sequentes
 Nescio qua scede ludimur a specie;

Ærumnæ si quid forte incidit (aut pater ille,
 Ille Pater, rerum, quo sine nil geritur;
 Et nec ovis prato in florenti, nec cadit unus
 Passer dimidio veneat asse licet,
 Ærumnam ciet omnipotens de vertice Olympi,
 Atque iubet nostræ tecta subire domus,
 Porrigere & tristi implicitis bona pharmaca morbo
 Pharmaca quæ patria miscuit ipse manu)
 Contrahimusque animum, visuque horrescimus ipso,
 Pallor & in mæsto plurimus ore sedet,
 Nec molles gemitus, nec languiduli singultus,
 Nec tristes cessant currere lacrymula.
 Ut puerorum ætas, quæ vult sibi dulcia tantum,
 Nigrantem absinthii vidit ubi laticem
 Præberi, avertitque oculos, manibusque repugnat,
 Et sese matris reicit in gremium
 Singultans, morbum nec vult deponere, solam
 Sed longe a labris pellere amaritiam.
 Huic similem quisquam se vir velit esse puello,
 Et calicem ætherius quem dedit ille pater
 Respuat, avertat vel labrum? non ego certe,
 Non ego, sed forti pectore quidquid erit!
 (Sit licet his multo maius graviusque) ferendum
 Quidquid erit forti pectore perpetiar:
 Nec tibi, summe Pater, spatium legemve medendi
 Conabor stultus dicere & insipiens;
 Ignarus quid mi prosit; tu profere quidquid
 Nosti fac genitor, quæ facis ipse placent
 Omnia, nec pœnæ, luctus, opprobria terrent
 Ulla, placent patria vulnera facta manu.
 Vre, seca quavis nec ferro parce nec igni
 Ut lubet arbitrio sancte medere tuo.

Ærumnamque auge si vis, modo numine mentem
Firma, ne nimio victa labore cadat.

Hic ego nil melius video quod poscere possim;

Certatim hæc vobis poscite vos Socii

Æquas det menti vires, aptetque fetendo

Dorsum oneri, inde malis urgeat atque grave

Aggeret impositi pondus duplicetque laboris

Ærumna ut morbi si quid inest perimat;

Hærentemque animo scabiem, neglectaque sanet

Ulcerâ, virtutes gignat ut innumeras.

Quarum se vi animus tandem tela omnia contra

Obfirmat mire; surgere quin humilem

Paullatim supra terram & terrestria suevit,

Attollique levis iam magis atque magis

Attolli cælo vacuum per inane columba

Vtque volans pennâ præpete ad aeris

Secretam petræ latebram arcanumque foramen,

Pulchrum illud domini vulnus hians latere

In lævo; dulcem latebram cunctosque paratum

Perfugium ad casus: quo subit & penitus

Abcondit sese cara in præcordia tutus,

Jam tutus; terramque & mare navigerum

Despicit, incertasque vices, & inania ridet

Vota hominum & curas & studia & seriem

Hanc vitæ instabilis, sursum conversa deorsum

Quæ se perpetuo turbine circumagit,

Non cæcæ ad nutum Fortunæ, at vertier ille

Jussit ut invicto numine cælipotens.

Cui se iam tota iunxit cum mente, nec optat

Rerum quidquam animus, nec timet, incipiens

Non tam ferre suos, quam non sentire labores.

Jamque adeo dulci dulcior ambrosiâ

Fit dolor, & cupide mens optat quidquid acerbum est,
 Jam nec acerbum, id enim nectare spargit Amor.
 O fortunati, quos hic habet ardor, & ipsæ
 Adversæ iam res, iam dolor ipse iuvat.
 Talis fatidicus Daniel horrenda leonum
 Ora atque immanes pectore magnanimo
 Spectabat rictus quum flammis torva micarent
 Lumina & arrectas colla iubas quaterent:
 Nec timuit nec missa viro vox ulla querelæ,
 Forsitan & doluit non licuisse mori,
 Discerpique avidæ, dulcemque impendere vitam
 Sponte Deo; iuvenem qui bonus iniiceret
 Ut frænum & rabida obstrueret citus ora ferarum
 Miserat e cœli sedibus aligerum.
 Talis & illa trium virtus memoranda virorum
 Quos verita est gliscens lædere flamma, Deo
 (Credo equidem) optantes exuri, victima ut aram
 Vsta super tepidum vertitur in cinerem.
 Certe nec flammam fortes timuere, Deoque
 Læti cantabant ignibus in mediis.
 Quid te Paule loquar? quid te forrissime rerum
 Laurenti? vel te grandine sub lapidum
 Horrisona fractumque artus, multoque fluentem
 Sanguine, dux pubis laurigeræ, Solima
 Quem primum videre ipso pia dogmata pulchre
 Testantem letho, quem manus inde virum
 Innumera ad palmam lætanti mente sequuta est:
 Tot matres molli corpore, tot pueri,
 Insuetæque laborum in prima ætate puellæ?
 Quidnam alii, ut tortor defuit? ipsi alactes
 Quippe sua omnimodis torquebant corpora, & ultro
 Ibant Ærumnam querere per nemora,

Per sylvas,

Per sylvas, montesque altos atque in via lustra.
 Et pars exiguam fronde operire casam,
 Pars orno, exesave domum sibi figere quercu;
 Pars sese in rupes condere; pars pluvias,
 Hibernumque gelu nudo tolerare sub axe,
 Atque uri æstivi sidere læta canis.
 Nec vestis ratio, nec mensæ: regmina palmæ
 Præbebant, lautas amnis & herba dapes;
 Nec famæ ratio: nesciri dulce, nec ullo
 Esse loco: & si quis læserat aut taciti
 Perferre, aut meritos sese peiora fateri
 Optantes temni sub pedibusque teri.
 Felices animæ! nimium at miser & male fortis.
 Ipse, omnis terret quem subito pavidum
 Ærumna atque labor; mihi qui nil quærere quicquam
 Ipse ausim tantillo asperius, leviter
 Quod sensumve aliquo pellat, mentemve dolore;
 Quin & sponte sua quæ obveniunt, renuam
 Ferre libens; nec vel ratio, vel pulchra parentum
 Hæc exempla queunt (væ misero) efficere,
 Fortis ut, adversæ quæ res duræque vocantur,
 Amplectarque volens & rear esse bonas.
 Ergo aliquid maius promendum: surge reperta est,
 Surge anime, est omnis iam medicina mali
 Prima reperta. Dei proles, Deus ipse medelam
 Fert veniens cœli sedibus e patriis.
 Tempus erit monte in celso, præcepta beatæ
 Quum vitæ incipiet pandere, quumque inopem,
 Jactatumque odiis, fœda & maledicta ferentem,
 Felicem dicet; gaudia lætitæ
 Cui fas ingentis soli gaudere, relatum
 Quod se cœlestes iam sciat in tabulas;

Felices Divum tabulas, Rex ætheris alti
 Scribit ubi auratis nomina sancta notis:
 Væ contra miserum ridenti, æternaque monstrèt
 Servari horrendo in carcere supplicia.
 Hæc & plura olim verbis: infans bona multa
 Ærumnæ exemplo nunc docet ille suo.
 Vnigena æterni Patris, Deus, omnia nutu
 Qui vertit rerum conditor, has hominum
 Delicias, & opes, & gaudia respuit, atque
 Despuit; Ærumnam, hanc, homines fugimus
 Quam misere, hanc ipsam cupide complectitur, unam
 Hanc vitæ comitem vult sibi perpetuam.
 Cernite, nascenti cognata nullus in urbe
 Est locus, humano pulsus ab hospicio
 Montivagas inter pecudes horrentia dumis
 Antra colit, gelidæ quæ super usque nives
 Denfantur, pluviamque inter cava saxa meantes
 Manant e scabris undique pumicibus.
 Mater inops inopem iuxta gemit: haud potis illa
 Sævam hyemem & cauri frigida præcipitis
 Flabra arcere: potis quod si foret, ipse volenti
 Vel parvam ærumnæ demere particulam
 Infans obstaret certe puer; obstat ut illis
 Qui circum volitant aligerum thyasis;
 Obstat ut Eois Ducibus ne ditia præter
 Dona velint aliquo ferre domum in tepidam,
 Quo nec hyems penetret, nec sævi flamina venti,
 Multaque det mollem subdita pluma torum.
 Mox antro e dulci furor & vis impia pellet,
 Versaque in immeritum tela cruenta caput.
 Quæ fugiet, non ut vitet sed perferat olim
 Vt maiora suo tempore supplicia.

Sancte

Sancte fave firmaque tua virtute tuorum
Pectora: iam duras, te praeunte, vias
Ingredior; iam nil terret: fractus ruat orbis
Impavidum hoc feriet vasta ruina caput.

DELL' ABATE
ALESSANDRO DE SANCTIS

Sorgi dall' ombre polverose, e morte,
Non perirai, *Simon*; te a nuovi onori
Ecco il Ciel chiama, e al crin ti fa la sorte
Del Campidoglio rinverdir gli allori:
E tu, *Raimondo*, ah dalle ferree porte
Del dio Silenzio esci una volta fuori;
E' dolce il di; vieni alla luce; e Morte
Bieca ti guati entro gli suoi squallori.
O buon *Crisauro*, a cui fè Apollo in mano
Sonar d'ambi la cetra, agli occhi tuoi
Certo stà in terra l'or nascoso in vano,
Tu rompi le miniere, e i carcer tuoi;
Fugga oltre Scizia il duro ferro infano,
L' età dell'or tu già riporti a noi.

FINIS.

